

A legrégebb és legnagyobb magyar lap Amerikában. Megjelenik mindennap.

LIBERTY SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily.

NO. 69. SZÁM. TWENTY-EIGHTH YEAR. Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, Szombathely, 1918. Március 23. HUSZONNYOLCADIK ÉVFOLYAM. EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

MEGKEZDŐDÖTT A NÉMET OFFENZÍVA

HOLLANDIA ÉS A SKANDINÁV ÁLLAMOK.

Washingtoni felfogás szerint Hollandia nem fog csatlakozni a központi hatalmakhoz. - A holland kormány formális tiltakozása. - A holland kormány álláspontja befolyásolja a skandináv államokat.

Washington, márc. 21. Washingtoni hivatalos körökben az a vélemény, hogy a holland kormány a hajói elközbása ügyében rövidesen tiltakozását fogja benyújtani az angol és amerikai kormányánál. A tiltakozásnak azonban csak formális jellege lesz.

partokon megfelelő állományt biztosít magának a buvárhajók ellen. Viszont Anglia attól tartott, hogy Németország a maga céljai biztosítására megfelelő állományát gondoskodik a holland partokon.

Maistre tábornok, az annak idején kiadott olasz hivatalos jelentések szerint, Velence előtt megállította a beözönlő magyar-osztrák hadsereget. E vitézségéről az olasz király ismételten kitüntette.

Megindult a küzdelem a nyugati fronton.

A NÉMETEK A NYUGATI FRONT EGÉSZ VONALÁN TÁMADÁSBA LÉPTEK.

EGYELŐRE MEG CSAK AZ ÚTEGEK VANNAK MUNKÁBAN ÉS A NÉMET GYALOGSÁG NAGY TÖMEGEKBE HALAD ELŐRE AZ ELLENSÉGES HADÁLLÁSOK FELÉ. - MEG NEM LEHET MEGÁLLAPITANI, HOGY A NÉMETEK A FRONT MELLYIK RÉSZÉT AKARJÁK ÁTTÖRNI. - TÖBB PONTON MÁR HATALMAS HARCOK FOLYNAK.

A JELENLEGI OFFENZÍVA A VILÁG LEGNAGYOBB HÁBORUJA.

Az ágyuk dörgését egész éjszaka tisztán hallották Anglia partvidékén. - A rettenetes bombázás oly hatalmas légnyomást idézett elő, hogy Doverben az összes ablakok rezegtek. - Az offenzíva döntő lehet az egész világháborúra nézve. - Az angol pénzügyminiszter bejelentette az offenzívát a képviselőházban.

A hónapokon keresztül emlegetett nagy német offenzíva megkezdődött a nyugati fronton. Csütörtökön reggel indították meg a németek támadásukat a szövetségesek hadállásai ellen, a melyet intenzív bombázás vezetett be.

lyeken immár erős harcok vannak folyamatban és londoni híradások szerint a küzdelmek már eddig is nagy veszteségekkel jártak a németeknek. Leghevesebb a támadás az angol front ellen, ahol a cambrai körzetben és

ELSÜLYESZTETT NÉMET HADIHAJÓK.

Dunkirk alatt angol és francia csatahajók elsüllyesztették két vadászhajót és két torpedó naszádot.

A HOLLAND KÉPVISELŐHÁZBAN TÁMADJÁK A SZÖVETSÉGESEKET

A miniszterelnök megmagyarázta a holland kormány álláspontját a hajók ügyében. - A képviselők sürgetik a kormányt, hogy szerezzen be gabonát Németországból.

London, márc. 21. Hágai jelentés szerint a holland képviselőházban élénk vita kezdődött Anglia és Amerika ultimátumából kifolyólag. A képviselők közül többen éles támadást intéztek a szövetségesek ellen és felvilágosítást kértek a miniszterelnöktől.

Az angol front. Angol főhadiszállás Franciaországban, márc. 21. Az ellenség a Searpe folyó és St. Quentin között több helyen megkezdte előnyomulását. A német gyalogság két helyen Lampicourtól északra és Louvernailléig érte hadvonalainkat.

ben az angol csapatok sikeres támadást vittek keresztül, melyben tízenhárom foglyot ejtettek és három golyósepről zsákmányoltak. Messinesnél dényugatra patrol harcok voltak. Houthulst mellett az erdőségek ellen a németek több sikertelen támadást intéztek.

A DÖNTŐ PILLANAT.

London, márc. 22. Amsterdami jelentés szerint Vilmos császár táviratot intézett a rajnai tartománytanácsához, amelyben a nyugati offenzívára vonatkozólag a következőket mondotta: "Elérkezünk a háború döntő pillanatához és Németország történelmének egyik legjelentősebb fejezetéhez".

A BUVÁRHAJÓK MŰKÖDÉSE.

Az angol kormány jelentése a buvárhajóhadjáratai áldozatairól. - Az angol jelentés elismeri a buvárhajók működésének sikerét. - A szövetségesek újabb kereskedelmi hajóit.

Washington, márc. 21. A washingtoni angol nagykövetség jelentést adott ki a buvárhajók működéséről. A jelentés az elsüllyesztett hajók számát illetően pontos adatokat szolgáltat a jelentésből kiderül, hogy 1918 január elejéig a buvárhajók a szövetségesek és a semleges kereskedelmi és teher szállító hajókból 11 millió 827.572 tonnátartalmú hajót süllyesztettek el.

A szövetséges hadihajók közül egyik sem süllyedt el. Egy angol csatahajó megsemmisült, de beért a kikötőbe. Angolok csak négy számban pusztultak el. A franciák közül senki se halt meg.

HARGOLNAK AZ AMERIKAI FIUK.

Uncle Sam katonái vitében nyomulnak előre. - Luneville mellett kényszerűságra egyeztek a németekkel.

London, március 21. Az angol képviselőházban Sir Eric Geddes, az angol admirális első lordja beszédet mondott, a mely a szónok személyiségnél fogva rendkívül nagy jelentőséggel bír.

AMERIKAI JELENLÉS.

Amerikai főhadiszállás Franciaországban, márc. 21. Luneville környékén az amerikai csapatok tegnap késő este sikerült támadást intéztek az ellenséges hadállások ellen. A támadásban a francia tüzeresség és francia csapatok is résztvettek.

KEGYELMET KÉR A PÁPA.

Rómából jelentik, hogy Benedek pápa kérelemmel fordult Károly királyhoz. Arra kéri, hogy tessen oda a monarchia szövetségesei között és magában a monarchia hadseregében, hogy a repülők ne bombázzanak védtelen városokat.

ÖSSZEÜTKÖZÖTT HADIHAJÓK.

Washingtonból jelentik: A tengerészeti minisztérium hivatalos jelentése szerint március tizenkilencedikén egy amerikai vadászhajó és egy angol csatahajó összeütköztek egymással. A szerencsétlenség alkalmával egy amerikai hajótest és három matróz meghalt.

AMERIKAI JELENLÉS.

Berlin, márc. 21. (Londonon keresztül.) A német hadvezető Scarpé folyótól kezdve az egész St. Quentinig. A terület között a tüzeresség teljes erejéig hozzátételget hetvenöt mérföldnyi hosszu frontnak felel meg. nyugati front egész hosszában. A támadásokban a monarchia csapatai is résztvesznek.

AMERIKAI JELENLÉS.

Páris, márc. 21. A francia front egész vonalán, valamint a Champagneban a németek ma reggel hatalmas ágyúzással kezdték el. A német seregek támadása a Champagneban, nevezetesen Hurlus környékén, ahol az amerikai tüzeresség együtt működik a francia útegekkel, viszályozott.

AMERIKAI JELENLÉS.

London, márc. 21. Az a hatalmas ágyúzás, amely a nyugati fronton elkezdődött, egész tisztán hallatszott át Doverbe és Anglia több parti városába.

AMERIKAI JELENLÉS.

Washington, márc. 21. A washingtoni angol nagykövetség jelentést adott ki a buvárhajók működéséről. A jelentés az elsüllyesztett hajók számát illetően pontos adatokat szolgáltat a jelentésből kiderül, hogy 1918 január elejéig a buvárhajók a szövetségesek és a semleges kereskedelmi és teher szállító hajókból 11 millió 827.572 tonnátartalmú hajót süllyesztettek el.

AMERIKAI JELENLÉS.

Berlin, márc. 21. (Londonon keresztül.) A német hadvezető Scarpé folyótól kezdve az egész St. Quentinig. A terület között a tüzeresség teljes erejéig hozzátételget hetvenöt mérföldnyi hosszu frontnak felel meg. nyugati front egész hosszában. A támadásokban a monarchia csapatai is résztvesznek.

AMERIKAI JELENLÉS.

Páris, márc. 21. A francia front egész vonalán, valamint a Champagneban a németek ma reggel hatalmas ágyúzással kezdték el. A német seregek támadása a Champagneban, nevezetesen Hurlus környékén, ahol az amerikai tüzeresség együtt működik a francia útegekkel, viszályozott.

AMERIKAI JELENLÉS.

London, márc. 21. Az a hatalmas ágyúzás, amely a nyugati fronton elkezdődött, egész tisztán hallatszott át Doverbe és Anglia több parti városába.

AMERIKAI JELENLÉS.

Washington, márc. 21. A washingtoni angol nagykövetség jelentést adott ki a buvárhajók működéséről. A jelentés az elsüllyesztett hajók számát illetően pontos adatokat szolgáltat a jelentésből kiderül, hogy 1918 január elejéig a buvárhajók a szövetségesek és a semleges kereskedelmi és teher szállító hajókból 11 millió 827.572 tonnátartalmú hajót süllyesztettek el.

AMERIKAI JELENLÉS.

Berlin, márc. 21. (Londonon keresztül.) A német hadvezető Scarpé folyótól kezdve az egész St. Quentinig. A terület között a tüzeresség teljes erejéig hozzátételget hetvenöt mérföldnyi hosszu frontnak felel meg. nyugati front egész hosszában. A támadásokban a monarchia csapatai is résztvesznek.

AMERIKAI JELENLÉS.

Páris, márc. 21. A francia front egész vonalán, valamint a Champagneban a németek ma reggel hatalmas ágyúzással kezdték el. A német seregek támadása a Champagneban, nevezetesen Hurlus környékén, ahol az amerikai tüzeresség együtt működik a francia útegekkel, viszályozott.

AMERIKAI JELENLÉS.

London, márc. 21. Az a hatalmas ágyúzás, amely a nyugati fronton elkezdődött, egész tisztán hallatszott át Doverbe és Anglia több parti városába.

AMERIKAI JELENLÉS.

Washington, márc. 21. A washingtoni angol nagykövetség jelentést adott ki a buvárhajók működéséről. A jelentés az elsüllyesztett hajók számát illetően pontos adatokat szolgáltat a jelentésből kiderül, hogy 1918 január elejéig a buvárhajók a szövetségesek és a semleges kereskedelmi és teher szállító hajókból 11 millió 827.572 tonnátartalmú hajót süllyesztettek el.

AMERIKAI JELENLÉS.

Berlin, márc. 21. (Londonon keresztül.) A német hadvezető Scarpé folyótól kezdve az egész St. Quentinig. A terület között a tüzeresség teljes erejéig hozzátételget hetvenöt mérföldnyi hosszu frontnak felel meg. nyugati front egész hosszában. A támadásokban a monarchia csapatai is résztvesznek.

AMERIKAI JELENLÉS.

Páris, márc. 21. A francia front egész vonalán, valamint a Champagneban a németek ma reggel hatalmas ágyúzással kezdték el. A német seregek támadása a Champagneban, nevezetesen Hurlus környékén, ahol az amerikai tüzeresség együtt működik a francia útegekkel, viszályozott.

AMERIKAI JELENLÉS.

London, márc. 21. Az a hatalmas ágyúzás, amely a nyugati fronton elkezdődött, egész tisztán hallatszott át Doverbe és Anglia több parti városába.

SZABADSÁG
(LIBERTY)
The oldest established and largest Hungarian Paper in the United States and Canada.
Founded by: E. T. Kóhányai.
TWENTY-EIGHTH YEAR.
Published daily except Sunday by
The Szabadság Printing and Publishing Company.
Tel: Bell, Main 3536. - Cuy. Central 1281.
SUBSCRIPTION \$6.00 PER ANNUM. - EXCEPT IN CLEVELAND.
Entered at the Cleveland, O. Post Office as Second Class Matter.

SZABADSÁG
A legfrübb és legkedveltebb magyar lap Amerikában.
Alapította: Kóhányai Tihomér.
HUSZONYNYOLCADIK ÉVFOLYAM.
Megjelen mindennap.
Kiadó: Szabadság Könyvnyomda és Lapkiadó Társaság.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Az Egyesült Államokban és Európában: Magyarországra és Clevelandban:
Égy évre \$6.00 Mindennap egy évre \$2.00
Fél évre \$3.00 Mindennap fél évre \$1.00
Minden levélben egy tessék címezni:
SZABADSÁG
702 Huron Road, Cleveland, O.
New York Irodánk címe: Room 603 Tribune Building, 154 Nassau Street, New York.

MOZGOLÓDÁS ÁZSIÁBAN.

Azokat, akik az eseményeket alapos figyelemmel szőtták kísérni, szorongó gyanakodás tölti el a földnek minden sarkában, hogy a világháború egy újabb, sokkal rettenetesebb fordulathoz, talán végső szakaszához közeledik.
Oroszország legizáza, főképen azokban Odessza elfoglalása mintha nagyobb hatással lenne a roppant probléma tanulmányozóra, mint bármelyik más eseménye eddig az iszonyú és hosszú sorozatnak. Meghalt, megsemmisült az a reménység, hogy a német hadsereg felett könnyű és gyors győzelem lehet aratni. A hiábavaló találgatások és hitegetések közül ki lehet végrekenni a küszöböt az az eshetőség, hogy Németország polgári lakosságát ki lehessen éhezteni. Ellenben a maga teljes meztelenségében áll a világ előtt az a veszedelem, hogy egy eddig nem is képzelt arányú világbírodalom keletkezik a háboru úszkei fellett.
És most a láthatár peremén ott látjuk, - vagy legalább is hisszük, hogy látjuk - különös, új forogásban, izgalomban a keleti népeket. Mintha csak a rajzokra készülő méhek zümögését hallanánk, olyan baljóslatu mozgolódást vélünk hallani a sárge népek meg nem számlálható millióinak rejtelmes földje fölől. A nagy európai tüzveszték szikrái már az ó portáinak szomszédságát eljutottak, a veszedelem már az ó kormányzati és kereskedelmi épületeiknek a tetőzetét veszélyezteti.
A hadviselők felé vezető vasút mentén, vagy szárazon és vizen Odessza irányában, a német seregek utat találhatnak maguknak Indiába, Kinába, Japánba. A megközelítésnek ezeken az ösvényein a német diplomácia veszedelmét szívesen szerte cipelhetik a maguk általán propagandáját s reménytelenül szét-hullt töredékekre bonthatják ezeket az óségi fajokat. Tekintélyes orosz államférfiak hír szerint máris utban vannak Kina felé, hogy megelőzzék a németeket s forradalmat szítsanak a bolshevizták ellen a kínaiak rokonszenvével és fegyveres segítségével. Nem lehet kétség felől, hogy a mindig hidegen számító japániai is tudatára ébredtek az őket fenyegető veszedelemnek s hajlandók lennének a feldarabolt Oroszországnak összeforrasztásához segítő kezét nyújtani.
Polytonosan, szinte napról-napra változik a világháboru tarka színe. Hihetetlennek tűnő gyorsasággal, hirtelenséggel formálódnak az alakulatok, új csoportosulások képződnek, új szakadékok támadnak. Finom és láthatatlan, de rettenetes erjű és ellenőrzhetetlen erők működnek a háttérben.
A mechanikai és vegyi erők hatásait működését pontos matematikai szabályok segítségével meg tudjuk magyarázni s meg tudjuk jövendölni. Előre meg tudjuk mondani az utját a csillagok járásának, az apály és dagály váltakozásának, sőt a felhők mozdulatainak is.
De hol vannak azok a szabályok vagy törvények, amiknek alapján meg lehetne jósolni, hogy milyen elhatározásra fognak jutni a világháboru belekevert eme keleti fajok, milyen eseményekhez szánják el magukat a megmozdulásuknak milyen hatására lesz a világtörténelem alakulása? Ezeknek a titokzatos népeknek értelme, indulatai, reménye és féltelme ismeretlen mindnyájunk előtt.

Bizonyos, hogy világotrengő események mesgycjén állunk. Új korszak kapuja kessmily megnyilni előttünk. Hallani véljük a sarkvasak csikorgását. Az ember léte fejlődésének egy újabb katasztrófális mozzanata tárul fel szemünk előtt. A világtörténelem legnevezetesebb korszakának vagyunk élő tanui.

A holland hajók lefoglalása.
A lefoglalt hajókat felfegyverzik és amerikai zászló alatt azonnal használatba veszik.
Wilson elnök rendelete alapján az amerikai kikötőkben horogonyzó hollandi hajók lefoglalása esütörtökön megkezdődött. Az Egyesült Államok és által 600,000 tonna tartalmu tengeri szállítási eszközhöz jut. A lefoglalt hajókat a tengerészeti minisztérium tengerész-katonák kezelésére mellett, ágyakkal szereli fel. A hajókat az európai forgalomban, a szövetségesekkel szülő főelem szállítására, főszerelés és megakasztás után azonnal elindítják, azokat a vilázi palotákat pedig, amelyek telehszállításra nem alkalmasak, csapatszállításra fognak használni.

A tengerészeti minisztériumhoz érkező jelentések szerint a hollandi hajóoszték tiltakozásuk kijelentése mellett, partra szállottak. Így tehát a lefoglalás simán ment.
Az elnöki rendelet kézhezvételét után a tengerészeti minisztérium a kikötők közelében kesszenlétben várakozó tartalékos tengerész csapatokhoz olyan sűrűnyöket küldött, amelyekben megszába, hogy melyik hajót melyik tiszt vezetésére azzal, hány embernek kell lefoglalni.
A hajókra szállt amerikai tisztok a jármű-átadásra felszólították a hollandi parancs-

nokot, aki tiltakozását bejelentés, azt írásba foglalta és az amerikai tiszttel aláíratta, azután pedig a legudvariassabb formák közös betartása közben távozott.
A tengerészeti minisztérium megfelelő számú legénységéről az idő rövidsége miatt még ez ideig nem gondoskodhatott, de a gépház és a fedél szolgálatára néhány ember már minden lefoglalt-hajón van. Azokon a hajókon, amelyeknek az utíránya a háborus zónát elkerüli, civil legénységet fognak alkalmazni.

A VASUTI TÖRVÉNY.
Wilson elnök aláírta azt a törvényt, amely a vasuti hálózatot állami kezelésbe veszi.
Wilson elnök esütörtökön aláírta azt a Kongresszus mindkét házában elfogadott javaslatot, amely az Egyesült Államok területén levő vasuti hálózatot minden felszerelésével együtt a háboru megszüntetésétől számítottól 21 hónapra a kormánykezelés alá ellenorzés alá helyezi. Így a javaslat törvényvé vált.
A törvény a hatalmas vállalkozás pénzügyi ellátásához öt-százmillió dollár forgatókötőt becsújt a kormány rendelkezésébe. McAdoo pénzügyminiszter, vasuti főigazgató, a törvény szentesítése után olyan rendeletet becsújtott ki, amelyben a vasutársaságok tőkéinek a háborus szükség keireit meghaladó terjeszkedésére vagy fejlesztésére való befektetését megtiltja.
A törvény értelmében most már a kormány belefohat a vasuti forgalom tolételestését célzó beruházásokba és az egyes vasutársaságokkal közeli do egyezés alapján az esedékes váltandó adós-levelek kifizetését is vállalhatja.
A vasuti kormányzatnak azt az osztályát, amely a törvény pénzügyi részét, a beruházásokra vonatkozó szabályzatot van hivatva végrehajtani, Robert S. Lovett vezeti.
Abban a rendeletben, amelyet a törvény szentesítése után a vasuti társaságokhoz "intéztet, McAdoo a tőke megőrzésének háborus szükségére hivatkozván, azt mondja, hogy az olyan beruházás, amely valamely társaság szempontjából előnyös, most, hogy az összes vasutak vezetése egy kézbe került, nagyon sokszor előláthatóvá válik. Új vonalakat vagy ágakat építeni, mozdonyokat és vasuti kocsikat venni, McAdoo beleegyezése nélkül nem szabad.

A január elsje előtt vállalatba adott munkálatok folytatását a főigazgató megengedi, de új, 25,000 dollár kiadást meghaladó, olyan munkálatok, amely az alapoké terhére megy, a McAdoo beleegyezése szükséges.
A kongresszus minden tagjának a képviselőház esütörtöki ülésén bejelentette, hogy a németek megkezdtek offenzívát a nyugati fronton. A miniszter megjegyezte, hogy az angol hadvezetés már egy héttel ezelőtt értesítést kapott azokról a német csapatmozdulatokról, amelyek biztos előjele voltak az offenzíva megkezdésének és így az nem érte váratlanul a szövetségeseket. A versaillesi hadvezetés teljes elvan készülv minden irányu támadásra és így egyáltalában semmi ok nincsen arra, hogy a főváros, vagy az ország népe aggodalommal nézen a bekövetkező események elé.

SAJÁT ÉRDEKÉBEN
OLVASSA EL HOLNAP AZ UGYZANEN HELYEN MEGJELENŐ FONTOS HIRDETÉSEMET.
KISS EMIL
BANKÁR
133 Second Ave., New York

SEGÍTSÉG A HÁZTISZTOGATÁSÁNÁL.
Hull-töle Lawn rphaszító \$10.50, \$11.50, \$12.50.
Függöny tisztító. Megteltel kapsok \$7.75.
Nehéz hódú ruhafelők, \$2.25, \$2.50.
Ruhafelők, \$2.25, \$2.50.
Linsced olaj és szappan famunkák tisztogatására.
Falszappan tisztító.
Falszappan tisztító.
Falszappan tisztító.
Falszappan tisztító.
Falszappan tisztító.

BONAR LAW AZ OFFENZÍVÁBÓL.
London, március 22. - Bonar Law angol pénzügyminiszter a képviselőház esütörtöki ülésén bejelentette, hogy a németek megkezdtek offenzívát a nyugati fronton. A miniszter megjegyezte, hogy az angol hadvezetés már egy héttel ezelőtt értesítést kapott azokról a német csapatmozdulatokról, amelyek biztos előjele voltak az offenzíva megkezdésének és így az nem érte váratlanul a szövetségeseket. A versaillesi hadvezetés teljes elvan készülv minden irányu támadásra és így egyáltalában semmi ok nincsen arra, hogy a főváros, vagy az ország népe aggodalommal nézen a bekövetkező események elé.

JÖJJÖN BE IDEJEKORÁN!
mért a gyönyörű husvét ajándékok elrusztását már megkezdteik. Parfum, candy és mindenféle egyéb tárgyak rak táron.
FEHÉR KERESZT PATIKA
W. 26th STREET, COR. LORAIN AVE., CLEVELAND, OHIO

BAKER A FRONTON KI KORÁN KÉL, ARANYAT LEL.
(Pa.) Az Egyesült Államok hadügyminisztere saját szemével látta a háboru ember és anyag-gépezetének egy részét. Ha ezt a minden emberi alkotás lesajnáló gépezetét a fejlődés, a kultúra szolgálatában, sokkal kisebb keretek között, csak egyetlen-egyszer alkalmaznák, nem évekkel, hanem századokkal vinnék a haladás óráját előbbre. De fájdalom, vagy talán szégyen, hogy a békés élet feltételeinek meghódításáért az emberiség soha sem mert, soha sem tudott annyit tenni, mint a háboruért.
A vagyon, a pénz a háboru-ban nem számít, csak akkor, a mikor elfogy. Az általános megsekkott emberi kényelem számít, a munkabírási rendezmértéke, az grammatózi járássom. Különösen a hadakozó katonáknak mindent, de mindent föl kell áldozni addig, amíg eléri a "hősi halál".
Különben már a "hősi halál" divatja is elmúlt. Talán még a hősi események sem ér annyit, mint a régi kúdelmekben. A hirt, a tett dióosságát is elnyeli a mostofolyó hars nagy mindensége. Rettenetesen kicsi lett benne az ember. Nem mérték, de érték szerint.
Azok, akik a pokol földi berendezését látták, nem a helyhez kötött "közönység" harc-osok, hanem a haditudósító és például Baker hadügyminiszter, agyukba be tudják-e fogadni, emlékeztükben meg tudják-e őrizni a borzalmas nagyszerű berendezés kép-mását? Hitem szerint ehaz is kicsi lett az ember, de akiknek a testi szemé előtt nagyobb mértékben megnyíl a világ, az mindenesetre nagyobb, vagy lík azoknál, akik csak lelki szemekkel igykezenek, még pedig kínos vergődés között igyekkeznek - látni.
Aki valamikor odaát lát, tunk kiesel és nagy parádét, a kik gyermekkorunkban kipi-ruult arceal, tágrányít szemek-ke lobolttunk a banda mellett, később pedig, ki gyalog, ki lo-hátán, fessz munderban a ban da után, tudjuk, hogy szép a katoná-élet. De mit mondanak azok a katonák, akitől az élet minden embernek járó öfo-mé megtagad, akik a sáncár-kokban egymásra vadságnak! A test, a lélek kitartását ugy-mint most, még soha se pró-bálta ki az élet. A háboru meg-egy soha se fekdnté meg a föl-det. Kinek a testet, kinek a lelkét fogtatják, de a modern civilizáció anyjának, Európának ma nincs boldog gyermeke. Sok-káig nem lesz, mert a fájdalomhoz, a szenvedéshez hozzá le-het szokni, de a boldogság, az örömök utáni vágyakozást a gy-onyútni nem lehet!
Baker hadügyminiszter nem annyira a háboru pusztító, -mint annak teremtő-erjét lát-ta. Azt a világrengő nagy munkát, amelyet Amerika, hogy igazán fegyveres küzelembe foghasson, "odaátal" végzett. A legnagyobb polgári ország polgárhadügyminisztere személyes tapasztalathól meg-tudta, hogy milyen is, hogy mi is ez a mostofolyó háboru. A háboru ellenes küzelemben so-kat ér az amerikai polgár-miniszter tapasztalata.
A királyok, a katonák, az n-raikodói érdek iskolájában fel-nevelt diplomaták, a csatáere-ken, a háboruból a háboruban soha se tudnák meglátni azt, a mit Baker, a demokrácia tanít-ványa és főlekedő hve meg-látott. Hiszen, bár hozzászókt a nagymértékhez, sem Baker, sem más amerikai nem tudhat-ta azt egészen addig, amíg a csatá-térben, a tetthelyen nem járt, hogy mire képes az emberi energia! Most már látta, igit-tahát még jobban meggyőző-dött a felöl, hogy a háboru po-csókolásától meg kell menteni a világot, mert ha a fegyveres küzelemt vaszaverik, a tülekedésben önerőre ismert embe-riség sokkal hatalmasabb, nagy szerűbb békés feladatok teljes-tésére lesz alkalmas, mint a milyen a közelmúltban volt!
Az az igazság gyánát meg-állapítható egyetlen vigaza van a világtádelmeknek, hogy megismertette a földdel az ember testi és lelki tehetőségének valódi mértékét!

HULES FEFAMAST ES GRIPET OKOZ.
LAXATIVE BROMO QUININE TABLETS
megszüntetik az okot. Csak egy fajta "Bromo Quinine" van, a dobozon E. W. GROVE aláírásával. 20c.

BIKORÁN VAN A PÉNZ
ha nálunk helyezi el kamatozó betétül.
NÉMETH JÁNOS
ÁLLAMI BANK
1597 Second Ave., NEW YORK.

A napvilágos idő felhasználása. - Csak az órák kell becsapni, magunkat nem.
Az idő pénz, a napvilág pedig sok kiadást megtakarít. A kényelmet szerető emberiség azonban nem kel fel a nappal, hanem ahelyett, hogy a természetes világítás korai óráiban munkához fogna, nyugtatókodással tölti a drága időt és este, mesterséges világítás mellett igyekszik helyrehozni a reggeli lustálkodás mulasztásait.
De ezután már másként lesz. A törvényhozás ugyanis elhatározta, hogy március utolsó vasárnapjától kezdve, október utolsó vasárnapjáig, egy órával az ország területén meghosszabbítja a napvilág uralmát.
A Kongresszus által elfogadott javaslatot az Elnök kedden aláírta, így az törvényvé vált. Az új törvény rendelkezésének végrehajtásához csak egy kézmozdulat kell. Március utolsó vasárnapján ugyanis egy órával mindenki előrelátja az óramutatót, mert hétfőn már mindentől az új idő szerint kell dodik a "hivatal." Mikor pedig október utolsó vasárnapjához érünk, egy órással hátra kell lépni a mutatót. Mert tessék tudni, ugy ősz felé egy-kiesit ellustul a nap is.
Az időszámítás illetéven megváltoztatását csak az óra veszi észre. A mindennapi élet nem. Mert a vonatok menetrendje, a megszabott kötelességek elvégzése, a színházi előadások és mul-latságok kezdete ugyanazon órára fog esni, azzal a különb-séggel, hogy az óramutató egy ó-ra, még pedig március utolsó vasárnapján elakaszt egy órá.
Aki azonban március utolsó vasárnapján a "pityegőt" vagy "ketyegőt" előrelejt egy órával előbbre vinni, az hétfőn a rendes munkaidőnél egy órával később ér majd és a "boss" haragjárt csak önmagát okol-hatja.
Október utolsó vasárnapján pedig egy órával tovább lehet mulatni, mert azon a napon az óramutatót hatvan drága perc-el hátra kell vinni.
Ezek szerint tehát csak az órá becsapásáról van szó. A "becsapást" azonban ne tessék zálogházi értelemben venni, mert ahaz nem a mutatót kell előre vagy hátra vinni, hanem magát a drága jószágot.
A napvilágis okosabb felhasználásában Amerika 12 európai ország példáját követi és azok, akik a Kongresszusi sपोरोलस ezen módjának helyességéről meggyőződtek, ilyenformán okoskodtak.
Miatán a munkára a napvilágos órákat használják fel, a mesterséges világítás költsége megfogyatkozik.
Ez pedig nagymennyiségű sfa megtakarításával jár.
Mig a nap az égen van, frissebb az ember és így a munka több eredménnyel dolgozik.
Sétára, szórakozásra több idő jut és így a korábbi ébredés a nemzet egészségére fog válni.
A házak melletti kertek művelésére, kapálására és gyomlál gátására is több napvilágos óra jut s gyakorló táborokban abriktolt katonáknak is hamarabb lefujnak.
Az Interstate Commerce Com-

Nem tartják meg a konzisztoriumot.
A háboru befejezése előtt nem fognak bihornoki tanácskozást tartani.
Rómában most kellett volna megtartani az évenkint szokásos konzisztoriumot. Benedek pápa azonban kijelentette a bihornokoknak, hogy a tanácskozást bizonylatlan időre elhalasztja. Mindaddig, míg a háborunak vége nem lesz.
A háboru alatti a bihornoki tanácskozásokat nem tartották meg rendszeresen. Az utolsó akkor volt, mielőtt Oroszország a szövetségesek oldalán belemert volna a háboru. Akkor még elhívhatták a tanácskozásra a német bihornokokat is. Azóta azért nem tartják meg, mert nem vehetnének rajta részt az összes kardinálisok.
Az olasz kormány ugyan mindent elkövetett, hogy biztosítsa a pápa számára az a jogot, hogy összehívassa a bihornokok gyűlését. De a Szent atya jobbnak találta az ellenséges érzelmetek nem felkelte-ni. Különösen most, mikor két bihornoki szék van üresedésben és azok egyikére németet, a másikra pedig osztrákot kell kinevezni.

ERTESÍTÉS.
Ertesítjük a Pittsburg, Pa. érkező magyarságot, hogy a Szabadság példányunkat, a Smithfield Streeten a fpostát elött, s a Liberty Arvenum a Union Állomás előtt lévő uság árudáknál kaphatók.

HIABA RÁZZA A FEJÉT
amit ezer és ezer gyögyult beteg bizonyít, annak igaznak kell lennie s egy próba őt is meg fogja győzni arról, hogy létezőség, gyomor és vesetárok, általános testi gyengeség, álmatlanság, évtárgatlanság, fejfájás, lehangoltság ellen nem létezik jobb gyögyeser, mint a tisztá, természetes gyögynöve, nyekből összeállított

JUVITO
Gyögyecukorkák.
Egy dobozal 1 dollár, hat doboz 5 dollárért - biztosítva 10c többlet - bárhová küld a JUVITO LABORATORY, South Hill, Branch 8, PITTSBURGH, PA.
Kivánatra szivesen küldünk ingyen próbát bárkinek.

SEGÍTSÉG A HÁZTISZTOGATÁSÁNÁL.
Hull-töle Lawn rphaszító \$10.50, \$11.50, \$12.50.
Függöny tisztító. Megteltel kapsok \$7.75.
Nehéz hódú ruhafelők, \$2.25, \$2.50.
Ruhafelők, \$2.25, \$2.50.
Linsced olaj és szappan famunkák tisztogatására.
Falszappan tisztító.
Falszappan tisztító.
Falszappan tisztító.
Falszappan tisztító.
Falszappan tisztító.

Jöjjön be idejekorán!
mért a gyönyörű husvét ajándékok elrusztását már megkezdteik. Parfum, candy és mindenféle egyéb tárgyak rak táron.
FEHÉR KERESZT PATIKA
W. 26th STREET, COR. LORAIN AVE., CLEVELAND, OHIO

Jobb és megbízhatóbb vetőmagvakat sehohem kaphat, mint Vass Gábor magkereskedésében. Meggyőződést szerezhetnek róla azok is, akik még idáig nem voltak vetőm.
Az 1918-ik évre szülő nagy képes árjegyzékemet gazdasági, kerti és virágmagvakról, virágmagokról, virágnövények, róssa, gyümölcs és diszfák, fajúbaromfiak, gazdasági eszközök, ingyen és bérmentve küldöm meg bárhová. Tessék írni érte.
Cim: Vass Gábor
magkereskedés
9117 Buckeye Road, Cleveland, Ohio.

RÖVID, DE VELŐS SOROK.

TISZTELT PARTOS URI
Oly nagy a hálám a küldött Partoglory idegerősítő orvosságért, hogy ki sem tudom fejezni. Olyan jól tett nekem ez az orvosság, hogy ma már egészen jól érzem magam. Eröm visszanyertem s ismét ég kezembem a munka.
Tisztelettel!
POCHIK FERENC
R. R. No. 2, Caro, Mich.

Ilyenekben magasztalják a Partogloryt, ez az idegerősítő, szervezetalvíto orvosság!

mindazok, akik próbát tettek vele. És méltán! A Partoglory a tudás terméke s így nemcsak némelyeknek, de mindenkinek használ, amidőn idegnete és szervezete erősítetere szorul. Százrek próbálták ki ezt az orvosságot sikerrel s így Ön is bizalommal rendelheti meg.
de csak a valódit,
amelyből egy üveggel 1 dollárért, hattal egyszerűre rendelve 5 dollárért küld a feltaláló és egyedüli készítő

PARTOS PATIKA
160 SECOND AVE., NEW YORK, N. Y.
ERTESÍTÉS.
Ertesítjük west sidei cívásúinkat, hogy 6511 Lorain Ave. és West 65-ik utca sarkon, a Róth-féle uság és szíver üzletben a Szabadság példányonkint kapható.
BETEGEKNEK INGYEN TANACS.
DR. A. NEUMAN
az összes orvosi gyögytudományok tudosa 28 éve pályán működő MAGYAR ORVOS.
147 Ellison Str., Paterson, N. J.
Ninaden beteg bajtalanommal fordulhat hozzá levélben is. - Bontson villámpalágyakkal vizsgálók. - Rendelő órák: boldogút 5-10 este 5-10, Vasárnap 9-10, 029

EGYESÜLT PETŐFI SÁNDOR FÉRFI ÉS NŐI BETEGS. ÉS TEMETKEZÉSI SZÖVETKEZET
Székhelye: Detroit, Mich. Alakult 1914

F. év január hó 28-án tartott főtisztikari gyűlés elhatározta, hogy FEBRUAR, MARCIUS és ÁPRILIS hónapokra FELBEÁLLÁSI KEDVEZMÉNYT nyújt.
BEÁLLÁSI DIJAK: 16-20 évig 75 cent. 21-25 évig 1.00 dollár. 26-30 évig 1.50 dollár. 31-35 évig 2.00 dollár. 36-40 évig 2.50 dollár. 41-45 évig 3.00 dollár.

Írásbeli közlemények a főtítárhoz, pénzküldemények a főpénztárokhoz küldendők.
KOLLAR PAL, BEJCZY SANDOR, SCHMIDT BELA
főtítárok, főelölök.
580 South Str. 71 West End Ave. 2327 W. Jefferson Ave.

FRANCIS
Moszcva, me oroszországi...
vet, aki ezidő-ban tartózkod-zett az orosz-azt mondja, Németország teljesen leszá-rabszolgájává Németországo- A központi há-szágra rákén-y két s az orosz-két nem volta-nia.
Francis orosz kormány-ság ellen a nyos lehet az támogatásáról szokat, hogy lítkai nézet fogadja, hogy csak abban a...

Köszönet és hála a

Vörös Kereszt Patikának 8901 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, OHIO

Kéretlenül jönnek a Vörös Kereszt Patikába a köszönő levelek, a szív hálijának önkéntes megnyilatkozásai a visszanyert egészségért. — Az alantiek a sok közül csak néhánynak kivonatát tartalmazzák. A levelek eredetijeit irrodánkban bármikor megtekinthetők.

SOROK

...küldött Parto...
...Eröm vissza...
...Caro, Mich.

sztalják a
ezt az idegerősítő,
szervezetjavító
orvosságot

ATIKA
NEW YORK, N. Y.

EKEKNEK INGYEN
TANACS.
R. A. NEUMAN
orvosi gyógytudományok tudora
pátsa második MAGYAR ORVOS-
son Str., Paterson, N. J.
...Hontgen villamos
...Rendeltél drák...
...Vasárnap 9-11 1/2

SÜLT PETŐFI
FÉRFI ÉS NŐI
ÉS TEMETKE-
SZÖVETKEZET
Alakult 1914

főtisztikari gyűlés
ARCIUS és ÁPRI
KEDVEZMÉNYT

ig 75 cent. 21-25
1.50 dollár. 31-35
2.50 dollár. 41-45

rhoz, penzküldemé-
küldendő.
SCHMIDT BELA,
főtisztár.
2327 W. Jefferson Ave.

Egy 26 fontos fej
Balinkai káposzta.

magvakat seholsen
ereskedésében. Meg-
is, akik még idáig

Gábor
Cleveland, Ohio.

Ideges ön ?

Nem tud aludni, folyton rémeképek kínozzák, sehol sem találja nyugtát, reggel és este egyaránt fáradt, ha fájtaitja minden tagját és nem tudja mi a baja, ha minden csöklyéssre haragra lobbán, úgy tudja meg, hogy IDEGES.

ADDIG SEGITSÉN, AMIG NEM KÉSŐ.
Ha érzi, hogy idegét a munka, vagy az ifjúkori köny-nyelmű kuszongások megrögztek, úgy hozassa meg az idegek csillapítóját, rendbehozóját és megerősítőjét, a

Saturnin

híres élettált, mi újra acélosza a megbomlott idegeket, mi az idegek mellett a szervezetet is megerősíti. Szívba, vérzékenység, női és férfi betegségek is elmúlnak e kímélő szer használatán folytán.

JÖJJÖN BE HOZZANK,
olvassa el a hálalevelek ezreit, mit nap-nap után a ci-
münkre érkeznek és amelyekben honfitársaink a SATUR-
NIN hatását köszönik meg.
Saturnin, az élet
Saturnin, az egészség
Saturnin, a betegek reménye
Saturnin, a világ legjobb gyógyszere.
Egy üveg ára \$1.10 cent. 3 üveg \$2.80, egy teljes
kurához szükséges készlet bermentve \$5. dollár.

VÖRÖS KERESZT PATIKÁNAK
CLEVELAND.

Szüvelésedék lenni három nagy létező krémek
kileve darab Lilliom szappant a egy bakcsi Lilliom
punder küldel, mert nem tudok a szerek nélkül
elleni, két éves használatom és igen meg vagyok rí-
gedve, minden szert fel tudtam. Mindenkiér aján-
lom.

HOSIAS ANDRÁS,
Trenton, N. J.

TEKINTETES PATIKUS UR!
Fogadják köszönetemet a küldött élettalt, a
SATURNIN-ért. Olyan hat és derekajában szre-
vedtem, hogy azt hittem, soha se lehetek ki fá-
dító és az én sajátos orvososága kigyógyított.
Ajánlom is minden honfitársamnak a legnagyobb
jóakarattal a kímélő orvosságot.

LOUIS FEKETE,
Milwaukee, O.

VÖRÖS KERESZT PATIKÁNAK
CLEVELAND.

Nagyon tetézik mindenkién az arcom, mita az
őnk Lilliom szertét használtam, azért küldöm a sa-
gorómnak is.

MRS. JULIA FEHER,
Peeth Ambol, N. J.

VÖRÖS KERESZT PATIKÁNAK
CLEVELAND.

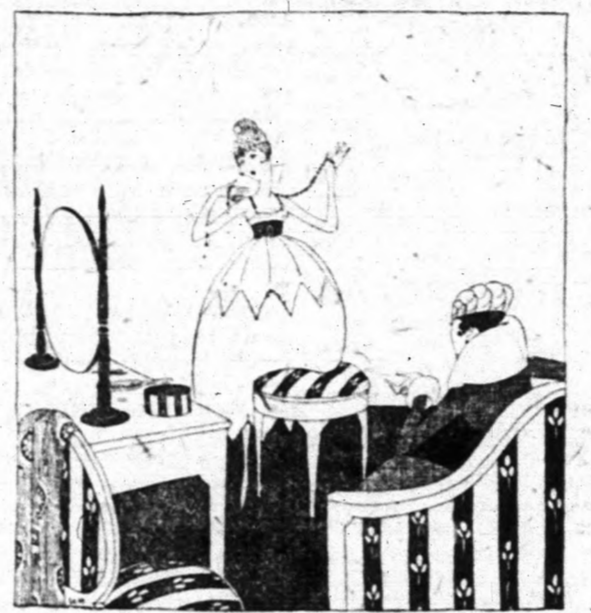
Köszönetet mondok azért a jó orvosságot, amit
küldött. Nemcsak a patika állított bajtoltá ki,
hanem volt bennem hat kvart alám azt is kibá-
toltta. Az orvos is meggyógyította a szert a szí-
munkámra, nagyszern.

SZERDAHELYI GYLLANE,
St. Paul, Minn.

VÖRÖS KERESZT PATIKÁNAK
CLEVELAND.

Mindenkién bókák mondom, hogy a Vörös
Kereszt Patika gyógyszerrel állított helyre egészsé-
gemet.

HORVATH JÁNOS,
Canton, O.

VAKITÓ, FEHÉR ARC ÉS NYAK,
rózsás, üde, puha, bársnyog bőr, seplő nélkül, foltok nélkül,
kiütések nélkül
MINDEN NŐ MEGSZEREZHETI.
Csak meg kell szereznie a állandóan kéznél tartania a
LILIAM KRÉMÉT ÉS SZAPPANT,
mely eltünteti a seplőt, májfoltokat, pórsenéseket, kiütéseket,
stb. a elővárosolja az anyjára kívánatos bőrszépítést. — A
kettőt együtt egy dollárt bermentve küldjük.

VÖRÖS KERESZT PATIKÁNAK
CLEVELAND.

A mulier rendelt kímélő szerekből ímet kérek
egy-egy adagot küldel.

BARTK JÁNOS,
Katonal Kórház, Camp Sherman, Chillicothe, O.

IGEN TISZTELT BOLGAR UR!
Néha jómokkal már érek óta szenvedek és azt kéri-
tetl bínnem, hogy soha meg nem gyógyulok. Fialat
volam, sajnosam illi hogy az élet. Járnam egyik
doktorral a múltkor, egy egész vagonot kóltottam
doktorra, patikára, nem használt semmi. Egy pár
évet ezelőt harattam Gudi a Lilliom arczéptő
krémét, a mi igen jó hatással volt és így gondol-
tam, a mi igen jó hatással volt és így gondol-
tam el 6 üveggel, már sokkal jobban vagyok és hi-
szom, hogy teljesen meg is gyógyulok a kímélő
szertől. Kérek a mellékelt 5 dollárt még 6 üveggel

MRS. BENKÓ,
Philadelphia, Pa.

VÖRÖS KERESZT PATIKÁNAK
CLEVELAND.

A Lilliom szertét hatással igen meg vagyok rí-
gedve, amiert is fogadják hála köszönetemet.

JULIA VIZLER,
Chilton, N. J.

TISZTELT GYÓGYSZERESZ UR!
Nem tudom, hogy köszönetem meg a jószágát, mit
vettem felt, a mikor a SATURNIN élettalt küldte
meg nekem. Ifjúkoromban szerettem a vig élettelt,
az éjszakarait és miután megdőltem, keztem
írni a szer a hálaid. Az redm napról-napra fo-
gyott, minél betegib lettem és mikor órák ter-
dültem, már minden orvos felmondott és a Saturnin
5 üveg ríhasznála után red és egészséges ember-
ré estem!

Isten áldást léve áre.

VERES PÉTER,
Chicago, Ill.

NINCS, NINCS, NINCS, Csak egyetlenegy

olyan szer, a melytől könnyűnek érzi a gyomrát, amely-
nek használata után nem rossz szaga a szája, nincsenek
savanyú felbűgödései, nem hányja székrekedés, nem éji
kéttségbe az étvágytalanság, nincs nyomás a gyomrában,
nem fenyegetik az aranyeres csomók, sem lemez pat-
tanásai.

Az orvostudomány állapította meg,
hogy

NINCS, NINCS, NINCS, csak a Purgaret

amely megvdi az embert a gyomor és a belak minden
betegségétől. Az óházában és az új házában, Európában
és Amerikában egyaránt a

Purgaret dicsőségét hirdetik
az orvosok.

Megbizhatik ön is a világ leghíresebb orvostudósainak
a véleményében, vásárolja meg tehát a gyomra és a belái
egészségéért egy egy dolláros nagy doboz Purgaret gyógy-
cukorka után.

+ Vörös Kereszt Patika + 8901 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, OHIO.

SÉRVKÖTŐK, SÓSBORSZESZ, ILLATSZEREK, SZAPPANOK, HAJFESTŐK, HAJOLAJAK, GYÓGYBOROK, MINDENNEMŰ ÓHAZAI ÉS AMERIKAI GYÓGYSZERÉSZETI CIKKEK, LEGBIZ-
TOSABB SZEREK KÖZVÉNY, IZZADÁS ÉS MINDEN BETEGSÉG ELLEN.

Francis szózata az orosz néphez.

Az oroszországi amerikai nagykövet szerint
Oroszország lesüljed Németország rabszol-
gájává, ha beletörődik a békeszerződésbe.
Meggyilkolták a népbiztosok tanácsának több
tagját.

UKRAINÁNAK PÉNZRE VAN SZÜKSÉGE.

Moskva, márc. 21. Francis
oroszországi amerikai nagykö-
vet, aki ezidőszert Vologda-
ban tartózkodik, szózatot inté-
zett az orosz néphez, amelyben
az mondja, hogy Oroszország
Németország tartományja lesz.
Németország lesüljed Németország
rabszolgájává, ha beletörődik a
Németországgal kötött békébe.
A központi hatalmak Oroszor-
szágra rákényszerítették a bé-
két s az orosz néphez ezt a bé-
két nem volna szabad elfogad-
nia.

Francis szerint bármelyik
orosz kormány, amely Németor-
szág ellen állást foglalt, bizo-
nyos lehet az amerikai kormány
támogatásáról. Afra inti az oro-
sokat, hogy felejtsek el a po-
litikai nézeteltéréseiket és meg
fogadják, hogy az orosz területet
csak abban az esetben hagyja

kormányának támogatását, a
melyre ebben az esetben feltét-
lenül számíthat.

Ha az orosz nép rászánná ma-
gát az egységbe, ha elejtené a
különböző politikai nézeteltéré-
süket és arra szánná el magát,
hogy a nagy és szent ügy érde-
kében közeben járja el, akkor
minden bizonnyal képes volna
arra, hogy a elégséget az or-
szágból kikérgeesse és ezzel al-
kalmat adna az egész világnak
arra, hogy 1918 véger az áltá-
nos béke örömben vigaszt lel-
jen.

Német bizottság Petrográdon.

Washington, márc. 21. Tred-
well amerikai konzul Francis
nagykövet megbízásából azt táv-
íratotta a washingtoni külügy-
miniszteriumnak, hogy néhány
napon belül egy német bizott-
ság fogja ellenőrizni Petrográ-
dot. Tredwell távirata szerint
minden jel arra vall, hogy a né-
met bizottság ellenőrző munká-
jában teljesen mellőzni fogja a
petrogradi városi tanácsot.

London, márc. 21. Petrográ-
ból érkezett Reuter távirat szer-
int ismeretlen emberek hétfőn
este meggyilkolták a népbizto-
sok tanácsának három tagját,
akik azzal voltak megbízva-
ra, hogy a tengerészek köréből egy
forradalmi csapatot szerveze-
nek.

A kormányom Oroszországot
egy tekinti, mint még egy tag-
ját a szövetségeseinknek. Bizto-
ra veszem, hogy az olyan orosz
kormány, amely ellene szegül,
nemét invázióknak szivesen fog-
ja venni az Egyesült Államok

A HOLLAND KABINET VALÓSZÍNŰLEG LEMOND

Moskva, márc. 21. Minden
éricsítható és feldolgozható
anyagot Petrográdból Moskvá-
ba visznek. Putiloff municióle-
pét és a schusselburgi töl-
ténygyárat, amelyekben vagy
negyvenezer munkás dolgozik,
áthelyezik Petrográdból Omsk-
ba és Tobolskba. A gyári mun-
kások sorában sok a német és
oszták-magyar hadifogoly.

Vologda, ahol ezidőszert az
amerikai nagykövet tartózkod-
dik, egy hatvan ezer főből álló
vidéki városból hatalmas ipari
és kereskedelmi gépöntő nő-
te ki magát.

Oroszország eddigi hadikölt-
sége 50,599,277,000 rubelt tesz
ki.

Az ukrainaiaknak nincsen pén-
zük.

Az ukrainai kormány hir sze-
rint egy nagyobb kölcsön ügye-
ben érintkezésbe lépett több
nagy német bankkal.

AZ ELKESEREDETT ANYA.

Baltimore, márc. 21. Mrs.
Helen Hokogen, egy kiskeré-
kedőnek a felesége afeletti bá-
nataiban, hogy a fia akit a
napokban megdorgált, megsző-
köt hazulról és már napok
óta nem adott éjjelt magá-
ról, megörült. A szegény asz-
zonyt az örültek házába vit-
ték.

ROMÁNIA ÚJ MINISZTERELNÖKE.

A román király Marghilomant,
a konzervatívok vezérét meg-
bista a kormányalakításával.

Amsterdam, márc. 21. Buka-
resti távirat szerint a román
király Alexander Marghiloma-
nt, akonzervatívok vezérét
bizta meg a kormányalakítás-
sal. Marghiloman rokonszen-
vező álláspontot foglalt el a
központi hatalmakkal szemben.

Nemrégiben érkezett hir ar-
ról, hogy az Averescu kormány
lemondott s a hir arról is szól,
hogy az új kormány élére al-
kalmazint Marghiloman kerül.

Berlin, márc. 21. (Londonon
keresztül.) A német főhadiszál-
lásból érkezett jelentés szerint
a Romániával kötött újabb
fegyverszünet március 22-én
éjféltől jár le.

A KÖZPONTI HATALMAK BÉKÉT AJANLJÁNAK OLASZ ORSZÁGNAK?

Egy new yorki olasz lap leve-
lezője szerint Németország és
a monarchia felajánlották a bé-
két Olaszországnak.

New Yorkból jelentik: Az itt
megjelent il progresso Italo-

Americano szerint s a lap az
értesülést a római levelezőjé-
től vette. Németország és Ausz-
tria-Magyarország a közel-
multban felajánlották a békét
Olaszországnak.

A római levelező távirata a
következőket mondja:
"Abban a kellemes helyzet-
ben vagyok, hogy egy nagyfon-
tosságu eseményről számoljak
be. Teljesen megfizható forrás

ből azt az értesülést vettem,
hogy Németország és Ausztria-
Magyarország éppen most, pa-
tria-Magyarország a közel-
multban felajánlották a békét
Olaszországnak. Az olasz
kormány az ajánlatot felhábo-
rodva utasította vissza."

Olaszországban, a new yorki
olasz lap szerint, biztosra ve-
szik, hogy a központi hatal-
mak a békére vonatkozólag
még több lépést fognak tenni.

ATTÓL A NAPTÓL KEZDVE,
amelyen a pénzt megkapjuk, kamatozik a nálunk elhelyezett
3 SZÁZALÉKOS DOLLÁR-BETÉT.
A legtöbb banknál és takarékpénztárnál a betétek
kamatozása a pénztári felév vagy negyedév elején veszi
csak kezdetét.
A mi bankunk tehát ebből a szempontból is a lehető
legmesszebbemő kedvezményt nyújtja tisztelt ügyfeleinek.

Ne várjon sokáig, hanem küldje be nekünk haladé-
ktalanul a betétre szánt összegét.
Transatlantic Trust Company-nál
67 William Street, New York.

New Yorkban és a környéken lakó ügyfeleink személyesen is
fordulhatnak bankunk East Sidei fióktelepéhez: 100 AVENUE
A, CORNER 7th STREET, amely naponként a rendes bankórák
alatt, Hétfőn pedig este 8 óráig van nyitva.

W. S. S. War Savings Bélyegkek, valamint
Thrift Bélyegkek nálunk kaphatók.

CLEVELANDI HIREK

A CLEVELANDI LIBERTY LOAN COMMITTEE MAGYAR OSZTÁLYANAK FELHÍVÁSA

A clevelandi magyar egyházak lelkeszeihez és vezetőihez, a magyar egyetek, körök és egyéb testületek képviselőihez, üzletemberekhez és a közügyek iránt érdeklődő magyarokhoz.

Az Egyesült Államok kormányja bennünket biztat meg a Harmadik Szabadság Kölesön magyar kampánya vezetésével Clevelandban.

Tisztelettel felhívjuk tehát honfitársainkat, hogy velünk egyesülve, segítsenek nekünk a kormány által reánk kiszabott munka sikeres elvégzésében.

Hogy mozgalmunk eredményes legyen, szükséges, hogy minden Clevelandban élő magyar honfitársunk és honfitársnőnk (polgár, vagy nem polgár) kivége részét a munkából.

Első feladatunk lesz a különböző bizottságok megalakítása. Ebből a célból két gyűlést tartunk.

Az egyik gyűlést **vasárnap, március 24-én délután fél 3 órakor a Szabó Hallban** (Bukeye Road) tartjuk. Erre a gyűlésre az East Sidei magyar emberek hivatalosak.

A másik gyűlést **vasárnap, március 24-én este fél 8 órakor lesz a Clevelandi Magyar Önképző Kör házában** (2054 Fulton Road). A Wes toldalon lakó honfitársak ezen a gyűlésen vegyenek részt.

A kormány szeme rajtunk van, magyarok! Az Egyesült Államok kormányja tudni akarja, hogy ki van mellette és ki helyezkedik vele szembe.

Felkérjük és felhívjuk mindazokat, akiket illet, hogy a fenti gyűléseken vegyenek részt, mert csakis együttes erővel vagyunk képesek megmutatni és bebizonyítani ennek az országnak, a mi fogadott hazánknak, hogy méltók vagyunk a barátságára és bizalmára.

Rövid az idő! Külön meghívókat nem küldhetünk ki. Ez a meghívás általánosságban, mindenkinél szól!

A Clevelandi Liberty Loan Committee magyar osztálya:

Friedl Albert, s. k. Pál Imre, s. k. elnök... elnök

Petrás Lajos, s. k. Schön Victor, s. k. titkár... titkár

ADJUNK KÖNYVEKET A KATONÁKNAK.

Két millió könyvet akarnak szerezni az amerikai katonák részére.

A clevelandi közkönyvtárak vezetősége szintén részt vesz abban a nemes mozgalomban, a mely az amerikai katonák részére két millió könyv megszerzésén fáradozik.

A nagy "Drive"-a könyvek megszerzésére március 25-én veszi kezdetét és március 30-án fejeződik be. Ez alatt az idő alatt, Amerika minden részében könyveket fognak gyűjteni a katonák számára. A könyvek beszerzése feltétlenül szükséges. A katonák, úgy itt a kiképző táborokban, mint "oda-át", kötelességük elvégezése után, szívesen olvasnak könyveket. A camp könyvtárakban sok könyv van már eddig is, azonban még többre van szükség, hogy minden egyes katonát elláthassanak elegendő olvasnivalóval.

A háború még csak egy esztendő Amerikában és a könyvtárak megszerzése terén máris óriási eredményeket értek el. Egy millió és ötszázezer dollárt gyűjtöttek eddig a könyvtárépítések felémelésére, amelyek közül 33 könyvtár már helyén áll, vagy építkezés alatt van. Magánosok és társaságok 500.000 könyvet ajándékoztak már a katonai könyvtárak olvasóinak. A könyvetek több száz könyvtárnak vizsgálja át, mielőtt azokat a katonák kezébe adnák.

Az amerikai katonák között mindenféle nemzetiség képvisel

ve van. A hős magyar fiúk is ott harcolnak, ahol az Amerikában született fiúk: ők is éppen úgy teljesítik kötelességüket Uncle Sam-mel szemben, mint azok, akiknek Amerika szülőhazájuk.

Amikor könyveket gyűjtenek az amerikai katonák részére, akkor a gyűjtők nem feledkeznek meg azokról a katonákról sem, akik magyarul szeretnének olvasni. A bizottság felkérte tehát a magyar könyvekkel és más nyelvű könyvekkel bíró honfitársakat, hogy azokat ajándékozzák oda a katonáknak, akik a jó olvasmányokat örömmel és köszönettel veszik.

Mindazok, akik könyvek birtokában vannak és azokat odaajándékoznák a katonáknak, jelentkezzenek a könyvekkel a Public Library-kban, templomokban, vagy iskolákban, ahol azokat átveszik és rendeltetési helyükre juttatják.

A legszebben berendezett borbély-üzlet a West Side-on a

MUNKÁCSI ÉS SZIMCSAK

borbély üzlete,
2629 LORAIN AVENUE
CLEVELAND, O.
69-70, V.

FERIÁK ÉS NŐV bármilyen ha-

gyorcsot, gerincfájdalmat, fejfájdalmat, migraint, rheumatizmust, álmatlanságot, és minden egyéb betegséget gyógyíthatnak.

Az amerikai katonák között mindenféle nemzetiség képvisel

ve van. A hős magyar fiúk is ott harcolnak, ahol az Amerikában született fiúk: ők is éppen úgy teljesítik kötelességüket Uncle Sam-mel szemben, mint azok, akiknek Amerika szülőhazájuk.

Amikor könyveket gyűjtenek az amerikai katonák részére, akkor a gyűjtők nem feledkeznek meg azokról a katonákról sem, akik magyarul szeretnének olvasni. A bizottság felkérte tehát a magyar könyvekkel és más nyelvű könyvekkel bíró honfitársakat, hogy azokat ajándékozzák oda a katonáknak, akik a jó olvasmányokat örömmel és köszönettel veszik.

Mindazok, akik könyvek birtokában vannak és azokat odaajándékoznák a katonáknak, jelentkezzenek a könyvekkel a Public Library-kban, templomokban, vagy iskolákban, ahol azokat átveszik és rendeltetési helyükre juttatják.

A LIMONÁDÉ EZREDES

A vasárnapi előadás elé nagy érdeklődéssel tekint a színház-bájos közönség.

A múlt vasárnapi sikeres színlelőadás után L'Ennien érthető az a lelkes érdeklődés, a melylyel a clevelandi színházlátogató publikum várja az Amerikai Magyar Színház előadását.

A Limonádé ezredes kerül színre a Prospect színházban vasárnap délután. Ebben a sok sikert megért darabban Thury Ilonának, a méltán népszerű magyar művésznőnek elsőrangú szerepe van.

A Limonádé ezredes szerepét játssza Thury Ilona és majd vasárnap délután kiderül, hogy Palásthy Sándor igazat mondott, amikor kijelentette, hogy a művésznőnek Kati szolgáló a legjobb szerepe.

Thury Ilonán kívül Palásthy Sándornak, a kiváló színigazgatónak is pompás alkalmak kínálkozik a brillirozásra az ezredes szerepében, ugyisint a társulat több tagjának is, akiknek "A Limonádé ezredes"-ben megfelelő szerep jutott.

A közönség bizonyára sokat fog tanulni Horváth Lajos mókáinak is, aki egy "vénesont katonát" alakít a darabban. Várady Juliska, Táborné Frida, Hegedűs Zsuzsanna, Heltay, Tóth, Nagy és a társulat többi tagjai egészítik ki a szereplő sorát.

Az előadás délután félhárom órakor veszi kezdetét a Prospect színházban.

HALÁLOZÁS.

Szerdán este a John Avenue 4208-ik számú házában meghalt Mayer Ede honfitársunk. A megboldogult huzamosabb ideig veséjében szenvedett, többször megoperálták és annak ellenére, hogy önfeláldozó fia, Mayer Ferenc, két ízben saját véréből ültetett át, a nagybeteget atyjába, a súlyos kór annyira elhárpodott rajta, hogy az életnek nem lehetett többé megtartani.

A magyarság körében mely részvétet váltott ki a gyász-est és az elhunyt családja előtt máris többen fejezték ki részvétüket Mayer Ede elhunytá felett.

Mayer Ferenc 42 évet élt meg. Budapestről származott Amerikába.

A temetés szombaton délután két órakor lesz a gyászházban.

EGYESÜLT MAGYAR EGYLETEK

Április 4-ikén lesz az évi közgyűlés.

A clevelandi Egyesült Magyar Egyetek hírvé adják, hogy a Nagyivrté való tekintetel, a tisztújító évi közgyűlés nem mint az egyetekhez küldött körlevélben írva volt, március 28-ikán, hanem egy héttel később, az Önképző Kör házában, 2054 Fulton Rd. Amely egyeteket még nem jelentették be delegátusokat, szíveskedjenek ezt sürgősen megtenni, hogy nekik is el legyen küldhető a gyűlési meghívó.

Egyesült Magyar Egyetek.

DR. RALPH STANFORTH,
kútya- és macska-kórak. Állatok tarítás és eladása
3916 Cedar Avenue, Cleveland, Ohio.

The Prospect
AUTO TOP & PAINTING CO.
2112 E. 19th St., közel a Prospect-hez.
Auto tető készítés és festés,
CIO takarók, tető takarók,
javítási munkák, ércmunkák.
Mindenszámban gyakorlati
mesterek.

h.s.p. 51, 7, 63, 9

Éjjel, nappal nyitva
az új patika, a

„Mentő“ gyógyszer-tár

3215 LORAIN AVE., a Fulton Roadhoz közel, CLEVELAND, O.

Phone Central 3762-W
Irodájában naponta rendel:

Dr. Király L. Albert
MAGYAR ORVOS ÉS SEBÉSZ
United Bank Building 210-211
Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

VISZIK A KATONÁKAT.

Április másodikán 500 katonát visznek el Sherman táborba.

A Central Armyban esténtek egy valóságos kis hadsereg gyakorlatozik mostanában. A gyakorlatozó katonák rövid idő múlva elhagyják Clevelandot, miután a hadügyminiszterium intézkedett, hogy április másodikán ötszáz újoncot kell vinni a Sherman táborba.

Néhány nappal későbbben újabb ötszáz katonát kezd majd meg a tényleges szolgálatozt.

MAGYAR EV. SZERETETHÁZ.

KÉRELEM.

A közelgő nagy ünnepekre való tekintettel az Ev. Szeretetház vezetősége a magyarsághoz árvái nevében azzal a kéressel fordul, hogy árvaházunk részére akár pénz, akár ételmenü ajándékát átadni legyen szives. Minden adományért hálás szívvel mond köszönetet a vezetőség nevében.

Ruzsa Istvánné,
8021 Rawlings Ave.,
Cleveland, O.
67, 9, 71

GYÓNÁSI SORREND.

A clevelandi Szt. Erzsébet róm. kath. magyar hitközség gyónási sorrendje a következő: Március 23-án a Szent Imre és Szűz Mária egyetek. Aldoásuk a másnap fél 10 óra szent misén, amennyiben az isteni tisztelet korábban kezdődik.

Egyetekhez nem tartozó hitközségi tagok a bőjt bármely napján végezhetik szent gyónásukat. Gyónatás minden nap lesz a reggeli órákban.

Saját készíten arany karikagyörök nagy választékban.

DISTER
3714 Lorain Ave., Cleveland, O.

ITT A TAVASZ!

Az évek legjobb szaka a háztartogatás elvégzésére. Küldje el hozzám a hánál létező összes drapériákat, függönyöket és mindent, amit csak mosni lehet.

A mi jelszavunk:
TISZTA MUNKA,
PONTOS KISZOLGALÁS.
**NESTLER WET
WASH LAUNDRY**
5803 CENTRAL AVENUE,
Cleveland, O.
Central 4979 Rosedale 5667-J

68-70, V

Hol?

lehet legjobban férfi, női vagy gyermekcipőt vásárolni.

Kronfeld Samuel
magyar cipőkereskedésben
3111 Lorain Avenue
Cleveland, O.

Minden vevő egy ingyen jégycet kap egy elsőrangú Mozi-színházba.

h.s.p. 51, 7, 63, 9

Éjjel, nappal nyitva
az új patika, a

„Mentő“ gyógyszer-tár

3215 LORAIN AVE., a Fulton Roadhoz közel, CLEVELAND, O.

Phone Central 3762-W
Irodájában naponta rendel:

Dr. Király L. Albert
MAGYAR ORVOS ÉS SEBÉSZ
United Bank Building 210-211
Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

Döntson az ön fia.

A fia legjobban tudja, hogy néznek ki azok a ruhák, amiket a többi gyerekek hordanak és a gyerekének boldogsága függ attól, hogy az ő ruhája körülbelül úgy nézzen ki.

Hozza el a gyerekeket ide és mutassa meg nekik a Bailey ruhakészletét. Különlegességeink azok a ruhák, amiket kedvelnek a fiúk, csinos ruhák trench, Norfolk, katonás kivitelben khaki, zöld, olajzöld, barna, szürke, kék és tarka színben.

A ruhák formáját úgy választjuk ki, hogy az tetszen a fiúknak, viszont kelméink tartóssága és áraink a szülőknek fognak tetszeni.

Majdnem minden öltönnyel két nadrág jár és mind igen jó kivitelűek.

Norfolk és trench formák tiszta gypaju övvel, csattokkal és zsebekkel, két nadrággal... **\$7.50**

Trench forma tweed, kazsmir, seviot kelméből és tiszta gypaju sergéből. Két nadrággal... **\$9.95**

Nagy választék van ezen árakban is:
\$10.95, \$11.95, \$12.95, \$14.95

Trading stampeket adunk minden 10 centes és ennél magasabb vételnél. Minden bevásárlásnál 3 százalékot tartarunk meg ezekkel.

Amerika leghiresebb fiuruhái

EXTRA GOOD

ruhák ára

9.95 12.95 14.95 16.50 22.50

Kívánatra magyar elárusítók szolgálják ki Önt. Magyar elárusítók a magyar osztályban vannak a földszinti erkélyen.

AMERIKAI SZÉPSÉG A FRONTON.

Egy szépséges amerikai lány, Miss Marie Sims hadiszolgálata jelentkezett a Vörös Kereszt Egyesületnél. Az apófnői tanfolyam után nyomban utnak indult Franciaországba. A szépséges ifjú hölgy William Sims teneszei képviselő tizennyolc éves leánya.

"CHICAGO ÉS KÖRNYÉKE."

A "Szabadság" chicagói irodája
552 W. North Ave. - Hammond
Bldg. Room 210 a Larrabee st.
sarkán. Telefon: Diversey 4670.
Irodavezető: László H. Lea.
Megbízott: Papp Jenő.

A "Szabadság" South Side-i irodája
3251 Cottage Grover Ave.
Irodavezető: Kassay Mór.
— Megbízott: Zacher Gábor.
kántortartó.

Chicago Magyar Református Egyház.

Az Olivet Institute Church fenhatósága alatt.
1824 Burling St., Chicago, Ill.
Lelkés: POMPL H. RUDOLF.
Istentiszteletek egyelőre minden vasár és ünnepnap d. u. 10 órakor.
Vasárnapi iskola d. e. 10 órától.
Ingyenes magyar oktatás minden szombaton d. e. 9-től 10-ig.
Ingyenes zenetartás minden kedden és pénteken este 7-től 8-ig.

SZIVES TUDOMÁSUL!
A magyarság szives tudomására hozom, hogy ezelőtt Németh Gyula Ferenczel voltam összeköttetésben, miután azonban Németh úr visszavonult az üzletől, magam nevére új irodát nyitoltam 1846 Cleveland Ave.-n, ahol szívesen látom mindazokat, kik bárminemű üzletet kívánnak venni, vagy eladni. — Tisztelettel:
JOSEPH GROSS,
1846 Cleveland Ave., Chicago, Ill.
65, 67, 69, 71

URAK!

ha Önök **GYENGEK VAGY BETEGEK** és betegségükön szenvednek akarnak, keressek fel

DR. B. M. ROSS

Specialistát,
aki tanult, vizsgázott, engedélyre bíró orvos és már 25 év óta folytat gyakorlati orvosi tevékenységet.
Irodája: 35 South Dearborn Street Monroe sarkán Chicago, Illinois.
Vegye az Elevator az 5-es emeletre.
INGYEN TANÁCS titoktartás mellett.

Vérmelegedés, ideges állapot, gyengeség, gyomor, máj, krónikus hátság, vesze és elegendő baltában szenvedők jelentkezzenek. Ha vérméregző az van fel JAVÍTOTT és a legjobb módszer. Egyes betegek akár meg száz mérföld utat letelnek meg, hogy lecsöktesek magukat. Dr. Rossnak gyakorlata van ezer meg ezer eset kezelésében. Követeleképpen tudni fogja, hogy az Ön esetében is mit kell tennie. Tiszteletes közlés díja mereg-ebeber meg tudis fizetni. Menjen hozzá, hogy megkapasson rajtban a legegyszerűbb **RENDELÉS ÓRAK:** Mindennap 9-1 óra között, vasárnap 10-1 között és hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton este 7-8 között.

MAGYAR BEKEBÍRÓ ÉS KÖZJEGYZŐ.

Justice of Peace and Notary Public
Elvállal és elintéz követelések behajtását, Telek- és házértékelés, el- és baltást bíráskodás. A munkáiban előforduló baleseteknél követeléseivel bizalommal fordulhat hozzám.
WEISZ ARMIN
1830 State St., Granite City, Ill.
Telefon: 322-R.

CHICAGOI MAGYAR ORVOS

Dr. Löwinger Ernő magyar orvos és sebész, az örmös orvosi tudományok tudosa. Címek: 1851 GRAND AVE., Chicago, Ill. — Rendel: d. e. 10-től 11-ig. D. u. 6-tól 8-ig. Vasárnap d. e. 10-től 12-ig. Telefon: Beeley 2904. 65 67.

Chicago magyar ügyvéd

Gottlieb Lajos Niles ügyvéd és jogtanácsos
1572 N. Halsted Str., a North Ave. sarkán. Telefon: Diversey 3138.
Irodai órák: Naponta este 8 óráig.
Vasárnap déli 1 óráig. 65.

Aki később tudja meg, hogy a vérsérgény ideges ember napjait meg vannak számlálva, az színlomra méltó.

HA GYENGE, HA SÁPADT, HA IDEGES
VIN-KO
VASAS GYÓGYBORT HASZNÁLJON.
Ha Vin-Ko ott nem kapható, küldjön be 1 dollárt egy üvegről vagy 5 dollárt 6 üvegről erre a címre:
ROYAL MFG. CO.
Duquesne, Pa.

Az amerikai magyarság leghasznosabb könyve az

Angol Nyelv-mester

Megrendelhető a „Szabadság“-nál. 702 Huron Road, Cleveland, O.

EBBŐL a könyvből On is megtanulhat angolul, mint a többi sokezer. Szép erős vázszonkötésben

\$1.00

NEMET

A Department német kem...

Valószínűleg a legelső irodában, ahol vannak a szon deportáltak tartva, kik a Jási hatóság tálandók. Beville, 49 Beville háza állítja, hogy ban született, ban nyerte Clairmont West Ind Nixl Erzsébet ki berlinek magát. Német kémió őri szolgálattatták. Ell...

Despina de B

dorlási hatóságnak értelmű részleteket, hogy indúló hajó. Amennyire emberek néve, a nevezettek dolva, hogy fétesben állítottak képviselőket beismert. ben állott tásukat az (Department delte el. A spanyol könyvket a háza az Egyes mányához, még mielőtt, mok hadat a metországná propagandát szágnán és a annyira feltitkos tendóvábbi működés. Nem volt mikor jötték mokba, de tük alatt, je alatt is felügyelet végre néhány tartottatták. A kihallgat...

NUXY IRON

nóveli a grezt emberek márt nap nagyon ajánlani Szentor tagok ismert orvosi segélyi hivatal meg orvosát va...

NÉMET KÉMEK ELLIS ISLANDON.

A Department of Justice emberei több gyanus idegent, akiket német kémeknek tekintenek, letartóztattak. — Köstük van Despina de Beville báróné is.

Valószínű, hogy a jelen eset a legelső Ellis Island történetében, midőn olyan emberek voltak a bevándorlási állomáson deportálás végett visszatartva, kiket nem a bevándorlási hatóság zárt ki. A deportálndók nevei: Báró Henri de Beville, 40 éves, Despina de Beville báróné, 20 éves, ki azt állítja, hogy Konstantinápolyban született, de Franciaországban nyert honosságot; Gróf Clairmont Robert, 30 éves, ki a West Indiában született és Nixl Erzsébet Sarolta, 40 éves, ki berlini születésűnek vallja magát. Mindannyiukat mint német kémeket, a titkos rendőri szolgálat emberei letartóztatták. Ellis Islandra, a beván-

Nixl Erzsébet beismerte, hogy gróf Bernstorff nagykövettől, rövid idővel innen történt eltávozására 3000 dollár végkielégítést kapott. Az asszony azt állítja, hogy Greenwicheben, Conn. két kis gyermekkel van egy gyermeknevelő intézetben. Beville báróné szintén bizalmasa volt a német nagykövetnek. Beismerte, hogy 1000 dollár havi jövedelme volt, de megtagadta a jövedelmi forrás megnevezését. A titkos rendőrség azt mondja, hogy kémkedésre különféle álnévket használt. Németkor Madame Despina de Vies, máskor Madame Estroch-Hesketh és Madame Davidovitch nevek alatt szerepelt. A birtokában talált

Husvétí Kiárúsítás!

Egy rendkívüli alkalom, hogy a Husvétí ünnepekre való férfi és női, valamint a gyermeknek szükséges ruháit féláron lehessen beszerezni!

- Férfi öltönyök, ezelőtt \$17.50-tól 40.00 dollárig, most \$12.50 és \$22.50
- Fiuruhák, ezelőtt \$5-től \$10-ig, most \$2.50 és \$7.50
- Férfi esőköpenyegek, ezelőtt \$5.00 és \$15.00, most \$2.98 és \$7.50
- Finom férfikalapok, ezelőtt \$5, most \$1.98 és \$2.98
- Finom ünneplő férfingek, mosó vagy selyem, mélyen leszállított árban kaphatók.

Nőknek a legújabb divatu ruhák, mosó vagy selyem kelméből készítve, fél áron kaphatók. Leányoknak mosó vagy selyem ruhák szintén mélyen leszállított árban kaphatók.

Miután itt mindent nem sorolhatunk fel, hogy mily olcsón kaphatja azt a ruhaneműt, amire önmagának vagy a családtagjának szüksége van, jöjjön el és győződjön meg személyesen.

Mindenféle cipők szintén a legolcsóbban kaphatók Ne feledje el ezen rendkívüli husvétí kiárúsítást, de jöjjön mielőbb.

Sam. Salzman

8607-8609 Buckeye Road, Cleveland, O.

BAKER HADÜGYMINISZTER A FRONTON.

Amerikai csapatok hősiességükkel — Német repülőgépek folyékony gázlapdákat dobnak le az amerikai sáncárkokra. — Támadnak az amerikai katonák.

Franciaországból érkezett jelentés szerint Baker hadügyminiszter szerdán befejezte az amerikai fronton tett inspekciós körútját. Az utolsó látogatása alkalmával az első divízió brigádját szemlélte végig. Azután felkereste az orléansú szür sárjút és megemlékezett az ottani csapatokról. Ezen, amikor Baker hadügyminiszter a szemlét tartotta, éppel meg Perhing tábornok a vezérkarával. A hadügyminiszter a csapatok felvonulását egy magaslétről nézte végig, ahonnan csodálatos látványban volt része. Maga a hely Franciaország egyik leggyönyörűbb és természetileg szépségeiben leggazdagabb vidéke. A felvonulás után a hadügyminiszter elismerését fejezte ki a perancsmokkoknak és több tisztnek is. A hadügyminiszter a hideg időjárás ellenére sokat tartózkodott kinn a szabadban. A katonákhoz beszédet intézett, a melyet azal az elismeréssel fejezett be, hogy tipikus amerikai katonák. A tisztel sorokat állott tak. Baker mindegyikket kezet fogott.

Kedden Baker a katonák közül maga elé hívatta Carlisle Babrocock, egy clevelandi fiatal embert, aki mint közoktató szolgál az amerikai hadseregben. A katonának az apja személyes barátja a hadügyminiszternek. Baker a közoktatóval együtt lefénnyképezte magát. Az amerikai főhadiszállásról érkezett jelentés szerint Lunenburg városára amerikai csapatok a keddről szerdára eső támadást intéztek a németek ellen és behatoltak az ellenes hadvonal egy részébe. Az után készítésre került a sor, a melyben az amerikai katonák nagyon hősiesség magatartást tanúsítottak. A támadók vagy negyven perig tartott küzdelem után visszatértek a sáncárkokba. A hétfőről keddre és a keddről szerdára eső éjjel német repülőgépek folyékony gázlapdákat dobáltak az amerikai sáncárkokra. Ez az első eset, hogy repülőgépek ilyen célra felhasználják. A német repülőgépek támadásának semmi eredménye nem volt. Az amerikai katonák felháborodtak ezen a "megvetendő háborús módszeren."

BRIDGEPORT, CONN.

DR. HARSTEIN ADOLF
MAGYAR FÖGÖRVÖS
1220 State St. cor. Clinton Ave.
Telephone Barnum 6454.
Fűző-műtör: 1075 East Main Str.
BRIDGEPORT, CONN.
Egyedül magyar főorvos a West Endben. Fogászati feladatok mellett mindenféle fogorvosati műtörket a legmodernebb felszereléssel a szakkereséssel. Nagis, mélynyomás áron eszközök reggel 9-től este 9 óráig; vasárnap délután 2 óráig.

JOHN MECKES SONS

W. 25. utca—Carroll Ave.—W. 26. utca
Cleveland, Ohio

Uj diszitetlen kalapok \$1.95

Az idény legdivatosabb formái és színei, egyzintén fekete tavaszi kalapdiszek 35c darabja, virágdiszek és egyéb újdonságok.

Gyermek Kabátok

2—14 éves korig \$5.00 kockás

Öves, nagy csikos vagy egyszín velurral, végig bélelve, gombokkal diszítve.

Szatin alszoknyák leányoknak \$1.75

Jó minőségű fekete szatin és a legdivatosabb modellek.

Dr. Lorenz

Pittsburghban férfiak részére az egyedüli specialista.
644 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.
RENDELŐ ÓRÁK:
Hétzón: szerdán, pénteken reggel 9 óráig este 6 óráig.
Kedden, csütörtökön és szombaton reggel 9 óráig este 6 óráig.
Vasárnap és ünnepnapokon reggel 10 óráig este 2 óráig.
24 EV. ÓTA FOLYTAT MÉR GYAKORLATOT.

Despina de Beville "báróné", az Ellis Islandon letartóztatott török nő, akit német kémeknek hisznek.

dorlati hatóságok intézett oly értelmű rendelkezést, melytől az őket, hogy a legelső Európába induló hajóval deportálndók. Amennyire a titkos szolgálat emberei révén meg tudható volt, a nevezettek azzal voltak vádolva, hogy gyanus összeköttetésben állottak külföldi hatalmak képviselőivel. Nixl Erzsébet beismerte, hogy ismeretségben állott Gróf Bernstorff német nagykövettel. Deportáltatásukat az igazságügyi osztály (Department of Justice) rendelkezte el.

A spanyolországi amerikai nagykövetség információt küldött hazra az Egyesült Államok kormányához, hogy a nevezettek, még mielőtt az Egyesült Államok hadat üzentek volna Németországnak, — élénk német propagandát üzentek Spanyolországban és hogy a működésük annyira feltűnővé vált, hogy titkos rendőrséget rendelt hozzá megfigyelésükre és további működésük ellenőrzésére. Nem volt meg tudható, hogy mikor jöttek az Egyesült Államokba, de tény, hogy ideutazásuk alatt, valamint ittélük ideje alatt is, állandóan rendőri felügyelet alatt állottak, míg végre néhány nappal ezelőtt letartóztatták őket.

A kihallgatás alkalmával

NUXATED IRON

Nemcsak a gyenge, ideges és megvert emberek erejét sok esetben már tíz nap alatt. Használják és nagyon ajánlják volt Egyesült Államok Szenátorok és Kongresszus tagjai ismert orvosok és volt egészségügyi hivatalnokok. — Kérdezze meg orvosát vagy gyógyszerészt e tárgyban.

A törzsfőnök leánya.

AKINEK SZÜK VOLT A WIGWAM.

Az indián leány regényes szokése. — Mozzisznő akart lenni. — Sarah Bernhardt volt a színésznői ideálja.

HOGYAN JUTOTT EL A NAGY MEDVE LEÁNYA CLEVELANDBA.

A remények és csalódások útján. — Egy színházi ügynök lelkiismeretlen ígéretek a következményei. — A Nagy Medve leánya visszakívánczolt indián testvérei közé.

Amerika a rejtélyek és legképtelenebbek látású esetek hazája. Amire Európában azt mondják, hogy lehetetlen, arra itt az a megjegyzés, hogy hátha mégis lehetséges. És ez a "hátha mégis lehetséges" álláspont a magyarázata annak, hogy sok csodálatos és meglepő dolognak, eseménynek, intézménynek a hazája Amerika. Az amerikai szereti a szenzációt, de az események különösét, rendkívüliséget is természetesen nyugalmával veszi tudomásul. A halott életbe való visszatérésén kívül minden lehetséges, sőt majdnem magától értetődő állítja. És ez a magyarázata annak, hogy a clevelandiakból vajmi

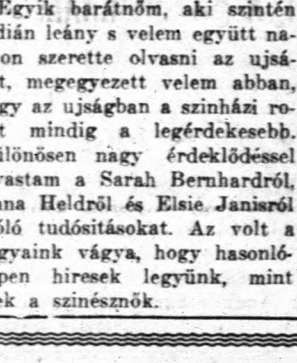
szenzációk arra, hogy a legképtelenebbek látású esetek hazája. Amire Európában azt mondják, hogy lehetetlen, arra itt az a megjegyzés, hogy hátha mégis lehetséges. És ez a "hátha mégis lehetséges" álláspont a magyarázata annak, hogy sok csodálatos és meglepő dolognak, eseménynek, intézménynek a hazája Amerika. Az amerikai szereti a szenzációt, de az események különösét, rendkívüliséget is természetesen nyugalmával veszi tudomásul. A halott életbe való visszatérésén kívül minden lehetséges, sőt majdnem magától értetődő állítja. És ez a magyarázata annak, hogy a clevelandiakból vajmi

A titkos kúrtászra elhagyta Black Feather a wigwamot.

kis számát a amikor arra gondolt, hogy micsoda gyönyörűség lesz az, ha majd a testvérei látják őt a filmen, az indiánok és főként az apja, a Nagy Medve és az anyja, a Kis Medve. Amikor a Nagy Medve leánya elérkezett Clevelandba, itt még mindig a reményesség szította a tüzet a lelkében. De nem soká. A színházi ügynök, aki őt félrevezette, elűnt a leány a nagy városban teljesen magára maradt. Végül is eljutott a fiatalkorúak bírósága elé s Edward Goette, a fiatalkorúak bíróságának tisztviselője előtt sirva és panaszkodva, a kárváróját a következőképen mondotta el: — Az otthonom — mondotta — Montrealból nyolvan mérföldnyi távolságban, Montrealól északra, ahol magas hegyek vannak és a fenyőfák nagyra nőnek. Az apám a törzsfőnök a főnöke és Nagy Medve a neve. Az édes anyámat Kis Medvének hívják. Angolul abban a kis iskolában tanultam meg, amelyet a montreali urak építtettek a részünkre. Már vagy három esztendeje olvasok újságot és mindig érdekeltek a világesemények, de főként a színház volt az álmaim álma.

Egyik barátom, aki szintén indián leány s velem együtt nagyon szerette olvasni az újságot, megegyezett velem abban, hogy az újságban a színházi rovat mindig a legérdekesebb. Különösen nagy érdeklődéssel olvastam a Sarah Bernhardtól, Anna Heldről és Elsie Janisról szóló tudósításokat. Az volt a vágyaim vágya, hogy hasonlóképen híresek legyünk, mint ezek a színésznők.

Black Feather, a törzsfőnök leánya.

kevés csodálkozást váltott ki az a hír, amely a minap járta be a lapokat, hogy egy indián leány szűknek érezte a wigwamot, megszökött az indián testvérei sorsából, mozzisznő akart lenni s csak Clevelandban, messze az otthonától ébredt arra rá, hogy őt meglepetéssel, becsapta egy színházi ügynök a neki jobb az apja, a Nagy Medve otthonában lenni, mint a sors bizonytalanságának kitéve lenni.

A lapok megírták az eseményt s az olvasók napirendre térték fellette. Egy tizenhat éves indián leány, akit megcsepőt a leányok kor szélé. Nem érdelem vele sokat törődni — mondták a clevelandi olvasók. És nem néznők képein. "Milyen szépek" sóhajtott a arra gondolt, vajjon lehetne-e ő is valaha ilyen szép. "Milyen nagyszant végig a lelkem s vágyódott aztán, hogy a játékukat lássa. "Milyen pompás érzés lehet a siker!" sóhajtott fel magában s lelkében hallotta a tapások és elismerések muzsikáját.

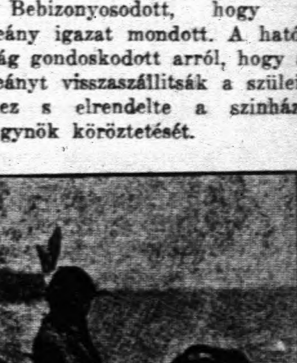
S részanta magát arra, hogy megszökjön otthonról. Feltette magában, hogy mozzisznő lesz. A tizenhat esztendő leány minden képzelőerejét érvényesítette: amikor elképzelte a vágyai teljesülését, az álma megvalósulását, amikor lélekben felvonultatta maga előtt a hódolók nagy tömegét, az irtégek

Black Feather sokszor elmerengett.

Hetekkel ezelőtt feltertem magamban, hogy megszököm a wigwamból. A barátom, aki eleinte azt hangoztatta, hogy velem tart, cserben hagyott engem. Erre magam szöktem el. Montrealban munkát kaptam, de a vaudevilleben, ahol jelentkeztünk munkára, nem alkalmaztak. Onnan nyugatra mentem, városról-városra, a hegyek között is vándoroltam, egyedül éreztem magam, de a reményemet nem tettem félre. Az indiánruhában sokféle feltűnést keltem, az emberek csodálkoztak rajtam, elbámultak, mintha még soha indiánleányt nem láttak volna.

Végül eljutottam Indianapolisba. Ott megismerkedtem egy színházi ügynökkel. A költségen városi ruhát csináltattam s ő megígérte, hogy Clevelandban a vaudevilleben bemutat egy egyfelvonásos, amelyben nekem is ad szerepet. Elhozott Clevelandba, itt elhelyezett egy boardingházban s két hétig futást ígért, hitegettem, amitőt, csak. Már a reményeim kiétek bennem. Haza szerettem volna menni, a Nagy Medvéhez, apámhoz, aki szigorú, de jósgós; anyámhoz, a Kis Medvéhez, aki sohasem volt szigorú, de mindig jósgós. A színházi ügynök cserbenhagyott. Megszökött s most itt állok egy penny nélküli. A boarding-house tulajdonosnőjének elírtam magam s ő hozott ide, a fiatalkorúak bíróságának irodájába. Bebizonyosodott, hogy a leány igazat mondott. A hatóság gondoskodott arról, hogy a leányt visszaküldjék a szülőihez s elrendelte a színházi ügynök körözését.

UJRA ITTHON.

EGYHÁZI HIREK.

MARCIVS 15-IKI UNNEPE-LYEK.

McKeesport, Pa. — Kegyelettel emlékezett meg az "Urunk színteltozása" magyar gör. kath. hitközség a március 15-ikéről, habár szűkebb körben is mint az fennállása óta az előző évekhez szokásához képest, de azért igazi érzéssel s elég impozánsan tartotta meg a folyó hó 17-én, vasárnap este a templom alatti teremben.

Adjon Isten a magyarnak szebb jövőt! Mátyfalvi Tóth Margitka (4 éves) Dal a hazáról szavalta el s ezáltal mindenkit bámulatba ejtett.

A bezáró beszédet Papp Sándor lelkész mondotta el, amely a közönség tapsviharral jutalmazott. Ekkor a közönség élénkelte "Hazádnak rendületlenül!"-t s ezzel megelégedetten távoztak.

Ugyisztén a református magyar hitközség is hála teljes szívvel emlékezett meg az istenisztelettel egybekötve a szabadság hajnal hasadásának emléké, a március 15-ről.

Az ünnepélyt az egyház lelkes, az egyházi egyet részéről mint az az egytel igazgatója nyitotta meg. A megnyitói beszéd teljes terjedelmében világotlotta meg a nap jelentőségének eseményeit, a szülőházának ezen nagy napnak nemzeti ünneppé való avatását.

Ezen ünnepies beszédet a templomi énekkar Isten áldd meg a magyart énekelte el, az orgona hangjai mellett. Ez az ének oly igaz hazafias szívből jött a templom falai között, a halgatót elvarázsolta s megfedkezve önmagáról csak akkor oszdot föl, amikor már ismét egy magyar dalt énekelte.

Cipők bémálásra

Leánycipők, fehér betét és lakk, füzös vagy gombos \$2.50—\$5.00, nagyság szerint.

Füncipők, lakk vagy acélszürke, füzös vagy gombos, \$3.00—\$4.00.

THE O. E. SEIDEL CO.
1848 W. 25-ik utca, Bridge sarok, Cleveland, Ohio

fia.

esebb fiuruhái

GOOD ára 16.50 22.50

MAGYAR BÉKEBÍRÓ ÉS KÖZJEGYZŐ. of Peace and Notary Public

ISZ ARMIN

GOI MAGYAR ORVOS

Lajos

EBBÖL a könyvből On is megtanulhat angolul, mint a többi sokezer. Szép erős vásonkötésben \$1.00

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

HÜSEG-VALLÁS.

A toledoi magyarság a márciusi nagy nap megünneplésével kapcsolatban lojalításáról biztositotta a kormányt és kimondotta, hogy csatlakozik az Amerikai Magyar Hűség Ligához.

Toledoi társaságok, erős magyarság fertályának Cleveland volt az anyja. Régen, még akkor, amikor a Sixth City Forest Citynek neveztek...

A nagygyűlést este félkilenckor Bogár Lajos ref. lelkész magas szónaváltású angol és magyar beszéddel nyitotta meg.

A változatos programban értékes szerepet vállalt a kitűnően betanított Református Énekkar. Szép leányok, szép asszonyok szavallata és éneke...

Howard J. Shepherd bankigazgató és gyáros, aki ötésten díjjal díjazta a nagygyűlést...

A magyar himnusz és az America éneklése után Bogár Lajos beárta a nagygyűlést...

Charles E. Chittenden főbíró, Curtis Johnson bíró beszéde is lelkes tapsot aratott. Mikor pedig James Austin jr. bíró szó...

Ezek után Bogár Lajos ref. lelkész magyarul, Molnár István rendőrhadnagy pedig angolul felolvasta a következő határozati javaslatot:

Mi, toledoi lakosok, akik magyarok vagyunk, mert magyaroknak születünk...

A toledoi magyarság a március 15-iki eskü és igazság emlékeztetést az emberiség szabadság és ember szeretet örök hitvallásával szentelte meg...

A toledoi magyarság a március 15-iki eskü és igazság emlékeztetést az emberiség szabadság és ember szeretet örök hitvallásával szentelte meg...

Ezek után Bogár Lajos ref. lelkész magyarul, Molnár István rendőrhadnagy pedig angolul felolvasta a következő határozati javaslatot:

Mi, toledoi lakosok, akik magyarok vagyunk, mert magyaroknak születünk...

A toledoi magyarság a március 15-iki eskü és igazság emlékeztetést az emberiség szabadság és ember szeretet örök hitvallásával szentelte meg...

A toledoi magyarság a március 15-iki eskü és igazság emlékeztetést az emberiség szabadság és ember szeretet örök hitvallásával szentelte meg...

A toledoi magyarság a március 15-iki eskü és igazság emlékeztetést az emberiség szabadság és ember szeretet örök hitvallásával szentelte meg...

NAGY ÖRÖM KÖLTÖZÖTT A HÜSEG LIGA TERHODÍTÁSA DETROITBAN.

TELJESEN MEGGYÓGYULT Mindenki megszerezheti magának ezt az örömet, mert a REMO KANALAS KÖZSVÉNY ORVOSSÁG.

CLEVELANDI KORONA GYÓGYSZERTÁR 2812 East 79th Street I., Cleveland, Ohio

MEGJÖTTEK A HOLLANDI RÓZSÁK. A New Amsterdam hajó 37 hatalmas láda rózsaát, rodoendronok és azamat hozott a heten a népszerű Kállay Bros cégnek.

FELHÍVÁS. Az Elő Kohányi Tiháner Amerikai és Magyarországi Egyesült Magyar Munkás Beteg Segélyező Egylet és Munkás Szövetkezete elhatározta, hogy három hónapig kedvezmény mellett vesz fel tagokat a következőkben:

Great Daro Nem egyszer történt meg az utóbbi időben, hogy tehetséges és törekvő magyarok, olyanok is, akiknek a sulya majdnem csak fele, a Great Daronak...

ITT ELŐSZÖR! ITT ELŐSZÖR! A Divernoni Magyar Működvelő és Dalkör 1918 március 30-án, szombaton este A GRAND OPERA HÁZBAN

A Falu Rossza BELÉPTIDIJ: 1-7 sor 75c, a többi sorok 50c.

EGY DIJBIRKOZÓ TANULSÁGGAL. Kiknek szabad kihívni Great Darot? — A magyar birkozó-mester a jövőben nem fog olyan sokkal megmérkőzni, akik nem hosszabb sulyú és hivatásos dijbirkózók.

Great Daro, akit Amerikaszerte minden magyar ismer ma már s akit az amerikai sportvilágban a birkozás igaz mesterének ismernek el, a Great (Nagy) jeltel nem csupán hatalmas természetével, acél izmaival, betörhetetlen melkával érdemelte ki, de úgy is mint Amerika legkiválóbb birkozójának egyike.

A szatmármegyei Elías Lajos rejtőzik Great Daro neve alatt. Nem ő maga, de a csodálói adták neki, az angol nyelvű nevét, amelyet hosszú évek óta felle emlegetnek az amerikai birkozók, akik nem jutottak meg fel arra a pontra, ahol Amerika többi Great Daro: a Zbyzskók, a Rollek és a többi mesterbirkózók állanak. Felvették emlegetik a magyár bajnokot mindenütt, csak egyes magyarok beszélnek róla kis-sínyléssel, csak egyes magyarok verik a mellüket, hogy ők letértenék Great Darót.

Erdőssy János indítványozta, hogy a Kossuth Lajos egy-let mondjon köszönetet az Egyesült Államok kormányának azért az igazán embereség bánásmódot, amelyben a bábor megújítsa után részle-tett az itt lakó és nem polgáro-sodott magyarokat. Ezzel együtt pedig adjon kifejezést annak az óhajának, hogy ebben az óriási világháborúban valóra válnak az Egyesült Államok ideáljai s a többi nemzetekkel együtt végre valahára igazán szabad, független és demokra-tikus lesz Magyarország is.

Erdőssy János indítványozta, hogy a Kossuth Lajos egy-let mondjon köszönetet az Egyesült Államok kormányának azért az igazán embereség bánásmódot, amelyben a bábor megújítsa után részle-tett az itt lakó és nem polgáro-sodott magyarokat.

Erdőssy János indítványozta, hogy a Kossuth Lajos egy-let mondjon köszönetet az Egyesült Államok kormányának azért az igazán embereség bánásmódot, amelyben a bábor megújítsa után részle-tett az itt lakó és nem polgáro-sodott magyarokat.

Erdőssy János indítványozta, hogy a Kossuth Lajos egy-let mondjon köszönetet az Egyesült Államok kormányának azért az igazán embereség bánásmódot, amelyben a bábor megújítsa után részle-tett az itt lakó és nem polgáro-sodott magyarokat.

Erdőssy János indítványozta, hogy a Kossuth Lajos egy-let mondjon köszönetet az Egyesült Államok kormányának azért az igazán embereség bánásmódot, amelyben a bábor megújítsa után részle-tett az itt lakó és nem polgáro-sodott magyarokat.

Erdőssy János indítványozta, hogy a Kossuth Lajos egy-let mondjon köszönetet az Egyesült Államok kormányának azért az igazán embereség bánásmódot, amelyben a bábor megújítsa után részle-tett az itt lakó és nem polgáro-sodott magyarokat.

Erdőssy János indítványozta, hogy a Kossuth Lajos egy-let mondjon köszönetet az Egyesült Államok kormányának azért az igazán embereség bánásmódot, amelyben a bábor megújítsa után részle-tett az itt lakó és nem polgáro-sodott magyarokat.

Erdőssy János indítványozta, hogy a Kossuth Lajos egy-let mondjon köszönetet az Egyesült Államok kormányának azért az igazán embereség bánásmódot, amelyben a bábor megújítsa után részle-tett az itt lakó és nem polgáro-sodott magyarokat.

Erdőssy János indítványozta, hogy a Kossuth Lajos egy-let mondjon köszönetet az Egyesült Államok kormányának azért az igazán embereség bánásmódot, amelyben a bábor megújítsa után részle-tett az itt lakó és nem polgáro-sodott magyarokat.

Erdőssy János indítványozta, hogy a Kossuth Lajos egy-let mondjon köszönetet az Egyesült Államok kormányának azért az igazán embereség bánásmódot, amelyben a bábor megújítsa után részle-tett az itt lakó és nem polgáro-sodott magyarokat.

Erdőssy János indítványozta, hogy a Kossuth Lajos egy-let mondjon köszönetet az Egyesült Államok kormányának azért az igazán embereség bánásmódot, amelyben a bábor megújítsa után részle-tett az itt lakó és nem polgáro-sodott magyarokat.

Erdőssy János indítványozta, hogy a Kossuth Lajos egy-let mondjon köszönetet az Egyesült Államok kormányának azért az igazán embereség bánásmódot, amelyben a bábor megújítsa után részle-tett az itt lakó és nem polgáro-sodott magyarokat.

Erdőssy János indítványozta, hogy a Kossuth Lajos egy-let mondjon köszönetet az Egyesült Államok kormányának azért az igazán embereség bánásmódot, amelyben a bábor megújítsa után részle-tett az itt lakó és nem polgáro-sodott magyarokat.

Erdőssy János indítványozta, hogy a Kossuth Lajos egy-let mondjon köszönetet az Egyesült Államok kormányának azért az igazán embereség bánásmódot, amelyben a bábor megújítsa után részle-tett az itt lakó és nem polgáro-sodott magyarokat.

YOUNGSTOWN ÉS KÖRNYÉKE. A SZABADSÁG YOUNGSTOWN és vidéke iradjának címe 336 West Federal Street, YOUNGSTOWN, OHIO. Irodavezető: MIHÓK SÁNDOR.

A SZABADSÁG AKRON, O. és vidéke, valamint DAYTON, O., COLUMBUS, O. és környéke iradjának vezetői: BOER VILMOS és MIHÓK SÁNDOR.

EAST YOUNGSTOWN ÜNNEPE. Az east youngstowni magyarság szokatlan fényrel és pompával ünnepelte meg Március Idusát.

East Youngstown, O. A nemrégiben megalakult East Youngstowni Magyar Rézbanda kezdeményezésére e hó 17-én olyan nagyszabású hazafias ünnepélyt volt a Crow-féle Hallban, a milyen talán még soha-sem volt eze az egy magyar telep.

Március Idusát jöttek ünnepelni a magyarok s este 7 óra-kor már egy üdölyhöz sem volt a nemrégiben megnagyobbított teremben, s mikor az ünnepély megkezdődött szinte szorongott a hallgatóság.

Az ünnepélyt Crow Janesi, a népszerű magyar üzletember nyitotta meg, hatóság szavakal. A rézbanda eljátszotta az amerikai himnuszot, a melynek elhangzása után George J. Carren bíró zajos tapsoktól kísérve — a magyar történelme hívatkozva — mondott megszívlelendő dolgokat.

Farrell, Pa. A kis-küküllőmgyei Hédérfa Községből származó 29 éves Peti Márton, a minap agyonlétte magát. — A megoldogult egy évig betegeskedett s úgy látszik, hogy az elkeseredés adta a kezbe a fegyvert. Teteméze nagy részét mellett ment végbe. A szertartást Józsa Károly farrelli magyar ref. lelkész végezte.

ONGYLIKOSSÁG. A Szent György magyar görög kath. Hítközség felkéri a youngstowni és környékbeli összes magyar görög katolikus hivatkozottakat és nőket — hogy október 15-én, azaz Pünkösök napján, azaz vasárnap tartandó misére. A misét tartja a Szent György görög katolikus Hítközség felkérésére ünnepélyt.

FELHÍVÁS A YOUNGSTOWNI ÉS KÖRNYÉKELI EGYLETEKHEZ. A Youngstowni Szent Margit római és görög katolikus női betegsegélyező egylet tudatja az összes youngstowni és környékbeli magyar egyletekkel, hogy május hó 20-án, azaz Pünkösök napján tartja meg amerikai zsidóknak felszólított ünnepélyt.

Egyleti Jubileum YOUNGSTOWN-BAN. A Youngstowni Szent Margit római és görög katolikus női betegsegélyező egylet APRILIS 1-ÉN, HUSVÉT HÉTFŐN ünnepli meg fennállásának 10 éves jubileumát A DIAMOND HALLBAN

délután 1 órai kezdettel a következő műsorral: 1. MEGNYITÓ: Neményi Miklós. 2. SZAVALAT: Czene Gaborné. 3. BESZÉD: Márk M. Béla.

4. AZ EGYLET TÖRTÉNETE: Kiss Andrásné. 5. BESZÉD: Mihók Sándor. 6. BEZÁRÓ: Jambrik Istváné.

A meghívott egyletek és magánosokat szeretettel várja az ünnepélyre a Rendezőség.

STEVE ZIGLER Minden kényelemmel berendezett szállodája, kád- és zuhanyfürdője. Corner Voris és Miami Street, Akron, Ohio. — Telefon Peoples 2962.

STEVE ZIGLER Minden kényelemmel berendezett szállodája, kád- és zuhanyfürdője. Corner Voris és Miami Street, Akron, Ohio. — Telefon Peoples 2962.

STEVE ZIGLER Minden kényelemmel berendezett szállodája, kád- és zuhanyfürdője. Corner Voris és Miami Street, Akron, Ohio. — Telefon Peoples 2962.

STEVE ZIGLER Minden kényelemmel berendezett szállodája, kád- és zuhanyfürdője. Corner Voris és Miami Street, Akron, Ohio. — Telefon Peoples 2962.

XXVIII. évfolyam.

1918 Március 23.

A SZABADSÁG
INGYEN
MELLEKLETE

VASÁRNAP

SZABADSÁG SUNDAY MAGAZINE

MEGJELENIK
MINDEN
HÉTEN

Drágakő és babona.

Irta: CSERJESY KAROLY.

A drágakő és babona egyformán szerepet játszottak az emberiség történetében. E babonák a drágakövek őshazájából, Keletről származnak; főleg a zsidóknál voltak elterjedve; tőlük kerültek az arabokhoz, azoktól pedig Európába.

A babona megölője, pusztítója a tudás, a felvilágosodottság s ezek terjedtével veszendőbe indult a babona is. Mindamellett egynéhány drágakőhöz fűződő babonás tulajdonság még mai napig is fennmaradt. Így például a mai modern francia asszony ép úgy irtózik az opáltól, mint a mennyre bízott az ókori boromiasa férfi az amethistben. Léven a babona szerint az opálnak az a tulajdonsága, hogy bő gyermekáldást hoz viselőjére, míg az amethist köldökre kötve megőv a részegségtől.

Jellemző, hogy a míg a régi korban többnyire valami gyógyító, óvó tulajdonsággal ruházták fel a babonát az egyes drágaköveket (alig egy-két veszedelmes követ ismertek), addig manapság csak a rossz tulajdonságokat tartja fenn.

Míg Keleten szent kőnek tartották az opált, mely szerencsét hoz viselőjére, addig Európában ellenkező véleményben vannak róla, a babonások azt állítják, hogy könnyet, szerencsétlenséget okoz. A bő gyermekáldásra vonatkozó babona egyébként lehetséges, hogy Keleten is meg van, de ott azt szerencsének tartják, nem úgy, mint az egy gyermek rendszer hívei. Egy időben a fekete haja szépségek kedvelték nagyon, de azt vélték, hogy ha opált viselnek nyakukon, hajuk szép saine nem változik meg.

A gyöngyöt manapság azt állítják, hogy könnyet jelent. Így, hogy az élelme-sőbb ékserűek egy magyarázattal a "könnyű nyet", hogy örömeben könnyezik, ki a gyöngyvel ékesített ékserűt kapja. A régi jó időkben pedig igen hasznos dolog volt a gyöngy. Így Kecskeméti W. Péter, a kivetkezőket írja ötvöskönyvében: "Reszkető szemnek és szívnek igen jó és hasznos az szemről fekete hályogot lehasít és az szemnek minden rütségét tisztítja, vér-folyás ellen is jónak írják, úgy mint az vérhas ellen is... fogat az embernek tisztítja".

Korálból készült karperecet igen sok kis gyermekben látni és pedig azért adják rá, mert ez jelzi, ha a gyermek beteg; elhalványodik, elápad. Ez a babonás hit egyébként régi. Apátzai Tere János írja Magyar Encyclopaediájában a korálról: "... a nyavalyás ember nyakába köttetvén, megárgal. A vért köpöknék használ. Az ó pora jó a szemnek való orvosságokba, jó a vesék és a hólyag arénájára is. Sőt a kór-ságosoknak is hasznosan adattathatik be. Kecskeméti is ajánlja szembetegre: "... szemet is jó véle töltenyi, az ollyannak, az kinek egy tetszik, mint ha legyek repes-nének az szemre előtt; reggel, ha megtörli az szemét véle, hasznos. Majd álmatlan-ság ellen is javálja: ... borban innya apróra törve, álmot hoz az szemben, de az, ki gyakran issza, elázarástya a lépét... Gyomorfájás, továbbá esővízben megiva gilisztá ellen is ajánlják a régi, tudósok.

A szép, égszínű türkiz, a keleti népek legkedvesebb köve sem örvend manapság valami nagy keresletnek, állítólag szerencsétlenséget hoz viselőjére. Pedig a régiek sok jó a csodás tulajdonságát ismerték. Így a porlekedő házastársak között helyreállította a békességet, egyébként e jó tulajdonsága még napjainkban is meg van. Akülö szerencsétlenségek ellen erősítette az ember szívét, de a gyenge, beteges szemnek is jól tett. Sőt jó tehetőségét is ismerték, mint régi írásokból olvashatjuk: "... az jövendő veszedelmet megérzi, mikor valami szerencsétlenség akar rá következni, vagy megrepedez, evey rutul megöldül... Az óráit is meg tudta mondani, mint azt Haller Gábor írta naplójában: Az óra hány legyen, mint kellessek egy gyűrűvel, melyben turkes vagyon,

megtudni, hallottam és meg is próbáltam. Egy üvegben egy kevés vizet kell tölni, annakutána az gyűrűt egy hajszálra, a vagy cérnaszálra felfüggeszteni és tartas az ember a kezében az üvegben, de úgy, hogy az gyűrű ne érje az vizet és úgy tartas egy kevés az kezét mozdítatlan és hogy mennyi az óra legyen, annyit üt az üveg oldalán az gyűrű.

Csodás tulajdonságait ismerték a gyémántnak, melyet akkor adamasnak neveztek. Plinius ókori író Naturalis Historiae című munkájában írja, hogy feletle erős kő, sem tűz, sem acél meg nem fogja, de a kocsakák vére enyhíti erejét. Prágay hasonlóképp nyilatkozik az adamas-kőről, melynek... oly természeti vagyon, hogy őket semminemű vasból álló eszközrel el nem ronthatni, hanem az baknak mostan vett vérvél melegen nedvesítették és úgy lágyul meg. Apátzai Tere János meg épen olyan bak vért írja e cölra valónak, mely leületése előtt bort ivott és petrezselymet evett.

Kecskeméti W. Péter ötvöskönyvében a gyémánt hasznáról a következőket találjuk: Hogy ha aranyban vagy ezüstben foglalod, dühösség ellen méreg és éjjeli rettegés ellen jónak mondják, ha az hal kezdre és karodra kötöd, gonosz lélek háborgatása ellen jó; félelem és gonosz ördögi inselkedés ellen is igen jó.

Manapság már nem fűződik általános sághab babona a gyémánthoz. De az egyes példányokhoz igen. Tudvalevő, hogy a nagyobb, híres gyémántoknak egész történetük van. Így például a híres kék gyémántnak átkos híre: hogy tulajdonosára csak bajt, szerencsétlenséget hoz. Ha végig tekintünk történetén, megértjük, a babonás hírnév keletkezését.

A kék gyémántot egy francia geologus hozta állítólag Ázsiából; tőle vette meg 14. Lajos. Majd Montespan Fouquet és Mária Antoinette birtokába kerültek, mindannyiakra bajt hozván. Mária Antoinette szerencsétlen halála után egy időre eltűnt a kárhózatós gyémánt s csak 1870-ben került ismét elő. Ekkor vetette londoni piacra Daniel Elias nevű drágakő-kereskedő, kitől Henry Thomas Hoppe, gazdag amsterdami bankár, vette meg. 1881-ben a newcastlei herceghoz került, ki hozományul kapta feleségével, egy Hoppeleánnyal. Tőlük második fiuk, lord Pelham Clinton örökölte, ki családja remületére egy amerikai színésznőt feleségül vett. E házasság ra sem hozott szerencsét, csakhamar elváltak, a lord önként. Ekkor Frankel Simon newyorki bankár vette meg. A vétel után beállt amerikai válság nagyon megingatta a hatalmas bank alapját és Frankel sietett tudatni a híres gyémánton. Kerülő uton jutott Abdul Hamid török szultán kincstárába, kit szintén szerencsétlenség ért: detronizálták. Ekkor Kulibey fő-cunuchhoz került, kit Konstantinápolyban a zavargó utcai csőcselék felakasztott. Hogy hognem Habib nevű spanyol drágakő-kereskedő szerezte meg két millióért. Habib hazatérében volt Konstantinápolyból a "La Seyne" nevű francia postagözösön, mely Singapore közelében elsüllyedt s Habib is ott pusztult. Legutóbb buvárok kutatták át a hajót, kik felhozták a hajó pénztárát, de abban nyoma sem volt a kék gyémántnak. Most egyelőre nyoma veszett. Ki tudja, mikor kerül elő ismét, hogy újra bajt s veszedelmet hozzon tulajdonosaira; mert másképp — a babona szerint — nem is lehet.

A becses smaragdot mérgek elleneszerének ismerték. Apátzai szerint "... az ő rezeslési hulladékjában, ha nyolc árpaszemnyi italban bevették, a bévőt mérget küüzi, a haj is a fejről elhullván..." Kecskeméti könyvében olvassuk, "hogy hajkoppadás ellen is jónak dicserik". "A smaragd nagy ellensége a tisztátalan életnek, nem szenvedheti az egymással való ismeretséget, hanem ha akkor viseltek,

elromol, mint Magyarország Béla nevű királya felől olvassuk, hogy midőn az dolognak idején ujjában volt volna, három rész re hasadott" írja Füsü Királyoknak tüköre című munkájában. A smaragdot tartják most is a hüség kövének, mert a szerelmek hűségét ellenőrzi. Ha a viselője hűtelen lesz kedveséhez, a kő elveszti szép üde színét, elhalványodik.

Hogy a smaragd bajt hoz a tulajdonosára, erről Amerikából hallottunk hírt. Hol egy hindu bálvány szemét vette meg egy gazdag mügyűjtő s azóta kicérte a hindu isten, valószínűleg valami fanatizált pap személyében. Mióta megvette a ritka szépségű és nagyságu követ, négyezer is betörték lakásába s bár a drágakő gyűjteményét összehányták, turták, semmit sem vittek el. A rendőrség eredménytelenül nyomozott, csak az utolsó betörés után talált hindu eredetre valló faragott fagyöngyből következtetik, hogy a különös betörő valami hindu pap lehet, ki vissza akarja szerezni bálvány istenének szemét.

A rubin eloszlatta a bánatot, félelmet, de e mellett kibuzta az ember testéből a szálkát, tövist, ha melegítve rákötötték. Magnus Albertus szerint még mindenféle perpatvar ellen is hasznos.

A sokféle féreg, hernyó ellen is rubinttal védekezhetett ennek idején a szőlő- és gyümölcs-termelő. Nem volt szükség a sok permetezésre, szénkénegezésre, egyszerűen bedörzölték rubinttal a szőlőtőkét, gyümölcsfát s elpusztultak a férgek. Villámhárító helyett is lehetett használni, mert a mely hár négy sarkát rubinttal megérintették, abba nem ütött bele a menykő soha.

Bufelető, vidámító tulajdonsága miatt kedvelték a gránát-ot. Ivóedénybe tették, bort öntötték rá s ismét róla. Ha egyszer nem használt, újra felöntötték borral s ismét leitták. Ezt kellett mindaddig cselekedni, míg csak fel nem vidult, el nem felejtette huját baját az ember. Valószínű, hogyha valami jó bort öntöttek a garatra, gyorsabban mutatkozott vidámító hatása.

Valamikor ékkönek, — napjainkban azonban már csak optikai eszközök készítésére használt hegyi kristálynak is sok gyógyító erőt tulajdonítanak a régiek. — Porrá törve, savanyu borban megiva, vérhas ellen volt jó hatása, de szoptató asszonyok is előszeretettel használták, mert mint Kecskeméti írja könyvében, bő tejképződést okozott. E célra egyébként mézbe kevert pora is jó volt.

De ez nem csak gyógyítószerezül, hanem amuletként is használták a drágakövet. Minden hónapban más-más követ kellett hordani a védve voltak bajtól, vesztől. Januárban a jácint, márciusban a jaspis, áprilisban a saafir, májusban achát, júniusban a smaragd, júliusban az oniks, augusztusban a karneol, szeptemberben a krisolit, októberben a baryll, novemberben a topáz, és decemberben a rubin volt az amuletké.

Nem vesztettek hatásukból e kövek, ha mind a tizenkettőt egybefoglalva állandóan viselték is, mi szorakozott, feledékeny emberekre néve kiválóan üdvös lehetett.

Nem kevésbé voltak babonások a zsidók, akiknél minden törzsnek meg volt a maga védő, szerencse köve, melyet a törzs beliek viseltek. Dan törzsbeli a jácintot, Benjamin a jaspist, Lévi a smaragdot, Ruben a rubint, József a baryllt, Isachar a saafir, Simeon a topáz, Naftali az oniksot, és Ascher törzsbeli a krisolitot viselte amuletként.

Ha végigtekint az ember e sok jó tulajdonságon, szinte elszomorodik; sajnálja, hogy más napjainkban nincsenek meg, sajnálja, hogy nem él abban a boldog régi időben, s hogy felviduljon, hiába akasztana számarászórral bélelt kalcedont a nyakába, mert hisz az is elveszté büvös vidító erejét a drágakővel együtt.

Légicsata a Niagaránál.

RESZLET H. G. WELLS VILÁGHÍRŰ ANGOL ÍRÓ "THE WAR IN THE AIR" CÍMŰ FANTASZTIKUS REGÉNYÉBŐL. — A SZABADSÁG SZÁMÁRA FORDÍTOTTA SZÉKELY SÁNDOR, BROWNSVILLE, PA. REFORMATUS LEKESZ.

MITAN kölcsönösen megpillantották egymást, egy ideig még egyik flotta se tett kísérletet a támadásra. A németek 67 nagy léghajót számláltak, s az 1200 méteres magasságban félholdalakú állást foglaltak el. Körülbelül másfél hossz távolságot tartottak meg úgy, hogy a félhold szarvai 50 kilométernyire estek egymástól. Mindegyik szárny legszélső rajának vontató kötele mellett mintegy 30, legénységgel ellátott sárkányrepülőgép volt; azonban tuf kicsinyek és túl távol voltak ahhoz, hogy a néző megkülönböztethette volna azokat.

E néző egy Smallways Bert nevű férfi volt, ő a Niagara-hídon állott, olyan ponton, amelyet különben a turisták és kirándulók látogatnak. Most ő volt az egyetlen emberi lény közel a távol. Alatta, mint egy gátnál, az ár az amerikai vizesés irányában tájtézott, felette, roppant magasban, a kelet-ázsiai szövetség légi flottája ment neki a Károly Albert herceg német flottájának, aki az Atlanti óceánon eirkáló amerikai páncéllhajók és New York bombázásával idézte fel a világháborút.

Bert legelőször csak u. n. déli flotta-ját láthatta az ázsiaiaknak. Ez 40 léghajóból állott, amelyek oldalt csaknem 400 repülőgépet vittek magukkal. E flotta egy ideig lassan, még pedig 19 kilométer minimim sebességgel repült kelet felé a német front irányában. Bert kezdetben csak a nagy tömegeket tudta megkülönböztetni, csak azután vette észre az egy ember-gépeket, mint kis tárgyaknak sokaságát, amelyek a napfényben és a nagyobb alkotmányok alatt porsemmként keringtek ide s tova.

Az ázsiaiak második flottájából Bert ekkor még semmit se látott, ámbar azt ez időpontban északkeleten valószínűleg megpillantotta a németek flottáját.

A levegő igen nyugodt volt, az égből csaknem felleg nélküli s a német flotta szörnyű magasságra emelkedett fel úgy, hogy a léghajók nem látszóttak különösen nagyoknak. A félhold két szarva láthatólag kiemelkedett. Mig dél felé vonultak, lassan jöttek Bert és a nap között s fekete körvonalakká váltak. A sárkányrepülők e légi armada mindegyik szárnyán kis fekete foltoknak tetszettek.

A két flotta látszólag nem igen kezdett a küzdelem megkezdésével. Az ázsiaiak messzire keletre repültek, a mikor is sebességüket fokozták és egyuttal emelkedtek, majd hosszú hadoszlopot képezve, visszajöttek, miközben a német balszárny ellen szállottak fel. Az utóbbiak rajai megfordultak, hogy ez oldalmozdulatnak elejét vegyék s itt-ott hirtelen egy-egy kis szikralobbanás, egy-egy csattanó zaj azt mutatta, hogy a tüzelés megkezdődött. A Niagara-hídon levő szemlélő egy ideig semmiféle hatást nem észlelt. Azután, egy marok hópehelyhez hasonlóan, a sárkányrepülők indultak támadásra s felfelé, eljők vörös szikrák cikáztak keresztül-kasul. Bert érzésére nézve az egész nem csak végtelenül távol, hanem igazán csudálatosan nem földi volt. A léghajók nem embereket vivő gázszakoknak, hanem különös, érző, eleven teremtményeknek tetszettek előtte, amelyek saját ösztönükből mozognak és cselekednek. Az ázsiai és német repülőgépek raja egymásra esapott és a föld felé sülyedt, hasonlítolt ez egy maroknyi vörös és fehér rózsalevélhez, amelyekkel egy ablakból dobának ki, majd nagyobb lett, miközben Bert a levegőben kovályogni látta a felfordultakat, s végre eltűnt a Buffalo irányából felszállott füst nagy sötét fellegeiben. Egy ideig mindnyájan eltűntek, azután két vagy három fehér és egy esomó vörös ugy emelkedett fel a levegőbe, mint óriás pillangók serege, egymás körül küzdve keringtek és újra kelet felé mozogtak onnan.

Súlyos, tompa esattanás irányította Bert szemét a zenit felé. Ime, a nagy félhold elvesztette alakját és rendetlen, hosszú léghajófelleggé változott.

Egyikök felületben a mélybe zuhant. Egött elől, hátul s mig Bert nézegette, bukfenet hanyt, szüntelenül önmaga körül forogva sülyedt és eltűnt Buffalo város füstjében.

Bert szája látva maradt és újra becsukódott; szilárdabban megkapaszkodott a hid korlátjába. Néhány pillanatra — hosszú pillanatoknak látszóttak ezek — minden változás nélkül állott meg a két flotta s miközben részlet repültek egymás ellen, amint Bert füleivel kivehette, zümmögő zajt idéztek elő. Majd hirtelen azon lövések következtek, amelyeket ő nem láthatott, a csatavonal egyes léghajói mindkét részről sülyedni kezdtek. Az ázsiai hajók sora kanyarodott left és a németek szétbontott vonalába vagy alulról nehéz volt felismerni vonala fölé rohant, amely kétfelé nyílni látszott, hogy amazoknak helyet engedjen. Bizonyos fajta mozgódzás kezdődött, ám Bert nem érté, hogy tulajdonképpen mit jelent az. Bal felé a csata a léghajók zavaros táncává vált. Néhány perig a hajók egymást kölcsönösen keresztező vonalai — alulról nézve — oly közel valának egymáshoz, hogy az egész égi birkózásnak tetszett. Csakhamar csoportokba verődtek és párvialakokra oszlottak szét. A német léghajók egyre jobban az alacsonyabb régiókba szálltak le. Egyikökük égvé libeggett lefelé és eltűnt távol északon; kettő torz és nyomorék mozdulattal sülyedt; azután egy ellenséges csoport keringő összejutkozásban esett le a zenitől — két ázsiai egy német ellen, amelyhez nemsokára egy második szegődött — s mindnyájan kelet felé tartottak, mig a németek vonalából hébe-korba egy-egy léghajó csatlakozott hozzájuk. Egy ázsiai óriás levett egy óriásibb németet vagy összeütöközt vele s szüntelenül önmaguk körül forogva, mindketten megsemmisülve zuhantak alá. Most az ázsiaiak északi raja kezdett akeiöba anélkül, hogy Bert észrevenné; csak éppen, hogy hirtelen még nagyobbak tűnt fel neki ott fent a hajók tömege. Rövid idő alatt a küzdelem egyetlen nagy gabalyodás volt, amely szél ellenében főleg délnyugatra mozgott. Egyre inkább csoportmértkezés sorozatává lön minden. Itt a föld felé esve lángolt egy szörnyű német léghajó, körülveve egy tuca lapos ázsiai jármű által, amelyek annak minden abbeli kísérletét, hogy még megmenekedjék, meghusították. Ott függött egy másik, amelynek legénysége japán repülőgépek egész rajának harcra ellen védte magát. S emitt újra egy ázsiai óriás, amely egyik végétől a másikig lángokban állott, esett ki a csatából. Bert figyelme a felette elterülő haláralan világlóságban egyik eseménytől a másikhoz fordult; ezek a különösen a szemét önmagukra irányzó halálos esések izgatták fel és bilincseltek le őt; a közelebbi és feltűnőbb epizódok összefüggésének mikéntét, illetőleg, csak apránként jött általában fisztaba.

A léghajók tömegében, amelyek a fülében fent magasban kavargotak, azalatt se megsemmisülésre, se döntésre nem került a sor. Nagyobb részük teljes sebességgel és tartós körökben látszik felfelé mozogni, hogy a lehető legkedvezőbb állást biztosítsa magának; amikor is folytonosan hatás nélküli lövéseket váltottak. Legzölő kísérleteket is csak csekély számban tettek, miután az első legázolók és legázoltak olyan végteteseh buktak le; s ha dujakodási próbákat eszközöltek is, azokat Bert egyáltalán nem ismerheté fel. Emellett szüntelen törekvés mutatkozott az ellenfél elszigetelésére, arra, hogy társaitól elvágják és lefelé szorítsák, ami a keringő alakok folytonos hátrahéle való vitorlázását és gabalyodását okozta. Az ázsiaiak nagyobb száma és gyorsan forgó mozdulataik olyan benyomást kellettek, mintha a németek szünet nélkül támadnák. Legfelül, még pedig nyilván azon fázdozva, hogy a Niagara villanyműveléért érintkezésben maradjanak, a német lég-

hajóknak egy hadteste szorosán zárt falanszá tömörült, amely az ázsiaiakat egyre hevesebben igyekezett szét-robbantani. Bertel az egész — groteszk módon — halakra emlékeztető, amelyek a halastóban kenyérmorzsa után kapkodnak. Gyér füstfellegeket és bombák felvillanását látta; azonban semmi hang nem ért le hozzá.

Ide-oda esapongó árnyék nyomult egy pillanatra közé és a nap közé s egy második is követte azt. Motorok berregése, klíkk-klakk, klítt-klatt hang ütötte meg fület. S azonnal elfeledkezett a zenitől.

Körülbelül száz méternyire a víz felett, különös paripákon, amelyeket Japán művészi ihlete Európa technikájától vett át, sebesen lovagolva, mint a valkűrök (sorsistennők), jött délfele az ázsiai harcokhoz hosszú sora. A szárnyak hébe-korba szállongtak — klíkk-klakk-klítt-klatt — s a gépek felfelé repültek; a szárnyak kiterjeszkedtek és megállottak s a készülék vízszintesen lebegett a levegőben. Félvállva emelkedtek, sülyedtek s újra emelkedtek. Bert fejéhez olyan közel vonultak tova, hogy hallhatta, midőn egymásnak kölcsönösen kiabálnak. Így repültek keresztül a Niagarán s a szálloda előtti szabad térségen hosszú sorban kötöttek ki, egyik a másik mögé helyezkedve. Azonban emberünk nem maradt ott, hogy azt végig nézhesse. Egy sárgás arc bajolt ki és meredt fejeje s idegen szemek réjtelyes másodpercig találkoztak az ő szemével.

E pillanatban az a gondolat cikázott át Bert agyán, hogy őt itt, a hid közepén, nagyon is tisztán láthatják. Amilyen gyorsan csak lábait vitték, átszaladt hát a "Kecskesziget"-re. Ott, talán tulhajtott öntudattal a fak alatt lapult meg.

Midőn Bert biztonsági érzete annyira helyre állott, hogy a csatát új-fent szemlélhette, észrevette, hogy az ázsiai repülők és a német mérnökök között élénk esetepaté fejlődött ki Niagára város bírásáért, amelynek ipari berendezését a németek léghajózási parkjuk céljaira foglalták le. A háború egész folyamata alatt először látott valami olyast, ami a küzdelemhez hasonlított, már t. i. amiként azt ifjúkori képes lapjaiban tanulmányozta. Egy rémlett neki, mintha végre a kelő rend állana elő a történelemben. Férfiakat látott, akik fegyvert viseltek és fedezéket kerestek s gyorsan, mozgó támadásalakkban, futottak egy ponttól a másikra. A repülők első szakasza valószínűleg ama hatás alatt állott, hogy a város elhagyatott. A Prospect-Park közelében, nyílt helyen kötöttek ki és a villanyossági művek irányában közeledtek a házakhoz, midőn hirtelen lövés riasztotta fel őket. Tövedésükből, a víz közelében egy földhánys mögött kerestek fedezéket. repülő járműveik messzebbre távoztak, semhogy azokat elérhették volna. Most védőfaluk mögött a földön feküdtek s a szállodákban levő emberekre és a villanyos művek körül gépházakra tüzeltek.

Ekkor vörös repülőgépek második sora jött keletről segítségükre. Felbukkantak a házak feletti füstös párából és széles ívben közeledtek, mintha először át akarnák tekinteni a lenti helyzetet. A németek tüzelése igazi zenebonává vált s a lebegő alakok egyike egyszerre csak hirtelen hátra bukkott és eltűnt a házak között. A többiek, akár csak valami nagy madarak, a villanyossági művek tetéjére szállottak, ott szilárdan egymásba kapaszkodtak s mindegyikből egy esinos kis alak ugrott ki és a mellvédre szállt. További libegő madaralokok jöttek, azonban Bert nem vette észre közeledésüket. Rövid lövések hatoltak hozzá, amelyek őt hadgyakorlatra, újságírókban olvasott küzdelmekre s mindarra emlékeztető, ami az ő háborúról való fogalma szerint helyes volt. Látta, hogy a németek nagy számban sietnek a távoli házaktól a villanyossági művek felé. Az egyik lassan megállott, ám a másik egy

ideig meg fickándozott. A szálloda, a melyet körülzárt változtattak át, hirtelen felvonta a gonfi lobogót. A városban, amely oly nyugodtnak látszott, nyilván tekintélyes számú német rejtőzött el, akik most mindnyájan összegyűledeztek, hogy a villanyossági művek főépületét megvédjék. Ugyan milyen lövészert használnak? — kérde Bert önmagától. Egyre több és több ázsiai repülőgép elegyedett az összetűzésbe. A szerencsétlen német sárkányrepülőket megsemmisítettek s azután megtámadták az alakuló aeronautikai parkot, az elektromos gázfejlesztőket és javítóműhelyeket, amelyek a németeknek támpontját képezték. Némelyek földre szállottak s pilótáik fedezéket kerestek és erélyes gyalogosokká váltak. Mások a küzdelem felett lebegtek, a mikor is legénységük hébe-korba egy-egy lenti exponált pontra tüzelt. A lövések meg-megszaklva jöttek; egyszerű-mászor figyelő esend uralkodott, majd ismét gyorstüzelés lövések ropogtak, amelyek szinte zenebonává fokozódtek. Egy párszor, közvetlenül Bert feje felett, elővigyázatos keréggel repülőgépek jelentek meg; a midőn is egy ideig összes törekvése és íparkodása csak a meglapulásra és leküporodásra irányult.

Olykor-olykor dübörgő döngés vezgyült a pallózsába, amely őt a magasban uszó távoli léghajók köztársá-jára emlékeztető, azonban a közelben lefolyt küzdelem-bilincselte le teljes figyelmét.

Hirtelen valami esett le a zenitől, valami hordó vagy óriási-rngólapda-féle.

Krakk! Szörnyű zajjal zuhant lefele. A földre szállt ázsiai aeroplánok közé bukkott, amelyek a folyó közelében a gyepon és virággyazonon vesztegellek. Cafatokban és összeroncsolva himbálódtak; a gyepon, fák és kavics a levegőbe dobódtak és ismét a földre estek. A repülők, akik még mindig a csatorna partján feküdtek, zsákokként ide-oda hajigáltattak; a tajtékzó víz feletti forgószél súvított. A szálloda-kórház ablakai, amelyek egy pillanattal előbb villogva tükrözlettek vissza a kék eget és a léghajókat, borzasztó, fekete üregekké váltak. Bum! Egy másik krakk! Bert a magasba pillantott és olyan érzete volt, mintha egy csapat óriási test — egy esomó duzzadó ágyfedődoboz s egy sor óriási fazékfedőhöz hasonlóan — ereszkednék le az egész tájra. A fenti föntközlet-örög lefelé keringett, mintha egyesülni akarna a villanyossági művek körül küzdőkkel. Bert most egész új benyomást szerzett a léghajókról — irratatos tárgyakat látott, amelyek feje felé jöttek le, a melyek gyorsan egyre nagyobbak és hatalmasabbak lettek — mig a házak odaát kicsinyeknek, a folyó zuhatag-jai keskenyeknek, a hidak gyengéknek; a küzdők parányiaknak tűntek fel. S mig leszálltak, hallhatta a kiáltások és nyögések, a recsegések, zörögések és lüktetések, a kiabálások és lövések keverékét. A megsemmisített fekete sasok a német léghajók előreszen fényleg olyan hatást váltottak ki belőle, mintha azok is együtt küzdenének, mintha tollazataikat jobogtának...

A küzdő léghajók némelyike körülbelül 150 méter távolságra lehetett a földtől. Ezért a német járművek alsó karzatán embereket látott, akik fegyvereiket elsütötték; látott ázsiaiakat, akik a hajóköztőlbe szilárdan bekapaszkodtak; látta, hogy egy csillagó alumíniumtőlveit férfi fejével bukkott a vízbe a kecskesziget felett. Flószor látta közelből az ázsiai léghajókat, amelyek főleg roppant nagy hócipőkre emlékeztettek. Különös péhlányokat mutatnak fekete és fehér színben s olyan alakokban, amelyekben a zsebóra belső fedetét vélte felismerni. Függő karzatuk nem volt; azonban a középvonal hosszában levő kis nyílásokból férfiak és puskacsövek kukcskáltak elő. Hosszu, emelkedő és eső hullámvonalban ide-oda mozogva, küzdöttek és viaskodtak a szörnyűte-

gek. Olyanok voltak, mint küzdő felhők: mint pudingok, amelyek kölcsönösen meggyilkolni törekedtek egymást. Kóvályogtak és keringtek egymás körül s a kecskeszigetet és a Niagarát egy ideig füstös szürkületbe burkolták, amelyen a nap sugarokban és nyilakban tört át. Szétszórártak s összegyűlekeztek, majd újra szétszórártak. Küzdöltek, kavargtak a folyó zuhatagjai felett és két mérföldre, sőt tovább be Kanadába s megint vissza a vizesés felett. Egy német léghajó égni kezdett, erre az egész csoport eltávolodott tőle, a magasra szállottak, szétszórártak és hagyták, hogy az Kanada irányában magánosan süllyedjen le és súlyedésemben robbanjon fel. Majd a többiek ismét új szibonással gyűlekeztek. Egyszerre csak lennre, a városban levő emberek felől, valami olyan hangzott, mint egy hangyaboly hurra-kiáltása. Egy második német léghajó égett meg s egy harmadik, amelyet az ellenség dőfő lökéssel roncsolt össze, déli irányban űzetett el a küzdőtről.

Egyre világosabban mutatkozott, hogy a németek az egyenlőtlen küzdelemben a rövidkebbet húzzák. Egyre állhatatosabban üldözték őket. Küzdelmüket nyilván már csak az a tőröklés irányította, hogy szerét ejthessék a menekülésnek. Az ázsiaiak oldalukba kapaszkodtak, rájuk vetették magukat, kirepesztették gázkamráikat, lángba borították, megsemmisítették az ő, mintegy felhőn át láthatb legénységüket, akik buvárruhában tűzoltó készülékekkel és selyem lebernyegeken szállottak szembe a belső hálózat lángjaival és hasadékaival. Egyetlen válaszukat hatástalan lövések képezték. A esata megint a Niagara felett dult. Hirtelen, mintegy meg-

beszűl jelle szétszórárták a németek s pyllt és rendetlen futásban a felnyugat, dél és északfelé osztráltak szét. Midőn ezt meglátták az ázsiaiak, fellszállottak, hogy eléjök... és mögójük kerüljenek. Csak négy német járműből álló kis csoport és talán egy lucal ázsiai maradt vissza és csoportt össze, a "Hohenzollern" és Károly Albert herceg körül seregelve, aki a város megmentését célzó kísérlettel még mindig a Niagara felett imbolygott.

Köröskörül kavargtak a kanadai vizesés és a keleti vízfőmög felett, míg egész távolra értek és kicsinyeknek tündek fel, azután újra vissza sebesen, meg-megszakítással, egyenesen az egyetlen, meredten bámuló néző felé.

Gyorsan közeledett az egész küzdő tömeg, egyre nagyobboldott, feketén és kifejezéstelenül emelkedett az alkonnyati pir felé és a felső folyamzuhatagok csillogó örvényei felett. Megdagadt, akár csak a zivatarfelhő, míg ujjent elhomályosította az eget. A lapos ázsiai léghajók magasán tartózkodtak a németeké felett vagy mögött s gázkamráikra és szárnyaikra felelt néküli lövéseket intéztek. A repülőgépek úgy nyüzsgöttek körülötük, mint dühös méhek raja. Egyre közelebb és közelebb jöttek. Betöltöttek az ég alját. A németek közül kettő leereszkedett és ismét felemelkedett. De a "Hohenzollern" túlságosan megrongálódott. Bágyadtan szállott fel, hirtelen megfordult, mintha vissza akarna vonulni a viadalból, elől s hátul gyorsan égni kezdett, lesüllyed a vízre, részut a folyóba esett, mint valami élő tárgy, hömpölygve és benteregeve lefelé mozgott, fűggve maradt s azután újra tovább hanyódozott. Szét-tört és elgömbült propellerje még egyre a levegőt csapdosta. Az előtörő

lángokat fűst és pára fojtotta el. Ez a maga méreteiben óriási kalasztrófa volt. A "Hohenzollern" a folyózuhátagok felett szigethez, nagy közik-lákhhoz hasonlóan feküdt, olyan közik-lákhhoz, amelyek fűstölve, hömpölygve, egymásra omlva és egy fajta imbolygó sebességgel gurultak Bert felett. Egy ázsiai léghajó — Bertnek ez alulról körülbelül 300 négyszögletes utcakövezet gyanánt tetszett — visszafelé keringett s kétszer vagy háromszor megfordult a nagy összerokadási pont felett, s egy féltucat repülőgépp — nagy szunyogokhoz hasonlóan — táncolt egy pillanatig a napfényben, mielőtt hajtársaik mögé siettek volna. A küzdelemnek többi része már lövések, kiabálások és pusztító dűbörgések eresendőjához hasonlóan, a sziget felett folyt le. Most a fák mindent elrejtettek, s Bert meg is feledkezett az óriási, megsemmisített léghajó közeli látványáról, amely feléje tartott. Az ágak hatalmas rezségével és szilánkokra hasadozásával együtt valami észrevétlenül a földre zuhant mögötte.

Egy ideig úgy látszott, mintha a "Hohenzollern" a vizek kétféle osztásánál gerincoszlopát törné; majd hajtócsavarja egy darabig még működött és tajtékzott a folyóban, s az egész összezurott, agyonlapított romhalmazt az amerikai partra lendítette. Azonban az áramlat, amely az amerikai vizeséshez habzott alá, derékon ragadta s a következő percben a szörnyű hajóröncs, amelyből három helyen törték jó a lángok, ama hid felé paskolódozott, amely a kecskeszigetet és Niagara városát köti össze, s a hid középső íve alatt ugyszólván hosszú karját nyújtotta ki a hullámozó zürzavarból. A középső kamrák

hangos esattanással robbantak fel, mire a hid a következő pillanatban összezomlott, s a léghajó főtömege, mint egy groteszk, elrongyolódott nyomorék, ide-oda dülve és faklyákat lobogtatva, mozgott a vizesés felé végére, egy pillanatra pihenőt tartott, majd kétségbeesett, ongyilkos ugrással eltűnt.

A leszakított előőrész a kis sziget irányában maradt összeroncsolva, a melyet zöld szigetnek szoktak nevezni, s amely a szárazföldtől a kecskesziget facsoportjához a küszöböt képezi.

Bert figyelemmel kísérte a katasztrófát a víz kétféle osztódásától kezdve a hidpillérekig. Azután nem törődve az ázsiai léghajóval, amely fall nélküli óriási háztartó gyanánt lebegett a függő hid felett, észak felé rohant, s először is eljutott a Luna-sziget sziklacsucáira, amely egyenesen az amerikai vizesésre tekint le. Ott állott, a zaj örök dűbörgése közepette, lélegzetvisszafojtva, meredt szemekkel...

Messze alant, a völgytorkon keresztül gyorsan sietve, mint óriási üres zsák, örvényelt valami. Reá nézve ez mit is jelenthetett? — A német légi flottát, szóval: a királyfit, Európát, mindazt, amire bizakodott s amire támaszkodott, azokat az erőket, amelyek önhitté tették, s azokat a had-erőket, amelyek neki olyan kétségelentül győzelmeseknek látszottak. S az üres zsák a folyó zuhatagjain hömpölygött tova, s az egész látható világot átengedte Ázsiának, a pogány sárga embereknek, mindannak, ami rettenetes és ismeretlen volt...

Az összetűzés maradványa távol Canada felett lebegett és nemsokára eltűnt Bert látóköréből...

Humor a gyermekvilágban.

A kis fiú elrontotta a gyomrát. Megjelenik tehát a doktor és lágyan szól:

— Mutasd, fiam, a nyelvedet.
A gyerek, savanyu arccal:
— Nem én.
— Miért?
— Mert tegnap megmutattam a tanítónak — és még most is fáj tőle a hátam...

Még egy nyelv-anekdota. Baron tanárral történt. A bevezetés ugyanaz, mint az előbbinek. Baron odamegy a szegény beteg gyerekekhez és mosolygós arcot vágva, édesen szól hozzá:

— Mutasd csak a nyelvedet, fiacskám!
A "fiacskám" elvgyorodik:
— Régi vice! Ráköpu!

Hazajön egy lipótvárosi ügyvédnek a kis fia az iskolából.

— No mit csináltak ma? — kérdi az apja.

A gyerek:
— Ma mindenkinek fel kellett írni egy cédulára, hogy hogy hívják, milyen vallásu, hol született és mikor született. De nagyon összeszidott a tanító.

— Miért?
— Mert rosszul írtam be a vallást.

— Hát hogyan írtad be?

— Tudod papa... megnéztem az egyik szomszédomat, az azt írta be, ev. ref. A másik szomszédomat azt írta be: róm. kath. Hát elgondoltam... azt hittem... nekem is két szoba kell írni a vallásomat...
— Hát mit írtál?
A fiú szemlesütve:
— ...biud. zsid.

A nyolcesztendő kis Pistát kiszólítja a tanító a természetrajzi órán:

— Mond meg nekem, fiacskám: az elefánt emlős állat?

— Igenis, tanító ur!

— Jól van, Pista. Hát a ló emlős állat?

— Igenis, tanító ur!
— Hát te emlős állat vagy-e?
— Igenis, tanító ur!
— Miért?

— Mert hadarja pontosan Pista a természetrajzi könyvéből — meleg vérem van és eleven kiesinyeket hozok a világra!...

Két csitri leány beszélget. Az egyik kilenc éves, a másik tíz.

Az egyik: Neked ki udvarol?

A másik: Nekem a Jenő.

Az egyik: Az már nagy fiú.

A másik: Igen. Gimnáziumba jár. Hát neked ki udvarol?

Az egyik: Nekem a Béla.

A másik: Ojjé, az még kis fiú.

Az egyik (sértődötten): Micsoda? Kis fiú? Ez szemtelen hazugság. Nem is kis fiú, hanem már nagy fiú. Már tyukszeme is van. Direkt mutatta.

— Kisasszony, kisasszony, — szólt a nevelőnőhöz — látja azt a hölgyet ott a másik oldalon? Az egyszer mama volt minálunk!

A kitünő nagybányai piktornak Grünwald Bélának van egy esöpp kis fia, aki még beszélni sem tud mindent, de azért már elővesszi a papírost, mindenféle lehetetlen ákombákot kapar rá egy ceruzával és ráfogja, hogy az — kép. Ezzel azonban még nincs bebizonyítva az, hogy a esöpp gyerek vérbeli festő. Ennek bizonyosságául tehát a kis fiú, amint egy-egy ilyen "képet" elkészít, azonnal eladásra is kínálja.

A minap az édesapja egy kollegája volt náluk látogatóban. A kis fiú lázasan rajzolt egy képet. Mikor készen volt vele, bevitte a vendégnek.

— Száz forint.

— Annyit nem adok érte!

— Miért?

— Mert rossz a kép!

A kis fiú visszaveszi a képet, nézi, nézi, busan, esőndesen. Aztán egyszerre kapja magát, hóna alá csapja a képet és nagyot sóhajtván szól:

— Rossz! Akkor eladom a királynak.

— És büszkén távozik a szobából. Tán csak husz év múlva fogja megtudni, hogy ő volt az, aki a magyar állami műpártolást a legtömörebben jellemezte.

Egy egyetemi tanár beszélt el a következőket:

— Van neki egy fia, meg egy leánya. A fiú három esztendővel idősebb, mint a leány, és minden nap leckét ad a kis kisasszonynak a különböző ismeretekből. A minap a lélekről volt szó. A fiú minden áron meg akarta magyarázni a hugának, hogy mi is az a lélek.

— A tested, Mici — mondja neki — nem jut az égbe. Csak a léleked jut az égbe.

A kis leány bámulva kérdi:

— De hát m i a lélek?

— A lélek... az valami, ami benned van. Tudod? Nem a szíved? Erzed, de nem látod.

— Hogyan? — kérdi a kis lány.

— Bennem van!

— Benned.

— Erzem, de nem látom!

— Ugy van.

Elmosolyodik.

— Most már tudom, mi. Az ebéd.

Családi jelenet.

Az apa, kis fiához:

— No de most már elég volt a kérdőzködésből, te gyerek. — Egész délután folyton ostoba kérdésekkel nyaggattál. Hát most

— Bácsi — mondta — vedd meg ezt a képet.

S azzal elébe tartja a firka.

— Hogy adod? — kérdi a vendég.

— Száz forint.

— Annyit nem adok érte!

— Miért?

— Mert rossz a kép!

A kis fiú visszaveszi a képet, nézi, nézi, busan, esőndesen. Aztán egyszerre kapja magát, hóna alá csapja a képet és nagyot sóhajtván szól:

— Rossz! Akkor eladom a királynak.

— És büszkén távozik a szobából. Tán csak husz év múlva fogja megtudni, hogy ő volt az, aki a magyar állami műpártolást a legtömörebben jellemezte.

Egy egyetemi tanár beszélt el a következőket:

— Van neki egy fia, meg egy leánya. A fiú három esztendővel idősebb, mint a leány, és minden nap leckét ad a kis kisasszonynak a különböző ismeretekből. A minap a lélekről volt szó. A fiú minden áron meg akarta magyarázni a hugának, hogy mi is az a lélek.

— A tested, Mici — mondja neki — nem jut az égbe. Csak a léleked jut az égbe.

A kis leány bámulva kérdi:

— De hát m i a lélek?

— A lélek... az valami, ami benned van. Tudod? Nem a szíved? Erzed, de nem látod.

— Hogyan? — kérdi a kis lány.

— Bennem van!

— Benned.

— Erzem, de nem látom!

— Ugy van.

Elmosolyodik.

— Most már tudom, mi. Az ebéd.

Családi jelenet.

Az apa, kis fiához:

— No de most már elég volt a kérdőzködésből, te gyerek. — Egész délután folyton ostoba kérdésekkel nyaggattál. Hát most

már még egyet kérdezhetsz, arra megfélelek, de aztán vége legyen. Jó?

— Jó, apám.

— No hát kérdezz.

— Hát... hát... mond meg papám... mibe halt bele a Holt-tenger?

— Azt kérdezi a tanító az iskolában:

Jimmy, ki volt az első ember?

Felel Jimmy:

— Washington György!

— Igen, — mondta a tanító — Washington György első embere volt korának, hazájának és mi tiszteljük őt. De én ugy értettem a kérdést, hogy ki volt az első ember a paradicsomban?

— Hja, ugy? — mondja a gyermek — most már tudom. Ádám volt az első ember. Nem tudtam, hogy külföldieket tetszik kérdezni...

Egyik budapesti színházban játszik egy szép színész, akinek van egy kedvence és okos ötesztendő fiacskája.

Idéig rendben is volna a dolog, a helyzetet azonban kissé komplikálja az a nem is nagyon szokatlan körülmény, hogy a színésznek nincs férje. Ezért talán — bár "az egész világ" tudja, hogy a kis fiú a színész gyermeke — a gyerek "néni"-nek szólítja a mamáját.

A maga egyik minapi fellépésénél a kis fiú egy földszinti páholyból nézte az előadást. A felvonásokban odament hozzá egy újságíró és a páholy pereméhez támaszkodva, beszélgetni kezdett vele.

— Ugyan, fiacskám, — kérdezte tőle többek között — ma este nagyon jól játszik a mamád?

A mire a gyerek haragosan válaszolt:

— Az nem az én mamám! Az én mamámnak egyáltalában nincsenek gyermekei!

A
gya
m
s
el
j
ur
b
b
T
as
u
t
t
ha
u
ra
k
m
ne
l
A
re
ke
r
h
A
sz
sz
j
k
k
l
s
ak
akt
nem
A
v
lé
k
a
t
gal
er
h
e
ők
A
hos
m
zav
ut
ze
Egy
m
nem
is
aszt
gi
k
k
M
sz
solg
k
ter
nyo
ül
id
le
S
ö
—
A
z
gy
mi
nem
tü
m
—
Ah
ha
ni
köz
lé
—
Ige
sz
—
Az
h
tü
Ere
sz
—
—
—
K
Az
zett,
—
De
az
gye
ha

Az államtitkár apja.

Az egyházközségi gyűlés jelenléte folyó ügyeket tárgyalta. A püspök köszvénye miatt nem jelenhetett meg. Az öreg Sányi Ernő esperes elnökölt. Déli ebédre a "Bárány" vendéglőben jelentek meg az egyházi és világi urak. Megannyi vidéki tekintély, büszke, rátartós fejhordozással.

Tizen ültek a hosszú vendéglői asztal körül. Három-négy szék üresen maradt. A másik nagy asztalnál katonatisztek ültek. Közös hadseregbeliek. A két társaságnak nyelve, eszméikre, modora annyira különbözött egymástól, mintha más-más éghajlat, világérsz, hogy ne mondjam más pláneták lakói lettek volna.

Az asztalfőt Sányi Ernő esperes foglalta le. Ez a tömört, szürke szakállú öreg ur szóltan, morózus természetű ember volt a város egyházi férfiak fajtájából. A szelidebb enyvelés is támadó színt kapott reszelős basszus hangjától. Mélyen ülő fekete szeme inkább közömbösen, mint kicsinylően tekintett körül az asztaltársakon. A társalgásban, mely az aktuális politika körül forgott, nem vett részt.

A leves után egy hosszú, sovány, hajlott vállú öreg ember lépett az ebédőbe. Csaknem bokáig érő fekete kabát volt rajta, a minőt a falusi tanítók és kántorok viselnek. Nagy alázatossággal köszöntötte az egyházközségi érdemes notabilitásait. Azok alig biceentették a fejüket, mintha terükre esnék, hogy valaki zavarja őket.

A hosszú sovány ember, a köményfalusi kántor volt, növekedő zavarral tekintett valami fogas után, a melyre kalapját elhelyezze. Nem tudta magát elhatározni, hogy maradjon vagy menjen. — Egy-két pillanatig várta, hogy meginvitálják az asztalhoz. De ez nem történt meg. Egyébként nem is szívesen ült volna le, mert az asztalnál megpillantotta egyik régi haragosát, Kemény Bence helyettes gondnokot, ki az ő ellenkörtéskedése következtében bukott meg egy régebbi képviselőválasztás alkalmával.

Mert ez az alázatos, félszeg, szolgáló modoru öreg ember politikailag makacs, intrazingens karakter volt, rajongó híve a negyvennyolcas eszméknek. Az asztalnál ülő urak javarészen eszontos, idült kormánypartiak voltak, kik az ellenzékeskedést nyavalyának, lelki defektusnak tekintették.

Sányi esperes szólította meg az öregét.

— Hol jár erre, kántor uram?

— A leányomat várom. — hangzott az akadozott felelet, a déli gyorsan érkezik. — A rossz ut miatt kissé megkéstem, most már nem tudom, kimenjek-e az állomásra, vagy itt várjam meg?

— Ahogy jól esik, kántor uram, ha itt marad, tessék helyet foglalni közöttünk, hisz maga is az eklézsiához tartozik.

— Igenis... nagyon szépen köszönöm, nagytisztelt uram.

Az asztal felé nézett. Látta, hogy az urak elfordítják tekintetüket. Érezhető volt, hogy nem szívesen látják maguk között.

— Majd kissé elejbe megyek, — mondotta.

— Ahogy jól esik, kántor uram, — hangzott az esperes ajkáról.

Köszönt és távozott.

Az esperes egy ideig utána nézett, aztán rászólt az urakra:

— De kinézték maguk közül azt a szegény öregét. Kutya feleség, ha Urunk Jézus Krisztus

ilyennek képzelte a felebaráti szeretetet.

Kemény Bence, a helyettes gondnok válaszolt:

— Nem való az öreg tisztességes társaságba. A leánya, hiszen tetszik tudni az esetet.

Az esperes vállat vont.

— Tudom is, nem is. Ott hagyta az urát. Az ilyesmi megesik minden uri családban.

Kemény Bence diadalmasan emelte fel fejét.

— Nem az a baj, hogy elhagyta, hanem hogy miképpen. Másodmagával, szöke, skandalummal... Mindenki tudta róla, hogy a milyen szép, olyan rossz fajta.

— Hát aztán! — morogta az esperes, — ha az apa bűnéért a gyermeket nem szabad lakoltatni, miért büntessük az apát a gyermek hibájáért?

— Mert az apa neveli a gyermeket, nagytisztelt uram, — kiáltotta a helyettes gondnok gyözelmesen.

A nagytisztelt urnak összerándult a sűrű szemöldöke olyas-

formán, mintha a gorombaság világa cikázott volna. Szinte kéjjel rontott rá a helyettes gondnokra: — Nohát Kemény Bence uram,

milyen, azt én nem tudom. Nem is vagyok kíváncsi rá.

E pillanatban kereképpü mo-solygós pap érkezett.

— Minden jót kívánok az uraknak! — hangzott üdvözlés, — most érkeztem a gyors Buda-pestről.

— Mi újság van odafönt? — kérdezték egyszerre többen.

— Nagy újság, — referált a tiszteletes, egyenkint kezefogva az asztal körül ülőkkel, — megalakult a kormány... És tudják, ki lett az új kultuszminis-teriallamtitkár?

— Ugyan kiesoda? — kérdezte Kemény Bence.

— Simándy Elek, az én kántorom fia!

— Haha! — kacagott Sányi esperes, — az apja épp az imént járt itten. Olyan szívesen láttuk, hogy le sem mert ülni közibünk... Haha! De ehun la, épp itt jön.

A kántor megjelent a leányával, egy magas barna asszony-nyal, kinek nagy, szürke szeme a barna fától alól is kacéran mosolygott.

Az urak mind felkeltek.

— Gratulálunk, kántor uram, — hangzott feléje az óváció.

— Köszönöm, nagyon szép köszönöm, — motyogta az öreg zavart mosollyal. Éppen most újságolja a leányom... Ámbár az igazat megvallva, én már tegnap este tudtam.

— Tudta? — kérdezte Sányi esperes.

— Igenis, könyörgöm, a fiam megtelegrafálta. Azt is, hogy jövő héten félnapra hazajön, mert boldogult feleségemnek most állítunk sírkövet. A leányom is azért jött haza... Szegény, nagyon megéhezett, valamit enni fogunk.

Sányi két üres helyre mutatott:

— Tessék ide helyet foglalni, kántor uram, tessék nagyságos asszonyom!... Legyen szerencsénk!... Ugy, ugy, csak mentül közelebb hozzánk. Ohó, nem oda Buda, az imént még nem nagyon bántuk volna, ha másik asztalhoz is ül, de most, hogy tudjuk, hogy az államtitkár apja... Teringet-tét, az ilyen urat meg tudjuk becsülni. Az ilyen embernek még hasznát is lehet venni... Tessék csak, kérem, tessék... Attól ne tartson, kántor uram, hogy nem szívesen látjuk. Nagyon is szívesen. Nem igaz, urak? Lehetünk rátartósak, pöffeszkedők, vagy akár pökhendiek is, de mikor az államtitkár apja, meg a szépséges huga szerencsétlen bennünket az asztalnál, szívesen meggörbül a derekunk.

Mindenki érezte a gyilkos gunyt az öreg esperes szavában, de nem látszottak vele törődni. Kemény Bence, a helyettes gondnok legkevésbé. Az imént oly galádul aposztrofált kántorleány épp melléje került. Elhalmozta figyelmességgel. Háromszor is ráírt a pincérre, hogy siessen. — Gyöngéden tudakozódott utazása: hogyléte iránt. Az ebéd vége felé formálisan udvarolt neki. Aztán minthogy a kántor sietett hazafelé, Kemény Bence szólította a kocsi-

ist, ő segítette fel a szép asszonyt a kocsi-

siba s szépen, illedelmesen kezelt neki.

A kocsi elrobogott. Sányi esperes látta a kezeséket. A morózus ember megveregette a helyettes gondnok vállát.

— Derék — mondotta, — ez ugyan becsúszott, de mindenestre emberesebb, keresztényebb, mint az iménti pöffesz-

kedés. Válgék egészségére. Minden jót kívánok az új államtitkár-

tól...

Valahol West Virginiába...

"KOMA ha meghalok
Megsirat két árva
Valahol West Virginiába..."
Igy mondta oszt megkért,
Vigyázzak rája
Ha bekerül a hospitalba.
Tudtam szegény nem viszi odáig
Nincs hosszú utja a másvilágig.
Az arca sápadt egyre jobban,
A szíve is csendesen dobban...
Csak a szava halkult
"Koma az a két árva..."
Valahol West Virginiába...

Hideg keze kezem szoritotta
Ne fájjon pajtás, az a komád dolga,
Majd csak elsegít a teremő odáig
Valahol West Virginiáig...
Jömagam hát csak megmenekedtem
Jobb lett vón a pajtás helyett
Oda bent rekednem.
Nekem nincs családom aki reám várna
Valahol West Virginiába...
Jancsó Pál volt az egy igaz barátom
Nem találok párját kerek e világon.

Azután csak multak, szálltak a hónapok.
A hü komáról hirt tán sohse kapok.
Azóta bizony már beszakadt sok bányá
Beh sok édesapát sirat sok kis árva...
Egyszer csak a posta örömet is hozott
Van nagy öröme most egy kis magyar háznak
Hü koma házában golya kopogtatott.
Kis fiu született — névadónak várnak
S a két kicsi gyermek bizony már nem árva
Valahol West Virginiába...

KEMÉNYFI LUJZA.

A palik

IRTA: GAJARY ISTVÁN.

A TÁNCOS mulató kis színpadán egymást érték a mutatványok. Szép sorjában, szűrt és megállás nélkül léptek a közönség elé az éjszakai művészek. A tarkabarna, olesó hímzésektől ékes ruházatu leányok érdektelenül unottan darálták le kis dalaikat és rideg nevtörődomséggel ugrándoztak, a férfiak pedig lehetetlen színi és groteszk szabású frakkjaikban fásult egykedvűséggel járták Amerika kómiikus hatású táncait.

A nézőtér dohányfüsttel, alkoholgőzzel és közönséges illatszerrek nehéz párázatával telt levegője a mámor kábultával vont a fehéren terített kis asztalok vendégeinek agyát. Vidáman beszélgettek, tréfálózta az emberek s épp oly kevéssé törődtek a színpaddal, mint a színpad művészei velük. Még az sem hatotta meg őket, ha egy-egy ragyogó csillagnak hirdetett táncosnőt zajosn meg tapsoltak a mulató alkalmazottai. Nem a művészet itt a fő, hanem a szórakozás. Csak a tapasztalatlan fiatalság figyel a dalokra és nézi gyönyörűség a táncokat.

Az egyik asztalnál három fiatalember esodálja a táncosnők művészetét. Kettejük még egészen ismeretlen az éjszakai világban s nagy érdeklődéssel hallgatja a mindent és mindenkit ismerő régi lump szerepét játszó harmadik ismerető magyarázatait.

Az egyik asztalnál három fiatalember esodálja a táncosnők művészetét. Kettejük még egészen ismeretlen az éjszakai világban s nagy érdeklődéssel hallgatja a mindent és mindenkit ismerő régi lump szerepét játszó harmadik ismerető magyarázatait.

— Ennek a szőke leánynak háromézer korona havi járadékot ígért Spitzer báró, ha otthagyja a színpadot és a barátnője lesz. De a leány kiköszörözte.

— Hát érdemes ilyen leányokra ennyit költeni? — kérdezte a legfiatalabbnak látszó Gyurka.

— Hát persze, hogy érdemes, ha van valakinek pénze hozzá. Sőt még akkor is, ha nincsen. Ilyen leányokért tessék magukat főnőre a gazdagok. Ezekért lopnak, esznek és szikkasztanak.

— No, én nem tudnék boldogni egyikükért sem.

— Mert nem ismered őket. Más-ként beszélne, ha valamelyikük megtetszenék neked.

— Ami azt illeti, ez a két kis fekete leány például nagyon csinos. Különösen a jobboldali. Azért még sem vágyódom az ismeretségükre.

— Majd megismertelek velük. Meghívjuk őket.

— Ne, ne! — szolt közbe a harmadik. Nagyon drága mulatság lenne!

— Ne félj Tibor, ha velem vagy. Az én társaságomban nem fosztanak ki senkit.

— De nem ám! — szólalt meg a hátuk mögött egy rekedtes hang. Magam vigyázok legjobban, hogy az én Lajos barátom el ne költse a pénzét. Itt ugyan nem fosztanak ki senkit, de legkevésbé a barátom társaságát.

— No látjátok, — szolt Lajos a fiuk felé fordulva. — Velem egész bátran mulathattok itt. Meg fogjuk hívni azt a két leányt. — Pont.

— Majd ideküldöm őket, — mondta a mögöttük álló ismeretlen s eltűnt a színpadi bejáróhoz vezető függöny mögött.

— Ki volt ez az ur? — kérdezte hirtelen a két fiu.

— A helyiség direktora, az üzletvezető. Ligetinek hívják s na-

gyon derék, becsületese embet. Sokat mulattam már vele együtt.

— Hát ő is szokott itt mulatni?

— Persze. Így barátkozunk össze. Azért nem kell belépő-díjat sem fizetnem, mert vele jó barátságban vagyok. Az ő barátai itt a legnagyobb urak s olesó pénzért mindig nagyon jól mulathatnak. Nem vonnak gyököt belőlük.

— Azért mégis félek a mai mulatságtól — szolt Tibor.

— Ne félj, amíg engem látsz! Nem kell ide olyan sok pénz. Azt hiszem, az egész mulatság ára kikerül a fél zsebemből is.

— Ha te mondd, hát elhiszem, de hát...

— Semmi debát! Itt vannak a leányok.

— Hantos Maneci vágyok, — szolt az egyik leány sorban kezét fogva a fiukkal.

— Én meg Hantos Sárika — mutatkozott be a másik.

— Testvérek? — kérdezte Tibor.

— Nem, csak közel lakunk egymáshoz. — Felelt Sárika s míg Tibor értelmetlenül bámult rá, leült a két fiu közé.

Néma csendben ültek pár pillanattal az egyikük sem tudta, mit beszéljen.

— Hogy van? — tőrt meg végül Maneci a csöndet.

— Pompásan, mert maga mellett lehetek, — felelt udvariasan Gyurka. — És maga?

— Ehesen. Ilyenkor szoktam vacsorázni. Rendelhetek valamit? A fiu kényszeredetten mosolygott.

— Parancsoljon.

A szolgálatkész pincér maris ott állt az asztaluknál.

— Mindjárt hozom a vacsorát, kisasszonyok. Milyen pezsgőt parancsolnak az urak?

— Ha már pezsgő, legyen Francois — szellemkedett Lajos.

— Jaj de jó! — nevetett kelletlenül a két leány.

A pincér hozta a pezsgőt és a vacsorát, Sárika pedig felugrott.

— Megengedik, ugy-e, hogy egy barátommal idehívjam?

— Csak tessék! Ugyis hárman vagyunk.

— Sándor! Még egy vacsorát és még egy terítéket. — kiáltott a leány a pincérre és elszaladt.

A három fiu összenézett. A két fiatalabb bizonytalanul és aggodalmasan tekintgetett egymásra, míg Lajos büszkén és önelégülten mosolygott rájuk.

— Bizzatok csak rám, magatokat, — látszott mondani a szemérmelansága.

— Ejjnye, de némák! — szólalt meg a leány. — Igyunk, talán megjön a szavuk.

Koccintottak, ittak. A pincér újra teletöltötte a poharakat, ők megint koccintottak és újból ittak. A rideg, fagyos hangulat azonban csak nem akart felengedni. Elvélve alig egy-két szót szoltak elspán. Kényelmetlenül érezték magukat mindnyájan s a lány is idegesen feszkelődött.

— Csak itt volna már Sárika! — mondta minduntalan.

És Sárika nagysokára meg is érkezett a barátnőjével együtt.

— Ez a barátnőm, az Annuska — mutatta be a leányt a fiuknak.

— Sokáig kellett rá várnom, mert csak most lett készen.

— Nem baj! Nagyon kellemesen

töltöttük el az időt eddig is — mondotta Lajos.

— Igen. Pompásan mulattunk — szolt Maneci nagyot ásítva. — De elhül a vacsorátok. A két leány unottan turkált az enniválóban.

— Elvihetik — mondták a pincérnek.

— Valami édességet, vagy gyümölcsöt szeretnék enni — kívánczolt Maneci. — Ugyan hozassanak egy giardinettet.

— Giardinetto nem jön a mi asztalunkra! — ellenkezett Lajos.

— Még akkor sem, ha szépen kérem?

— Akkor sem.

— Hát igazán nem akar hozatni?

— Nem.

— Akkor elmegyek olyan társaságba, a hol kapok giardinettet — szolt Maneci s felállott, hogy távozzék. Isten velük!

Ligetii ur, az üzletvezető éppen arra felé járt.

— Mi az, csak nem akartok már menni? — fordult Lajoshoz.

— Mi nem. Ő nagysága akar itthagyni bennünket.

— Miért?

— Mért nem kap giardinettet. Gyermekekorában mindig megverték, ha nem evett giardinettet.

— Hát hozassatok neki. Olesóba fogom számíttatni.

— Beesületedre mondom!

— De kérlek!

— Na jó. Akkor küldess. De ne legyen drága. Tudod, hogy nem vagyunk palik.

— Jó, jó, hiszen ismerlek és te is ismerhetsz engem. Tudhatod, hogy a barátaimat nem engedem megszarolni!

S elmenőben odaszólt a pincérhez:

— Sándor, vigyen az asztalhoz egy tizkoronás giardinettet. Tizenöt koronába számítsák, mert úgy látom, van pénzük a fiuknak.

A gyümölcs megérkezett, a leányok elpiszmogtak rajta és halkán beszélgettek egymás között. Lassankint a fiuk is kezdtek felmelegedni. Bátorabbak és beszédesebbek lettek, sőt, Lajos meg is akarta csokolni Annuskát.

— Nem szabad! Meglátják! — tiltakozott a leány s áthajolt Lajos előtt, hogy barátnőjének sugjon valamit.

A fiu természetesen kibaszálta a jó alkalmat és megcsókolta a leány nyakát. Ez úgy tett, mintha észre sem vette volna a csókot, csakhogy azután még többet sugdolozott a barátnőjével.

A cigány valami keringőt hozott s a leányok elmentek táncolni.

— Eppen most hagynak itt — dohogott Gyurka, — a mikor már jól összebarátkoztuk volna.

— Jobb is volna szeparéba menni — indítványozta Lajos.

— Majd, hogy még jobban bele-mászunk! — aggályoskodott Tibor.

— Az teljesen mindegy, hogy itt iszunk-e meg egy-két üveg pezsgőt vagy odabenn. Ugyanannyiba kerül. Szeparéban azonban sokkal jobban lehet mulatni.

— Gyerünk! Gyerünk! — Csatlakozott hozzá Gyurka is.

— Ha olyan nagyon akarjátok, nekem sem lehet szavam ellene — adta meg magát Tibor. — Hát menjünk.

A keringőzésből visszatérő leányok örömmel hallották a fiuk elhatározását.

— Ott majd maguknak is megjön a kedvük, — biztatták őket. Ebben azonban csalódtak. A kezdetleges berendezésű kis külön szobácska ridegsége nyomás-tólag hatott a fiukra. Kedvetlenek és unalmasak lettek.

— Cigány kellene ide — mondta Sárika és behívta a pincért.

— A pezsgő majd meghozza a jókedvet — mondta Maneci s kocintani akarván, ruhájának bő csipkediszű ujjával feldöntötte a teli poharakat.

A cigány játszott és ivott, a leányok énekeltek, a fiuk pedig hallgattak és szintén ittak. Szemük elé rózsaszínű fátyolt varázolt a pezsgő mámor. Tündérországba képzeltek magukat. Varázslatosan szépnek látták mindent s bensőjüket jóleső gyönyörűség érzete járta át. Buta értelmetlenségeket sugdostak a lányok fülébe, akik minden ostoba mondásukot hagosan kacagtak.

— Elragadóan szellemes fiuk vagytok — mondta Maneci.

— Kár, hogy nem jártok gyakrabban ide — segített neki Sárika.

— A fiuk hiszágának hízelgett az elismerés. Boldogan élvezték a lányok kedveskedő bókjait és kellemüket dagasztó önértet töltötte el.

Ezeket meghódítottuk — gondolták magukban s tüzes valamásokat sugdostak a fülükbe.

Nem törődtek semmivel, csak a jelen kellemes pillanataival. Hagyták, hogy a pincér egymásután hozza a pezsgőket. Türték, hogy Maneci a földhöz esapdossa a teli poharakat, sőt az ellen sem volt kifogásuk, hogy a pincér Annuska segítségével üres üvegeket esempésszen az asztaluk alá.

A cigány elfáradt. Abbahagyta a nótázást és többet foglalkozott a pezsgővel, mint a hegedűjével. A leányok is beleuntak a duhajkodásba és ásítani kezdtek. A rózsás hangulat véget ért.

Gyuri szórakozottan az ablakhoz lépett és félrevonta a függönyt. Piszkos szürkeséggel hompolgolt be a hajnal derengő világozása, kellemetlen józanságot árasztva szerteszét. A fiuk megborzongtak.

— Pizessünk, — mondta Gyuri. Szinte megfagyott ereikben a vér, mikor a hatalmas számlát megpillantották.

Pénzük nagy része elszott. Tibor elővett egy tiz koronást.

— Ezt a cigánynak!

— Csak nem nézeted le magad, — sugta neki Sárika. — Legalább husz koronát adjatok neki fejéreként.

— A főpincérről se felejtkeztek meg! — figyelmeztette őket Annuska. — Soká mulattatok itt. Neki is nagy borralaló jár.

Lajosnál még maradt husz korona.

— Ezt nekem fogod adni — mondta Maneci.

— Jó. Ha velem jössz.

— Nem azért. Hanem mert itten ültem veled és mulattattalak.

— De azután velem jössz?

— Hogyne. Csak várjatok meg odakint. Mindjárt megyünk mind a hárman.

— A fiuk vártak, vártak, a lányok azonban nem jelentkeztek.

(Folyt. a 14-ik oldalon.)

Antal herceg szerelme.

ELBESZÉLÉS.

ANTAL herceg kinyitotta az újságot a napihírek tájkán, mert csak a napihíreket szokta átfutni, várt egy másodpercig, aztán lassu fejlődéssel lepillantott a nyomtatott sorokra. A nyugodt lepillantást követő másodpercben eltűnt mozdulatainak és az egész lényének tökéletes harmóniája, esiszolt eleganciája, karsu teste megrándult és öléből zörögve hullottak le a papiroslapok a földre. Antal herceg utána nézett mag egy rebbenő tekintettel a földön vonagló újságnak, aztán zöldes szürke, álmódó szemét rászegelte két fehér kezére, a melyek ölébe hullva halkan remegtek. Az újságban azt olvasta, hogy Lady Constance férje, a marquis, a tudós, író, diplomata és politikus azon a fürdőhelyen, a hová szívbját ment gyógyítani, váratlanul meghalt.

Antal herceg álmódó pillantással nézte még pár másodpercig fehér keze remegését. Keze azután megpihent és mozdulatlanul hevert az ölében. Ekkor ráparancsolt magára, hogy ne érezzen mértéktelen örömet; a szive azért mégis megett a világ minden örömeinek csendes édességével; a testén átborzongott egy soha nem érzett jótékony nagy melegség. Antal herceg talpraugrott és kiadta a szükséges parancsokat.

Tíz perc alatt készen volt a podgyása; husz perc alatt a kastély előtt állott az automobil; három óra múlva elérte a Páris felé rohanó keleti expresszt, husz óra múlva Londonban volt és még idejekorán érkezett a temetésre.

A temetésen a gyászoló közönség közé vegyült és Lady Constance csak egy bánatos szempillantással jelezte, hogy észre vette őt. Nemsokára látogatást tett az özvegnél; ekkor néhány egyszerű mondatban adott érzelmeinek kifejezést és Lady Constance néhány egyszerű, nemes szóval köszönte meg meleg részvétét és régi barátságát. Az első negyedévben a látogatásai természetesen ritkák voltak a Lady Constance palotájában; a második negyedévben óvatosan szaporodtak, a harmadik negyedévben gyakoriak lettek, végül a gyászév negyedik negyedében Antal herceg mindennap ott volt Lady Constanccnál, háromszor is egy nap, reggel, délelben és este.

A gyászév letelt és Antal herceg boldog nagylelkűséggel és nagylelkű tapintattal megengedte az időnek, hogy fusson még egy-két hetet. A két hét eltelté után azonban reggeli látogatása üdvözlő szavai után így szólt Lady Constancehoz:

— Emlékszik-e rá, Constance, mit mondtam magának huszonkét évvel ezelőtt ezen a helyen? Ebben a szobában. Ugyanebben a fehér rózsaillesztásban, a melyet maga szeret és a melyet a maga kedvéért én is szeretek.

Lady Constance nefelejtéké szeme tisztán csillogott rá Antal hercegre a tömör, szőke hajkorona alól.

— Emlékszem — szólt lady Constance szelíden.

— Azóta nem felejtette el egy perere sem? Mert én egy perere sem felejtettem el.

— Nem felejtettem el egy perere sem.

— Akarja akkor, Constance, hogy a mit a sors elrontott, azt most jóvátegyük?

— Akarom.

Lady Constance odanyújtotta illatos kezét Antal hercegnek. Antal herceg ráhajolt az édes kézre, a száját hosszan és némán rászoritotta és a szívében benne muzsikált a világ minden öröme.

A huszonkét esztendő vágyódás készült teljesedni, a legnemesebb, a legtisztább és a leghűségesebb szerelem várt rá, hogy a jutalmát megkapja. Lady Constance huszonkét évvel ezelőtt husz esztendő volt; egy éve asszony; szerelem nélkül, de a legnagyobb kötelességtudással a szívében. Antal herceg ekkor találkozott volt vele és szerelme, könyörgése és kétségbeesése nem tudott mást elérni, mint hogy Lady Constance egy édes és melancholikus órában meghallgassa a fogadalmát, megvallja neki, hogy ő is szereti, de megmondja egyuttal, hogy a kötelesség eltiltja őket egymástól.

Igy élt le azután Antal herceg huszonkét álmódó és bánatos évet. A haja szürkült már. A teste esiszolt eleganciáját már csak fáradtsággal tudta épségben tartani. Egyre gyakrabban váltotta fel haragos kifakadásait bus elmélázás haszontalanul lepergett évei felett, de sem haragjában, sem fájdalmában egy perere eszébe nem jutott, hogy Lady Constancehoz hűlen lehetne. A kék szemű és szőke hajú marquisnak az uralma az első két év ingadozásai után olyan erős lett az életén, hogy ő még kísérletet sem tett ennek a felséges igának a lerázására. Nem lehet mást szeretni, csak Lady Constance. Nem lehet más után vágyódni, csak

utána. Nem lehet másról álmodozni, csak róla.

Antal herceg minden évben eltöltött egy-két hónapot a Lady Constance közelében. Ez az egy-két hónap volt huszonkét év óta az, a mi a számára voltaképpen igazi élet volt. A mi még maradt: az alvajárás volt, mámoros vagy melancholikus merengés, rajongó vagy bus ábrándozás. Az Antal herceg lelke a huszonkét év álmaiban megfürdött; megtisztult, mint az ősi szemhatár; Antal herceg elálmódott huszonkét esztendő, a huszonkét esztendő alatt nemes bölcsesé lett, de a szerelme a huszonkettedik év végén hevesebb volt, mint az első év végén.

A huszonnegyedik év elején pedig ez a pártatlan és nagyszerű szerelem az örömtől szitva olyan heves és izzó lángokat vetett, hogy Antal hercegnek rá kellett szorítania a kezét a redingotejára, hogy szive mámoros és esztelen örmriadalát elhallgattassa. Ez azon a napon volt tudniillik, a mikor Antal herceg esküvőre indult. Ez a nap olyan volt, mintha ragyogással úgy tele volna, hogy egyszerre szerteszoporkázik: olyan volt, hogy nem lehet elbirni a mámorát és az édességét.

Délelőtt volt az egyszerű esküvő; délelben dejeuner volt; délután Antal herceg vonatra ült új feleségével, hogy elutazék egyik kastélya felé. A vonaton keveset beszéltek. Antal herceg nézett a Lady Constance nefelejtsszüni szemébe és néha-néha megfogta keztyüs kezét. Lady Constance is hallgatott. Kint beborult az ég és szürke felhők

függtek a kopasz tarlok felett. Eszteledett. Antal herceg néha-néha megborzongott.

Estére megérkeztek a kastélyba. Megérkezés után mind a ketten szobájukba mentek és átöltöztek, aztán vacsorához ültek. A vacsora rövid ideig tartott és igen csendes volt. A házasság keveset ettek és még kevesebbet beszéltek, de néha-néha felnéztek tányérjaikról és alig észrevehetően, gyöngéden egymásra mosolyogtak.

Vacsora után nemsokára Lady Constance visszavonult a hálószobába. Egy negyedóra múlva követte Antal herceg. Az ajtóban megállott egy másodpercig, aztán belépett. A hálószoba levegője terhes volt a Lady Constance parfümjé édes, nehéz illatától; a tetőről tejüveges lámpa lógott; a szobában illatos fűhomály volt és az Antal herceg szive olyan hevesen vert, hogy a lélegzete elakadt, a szeme elhomályosodott és újra meg kellett állnia.

Lady Constance egy széken ült. Kivágott nyaku, könnyű fehér pongyola volt rajta. Szelíden, boldogan mosolygott és a kezét kinyújtotta Antal herceg felé. Antal herceg egy heves mozdulattal odalépett elébe, megfogta a kezét, leomlott előtte a földre, az ajka felsiklott, a puha kézről a meztelen karra; de innen nemsokára elfordította forró száját; felnézett lady Constanccra és beletette lázas fejét a felsége ölébe.

Igy feküdt néhány másodpercig, aztán felállott és felálltában magával vonta lady Constance is. A lady Constance imádott és nagyszerű teste most ott volt végre a karjai között és ő boldog és éhes szájjal hajolt le a lady Constance ragyogó, fehér nyakára. Mohó esőkjai azonban itt is abbamaradtak. Lady Constance ekkor félig lehunyt szemmel a száját nyújtotta oda neki. Antal herceg megcsókolta ezt a bágyadt boldogsággal odanyújtott száját. És lady Constance azután az övé lett.

Elteltek az órák; a hálószoba tejüveges lámpája egyenletesen égett; a hálószobában illatos, nehéz esend és fojtott fűhomály volt; lady Constance ott feküdt mellette és nyugodtan aludt; Antal herceg pedig nyitott szemmel bámult bele a fűhomályba és hideg verejték gyöngyözött le a homlokán. Mi történt vele? Mit vesített el? Mi lesz ezután?

A lady Constance puha, fehér karján a fehérítés ize érzett. A lady Constance pártatlan szépségű nyaka még megvolt, de a szépségért már állandóan súlyos harcok vívódtak. A gyönyörű ajak? — nem puha, nem meleg, nem illatos. A lady Constance szépségét ügyesség, okosság, lángelméjű kozmetika tartja össze. De ez a szépség vigasztalanul elveszítette az üdeségét, beszövedött titkos ráncokkal és ha meg is van még, illattalanává virult el.

Antal herceg megpróbálta hevesen vádolni magát szivtelenséggel és oktalansággal. Mit követel? Mit követelhetett? Mindent tudhatott. Mindent láthatott, ha volt szeme. De eddig nem volt szeme. Csak most van. Néha-néha még kétségbeesett kísérlet gyanánt az aivó lady Constance fölé hajolt, de azután esüggeden dőlt vissza a párnájára és hideg verejték ütődött ki a homlokán.

Egy kék harisnya a XVI-ik században.

ÍRTA: REXA DEZSŐ.

A VILÁGTÖRTÉNELEM, — amelynek oly főbenjáró eseményekkel kell foglalkoznia, amelyek érdemesek az egész világ érdeklődésére, — a XVI. és XVII-ik századokból nem egy fényes női nevet tartott fenn. A klasszikus idők nagy nőalakjai, egy Antigone, egy Sappho, egy Lukrécia, egy Volunnia, vagy akár egy Abigail, vagy Betsabé, — bizonyos részben — irodalmi nagyságok és olyan alakok, akik köre nem a nagy világ volt, de vagy a családi élet, vagy tiszta, fényes Én-jük, avagy az a kis világ, amelybe őket a véletlen vetette. Addig a jelzettem századok nőalakjai nem ritkán belejátszanak egy nemzet vagy akár az egész világ történetébe. Jellemük fényes és árnya ráesik a történet egy-egy epizódjára. Szavaik, tetteik gyümölcsét egy nemzedék siratja, vagy hálálja. Egyéniségükkel nem maradnak a szűk korlátú világban, de ki lépnek az élet nagy színpadára.

Hol van e tény titka? Miben rejlik a mozgató erő, amely a nőt rendeltetése köréből elszó-

lítja s viszi a férfi munkájának porondjára.

Igen egyszerű lehet erre a válasz, bár több okot is találunk. Az első a nő értékének méltó megbecsülése, a nő kiemeltetése ama alacsony társadalmi helyzetből, amelybe jog és igazság ellenére szorított. A kereszténység nagy világalkotó erkölése e téren is óriásit alkotott: "az új világot, melynek — költészet az oltár oldalán a felmagasztalt női ideál".

Egy másik ok, — amely időben is közelebb esik a kérdéses évszázadhoz az, hogy a férfi — férfi. A szerelem, amely a klasszikus világban inkább líraisággal bonyolítottatott le, most nyer hatalomban. A férfi lesz-e gyengébb, akkor, midőn szeret, vagy a nő erősebb? Azt hisszük, ez utóbbi áll inkább, de a helyes szó az lehet, hogy a nő ravaszabb lesz (hiszen az okos ravaszság szintén erő), körültekintőbb, számítóbb s uralomra vágyóbb.

A francia s angol udvarok szellemét a nő irányítja, vezeti.

(Folytatás a 13-ik oldalon)

LESZÁMOLÁS.

IRTA THOMAS ADDISON.

ELMORE halálapadtan tette le reszkető kezéből a telefonkagylót. Szemei révetegen meredtek a levegőbe és ajkai idegesen vonaglottak.

A hír rövid, de lesújtó volt. Legjobb barátja, volt iskolatársa, családjának házi orvosa és minden ügyeinek feltétlen megbízottja, Richard Graham, röviden és ki-méletlenül csak ennyit telefonált neki: "Gyere, haza! Feleséged, e pillanatban meghalt! Szívszékhü-dés érte!"

A borzalmas hírt nem előzte meg a szokásos, kiméletes bevezetés és a híradó szavain nem rezgett át a tökéletes részvét hangja.

Elmore már régen tudta, hogy Margarete szívbjában szenved; Graham ezt már néhány év előtt tudtára adta, de a veszülyt csak távolról sejtette, a messze jövőben...

És most rá tört a nagy csapás! Nehéz, zokogó sóhajlás vergődött fel melléből... kezeit göresösen szemeihez szorította, mint ha az egész világ elsüllyedt volna az egyetlen mondatban: Margarete meghalt...

Miközben kocsiján hazafelé vág tatott, egyik gondolat a másikat kergette nyugtalanul zakatoló agyában, amíg végre megrögződött benne az eszme, hogy Margarete haláláért egyedül Grahamot vonhatja felelősségre. Bizonyos, hogy csak ez az ember öl-hette meg a szegény, beteg asszonyt!

Mikor Elmore a kocsiból kilépett, a ház küszöbén szemben találta magát Grahammal.

Fontos beszélni valóm van veled, gyere velem a könyvtárhoz, ezzel fogadta az orvos hazatért barátját.

Nekem is veled! — válaszolta hidegen Elmore. — de előbb látni akarom őt!

Graham erősen megfogta barátja karját és sürgetően így szólt: — Mindenekelőtt gyere velem, mert sok fontos közlendőm van, mielőtt a halotthoz boesáthatnánk.

Elmore meglepetten nézett rá, azután követte barátját a könyvtárszobába, amelynek ajtaját Graham belülről elzárta.

Miért zárod be az ajtó? — kérdezte ingerülten Elmore.

Mert sok mondandóm van és nem akarom, hogy távozzál, mielőtt végighallgattál volna... — válaszolta nyugodtan az orvos.

A két férfi helyet foglalt egymással szemben. Az orvos szöke, szakállas ember volt, Elmore pedig barnahajú, simára borotvált arcú férfi. A kínos hallgatást Elmore szakította felbe:

Dick, a szomorú eset mögött valami sötét és borzalmas titok lappang, amelynek feltétlenül te vagy az egyik szereplője. Egyelőre csak sejttem, de biztosítalak, hogy nyomára jövök. Hogy szívtelen vagy, azt bizonyítottad, mikor kiméletlenül szárazsággal közölted velem a lesújtó csapást! Ha tudsz valamit, ami összefüggésben áll Margarete hirtelen halálával, mondd el bátran, ne kímélj... mindenre el vagyok készülve... De gyorsan beszélj... mert minél előbb menni akarok kedves házhoz!

A halott várhat, úgy, mint az életben is várakozott, — válaszolta tompa hangon Graham és a legnagyobb hidegvérűséggel zsebébe rejtette a szoba kulcsát.

Dick, talán megöztél! — kérdezte a halálra ijedt Elmore.

Nem én örültem meg, hanem te vesztetted el józan eszedet! És én ezt már két év óta tudom... mert amilyen bizonyos, hogy most előttem ülsz, éppen olyan bizonyosan tudom, hogy a te hanyagságod, a te közönyöd okozta szegény feleséged hirtelen halálát! Ha megfojtottad volna kezeiddel, akkor sem bánhatnál volna vele kegyetlenebbül!

Elmore megdöbbenve tekintett barátjára:

Hogy én elhanyagoltam, én, aki Istenként imádtam?

Zokogva Tenyerébe rejtette arcát, mire Graham bizonytalan hangon folytatta:

Barátom, a legnagyobb elégtétel azoknak, akiket elvesztettünk, ha bűnbánóan beismerjük hibáinkat! A jó Isten tudja, hogy miért vonakodunk ezt kedveseink életében megtenni, pedig ezzel sok fájdalmat megszüntethetnénk és sok keserű könyvet felszáríthatnánk!

Hiszen Margarete tudta, hogy mennyire szeretem, — zokogta a szerencsétlen férj.

Nem tudta és az utolsó három évben nem is tudhatta, mert elvontad tőle a szerelem melegét! És ha én észrevettem, elhíheted, hogy előtte sem maradhatott észrevétlenül! A lélek, elhagyottnak érezte magát, de sokkal büszkébb volt, semhogy azért a szerelemért kolduljon, amelyet te önként nem ajándékoztál neki.

Elmore hirtelen felugrott helyéről:

A kulcsot... a kulcsot add ide haladéktalanul!... Látni akarom drága halottamat!

Nem addig, amíg végig nem hallgattál... Elmore, tudd meg, hogy én is szerettem Margaretet, úgy, mint senki mást a világon! És ha most én nem sietek hozzá, úgy hiszem, hogy te is türelmesen várhatasz még néhány pillanattal! Elmore rémüiten tekintett barátja nyugodt arcába:

Te is szeretted Margaretet? — kiáltotta kétségbeesetten.

Szerettem!

Elmore levegő után kapkodva hörögte:

És... ő?

Graham elfordult tőle és egy pillanattal kinézett a kertbe, de mikor visszafordulva hirtelen barátjára irányította szemeit, annak arcáról leolvasta a leborzasztóbb gyamut.

Ki ne mondja azt a szót, Elmore, mert leütlek mint a kutyát!... Hogy ilyen aljas gyanúval illethetted, ez is azt bizonyítja, hogy sohasem ismerted anyagi feleségedet! Nem, az én szerelmemről neki nem volt tudomása, mert

olyan szent volt előttem, mint édes anyám emléke! De értsd meg, hogy én is csak gyarló ember vagyok és ki tudja, mi történhetett volna, ha Margarete lelke mélyéből nem szeretete volna azt a férfit, akinek az oltárnál hűséget fogadott!

Elmore megrázkódott és lehorasztotta fejét.

Mindent elmondtam, mert nem akartam, hogy addig Margarete holttesténél megjelenj, a míg nem tudod, hogy mivel tartozol emléké-

nek. — Az ég nem áldott meg gyermekekkel, akik egymáshoz fűztek volna benneteket, a szerelem volt tehát az egyetlen összekötő káposcs köztetek és te éppen a szerelem ellen vétkezted legtöb-bet! — Ezzel zsebéből elővette Margarete két arképét és Elmore reszkető kezekkel nyult a képek után.

Nem adom, — ellenkezett Graham. — Tőle kaptam emlékül és nem engedhetem, hogy idegen kezek megszenteljenek! A férj kétségbeesetten egy székbe rogyott és megadással hallgatta barátja további szavait:

Látod-e az óriási különbséget a két arkép között? ez a házasságtok után három évvel készült! Margarete akkor huszonhét éves volt... üde és friss, mint a tavaszi harmat! És most nézd meg azt, mely csak egy hónappal ez előtt készült! Tíz évvel megöre-gedett... sokkal idősebbnek látszik mint te vagy! Fáradt, kimerült és reménytelen, noha most kellene legszebb virágzásban állania! Milyen borzasztó változás a rövid idő alatt!

Elég! Ne folytatd! — zokogta kétségbeesetten Elmore.

Én féltékenyen örködtem Margarete jólétére és boldogsága felett, de mikor láttam, hogy mind jobban eltávolodol tőle... figyelmeztettelek... intettelek és te cinikusan kacagtál legőszintébb szavaimon.

Hazudsz! — kiáltotta kétségbeesetten dühvel Elmore. — Margarete boldogsága mindig szent volt előttem! Mikor kételyekkel felingerehél, feleségemhez siettem,

elmondtam neki a jövőre vonatkozó terveimet, elmondtam, hogy csupán érte dolgozom, hogy munkám eredményét mind a lábához rákthassam! Ő megértett és azt mondta, hogy sikereimben feltalálja a saját boldogságát is! Graham, te alávalóbb vagy a veszett eb-nél! Kívüled a világon egy ember se akadott volna, aki ilyen kegyetlen vádakat zúdítson a férjre, a mikor éppen életének egyik leg-fájdalmasabb pillanatát szenvedtél!

Diszkrétan elmondhatom, hogy nyomorult feladatodat fényesen teljesítetted! Szememre vetted bűneimet, megismertetted velem vesztésem nagyságát és megfosztottál minden vigasztalástól és reménységtől örökre...

Most pedig én mondom, hogy távozzál szemem elől, mielőtt a leborzasztóbbra vetemedném! Nem viselhetem el tovább látásodat!

Ebben a pillanatban automobilrobogás hallatszott az utcáról, mintha a jármű a kapu előtt állott volna meg és ez a zaj teljesen lekötötte Graham figyelmét, aki egy rövid szünet után, hirtelen Elmore felé fordult:

— Megyek, barátom és még ma hajóra szállok Havreban! Most már nem bánom, akármit gondolsz felőlem, az én feladatom csupán az volt, hogy észreírtelek és visszatérjek az egyetlen helyes útra! Vállalatom sikerült, mert, hála Istennek, olyan acélos idegeid vannak, hogy...

Itt félbeszakította szavait és intésre emelte ujjait:

Figyelj csak!

A esernök felől rubasuhogás hallatszott... Elmore kábultan bámult az orvosra, mintha ijedségében kövé dermedt volna... Graham, aki lelke mélyén örvendett, hogy barátját visszaránthatta az örvény széléről, szeretettel Elmorehoz lépett és halkán sutogta:

Valaki jár az előszobában... Hallod, Elmore... ő el... el és szeret téged... és én hazudtam mindkettőtök boldogságáért!... Érted-e, hogy mit beszélek?...

A nő léptei a könyvtár felé közeledtek, de azután, mintha mást gondolt volna, Margarete tovább folytatta útját, a felső emeletre... a saját lakosztályába...

Elmore egész testében megremegett és mintegy támaszt keresve, a könyvszekrénynek dönt és Graham hozzá sietett, nehogy esetében valami baj érhesse.

Elmore, térj magadhoz! Margaretenek sejtelve sines arról a jelenetről, mely köztünk most lejátszódott... sőt azt sem tudja, hogy mi most itt, a házban tartózkodunk. Úgy intéztem a dolgot, hogy előbb sétálni küldtem nödet és csak azután telefonáltam neked, hogy a nagy megrázkódtatás által közönyödből felébredhessél!

Elmore arca halálapadt lett... szemei olyan félméltatosan szikráztak, mint a parázs... Végre erőt vett magán... kiegyenesedett... szavak után kapkodott... de nyelve megtárgatta a szolgálatot... Ajkai remegtek és némán állt barátja előtt, aki a lefolyt órában átszenvedtette vele a pokol minden kínjait... Végre egyenesen Grahamra rohant... acélos markokkal torkon ragadta és addig fojtogatta, míg az élettelenül a földre rogyott...

A SZEN...
A páro...
a budap...
tekintély...
Vilmos...
árósi kara...
üzlete ve...
gelmasall...
kirakata...
egész raj...
Az üzle...
lomonak...
tudták ki...
lőkat, ak...
metű, hat...
mosolygós...
pelt böke...
resztgett...
vet.
Egy reg...
ületet kif...
fogel ur...
titást ész...
megelőzte...
muru regg...
üzletéhez...
talta, hogy...
ajtóban ne...
Egy darab...
reg forgatni...
hilinesre...
észrevehető...
gedett és...
— Nem...
— monoló...
mos. — Le...
illesztettem...
fordítottam...
meggyőződe...
van-e beza...
Belépett...
szinte sóh...
mint a ret...
s, a pusztit...
tak.
— Rabló...
totta esze...
kor belépo...
zuhant. —
tek, koldu...
Az első...
ként száll...
tat is egész...
vány. Kéts...
első pillan...
jártak, akik...
dolgukat.
Nagynem...
érjőngő...
lármájára...
kezett már...
esakhamar...
is.
Nem sok...
jeleutásra...
kerültem...
gammal ho...
egy sereg...
Braunfog...
ritásra ny...
máját, de...
belőle az...
ujabb kére...
"Megrabolt...
A helysz...
Legelőszor...
a betörő...
bcjáraton...
még pedig...
zár el volt...
gedett ke...
kulcs, ame...
nált a tette...
rűnően a...
távozás...
tént, mert...
jesen sérte...
A betörő...
tek minden...
ben talál...
kat, a sz...
ták a kirak...
deszkáin...

AZ UJJNYOM.

Egy magyar detektiv naplójából.

A SZENZÁCIÓ erejével hatott pár esztendővel ezelőtt, hogy a budapesti kereskedővilág egyik tekintélyes tagját, Braunfogel Vilmos urat, a közismert ékszerárúst kirabolták. Dusan főlszerelt üzlete volt a város egyik legforgalmasabb utcájában, amelynek kirakata előtt a szép asszonyoknak egész raja ácsorgott nem ritkán.

Az üzlet maga is nagy forgalomnak örvendett. A segédek alig tudták kielégíteni a gazdag vásárlókat, akiknek a jól táplált természetű, hatalmasan kismukkoszott, mosolygós arcu Braunfogel elcsépelet bököket mondogatott és ébresztette bennük a vásárlókedvet.

Egy reggel a dusan főlszerelt üzletet kifosztva találták. Braunfogel ur volt az első, aki a pusztítást észrevette, miután ő mindig megelőzte a személyzetét. A szomorú reggelen is elsőnek érkezett üzletéhez s meghökkenve tapasztalta, hogy az utcára nyíló boltajtóban nem fordul meg a kulcs. Egy darabig próbálgatta még előre forgatni, azután rátette kezét a kilincsre. Alig végzett rajta egy észrevehető nyomást, az ajtó engedett és föltáruult előtte.

— Nem zártam volna be az este — monologizált Braunfogel Vilmos. — Lehetetlen, hiszen magam illesztettem a zárba a kulcsot, fordítottam el s azután kétszer is meggyőződést szereztem, hogy jól van-e bezárva.

Belépett az ajtón s egyszerre szinte sóbálvánnyá változott, a mint a rendtelenséget észrevette s a pusztítás nyomai elébe tárultak.

— Rablók, gyilkosok! — ordította eszeveszetten s az éppen akkor belépő első segéd karjaiba zuhant. — Megloptak, tönkretettek, koldus vagyok.

Az első segédet, majd az egyenként szállingózó többi alkalmazottat is egészen konsternálta a látvány. Kétségtelennek látszott az első pillanatban, hogy itt betörők jártak, akik pompásan végezték a dolgukat.

Nagynehezen lecsillapították az érjengő üzlettulajdonost, akinek lármájára az egész csodület keletkezett már az utcán. Megérkezett csakhamar a poszton álló rendőr is.

Nem sokkal később, a telefonos jelentésre, mint szakreferens oda-kerültem a kirabolt üzlethez; magammal hozván a segédesapatot: egy sereg detektivet.

Braunfogel ur csak nagy bátorságra nyerte vissza emberi formáját, de időnként még kiört belőle az üvöltés, amint egy-egy újabb kérdést intéztem hozzá: "Megraboltak, koldussá tetek!"

A helyszíni szemléhez fogtunk. Legelőször is konstataáltuk, hogy a betörő vagy betörők az utcai bejáraton kerültek az üzletbe, még pedig álkulcs segítségével. A zár el volt rontva, ami arra engedett következtetést, hogy a kulcs, amelyet a nyitáshoz használt a tettes, nem volt valami kifőntően a zárhoz alkalmazva. A távozás ugyanezen az ajtón történt, mert az udvari bejárat teljesen sértetlen volt.

A betörők gondosan összeszedték mindent, amit csak az üzletben találtak. Kiürítették a fiókokat, a szekrényeket, megdészmálták a kirakatot, úgy, hogy annak deszkáin szinte gnyökképpen csak

néhány ócska gyűrű s más értéktelen holmi szégyenkezett.

Braunfogel ur és személyzete, valamint a háiban lakók és szomszéd üzletek kihallgatása semmiféle tájékoztatást nem adott. Es-

s hüvelyk- és mutatóujjával átfogván az üveget, úgy kényeztetette kinyílásra az ajtót.

Az üveget tehát azonnal levettem s gondosan beszállítottam a daktiloszkópiái laboratóriumba.

te 9 órakor távoztak el a segédek, utoljára az üzlettulajdonos, aki maga szokta bezárni az ajtót. A betörés előestéjén is így történt. Azután hazament az innen jó messzire eső lakására. Tíz órakor, alig kapuzárás után eresztette-be a ház mestere. Nagy, prémes télikabát volt rajta s igen jókedvűnek látszott.

A személyzet minden tagja igazolta magát s az alibi-bizonyítás teljes volt. Üzleti alkalmazott nem volt a tettes, kétségtelenül az utcáról jött be s a munkája után itélve, professzionátus betörő lehetett.

Abbeli igyekezetünk, hogy találhatunk valamit az üzletben, a mit a tettes ott felejtett, — csakhamar kudarcot vallott.

Miután a rendőrségen akkor már a daktiloszkópiával is dolgoztunk, nagy figyelmet fordítottam arra, nem találhatnánk-e valahol, üvegen vagy ajtón, valami ujjnyomféléket. Gondos vizsgálódás után ezt a munkát siker koronázta. Fent, az egyik szekrény üvegajtóján, a jobb sarokban észrevettem egy mutatóujj halvány körvonalaát.

Az üzlettulajdonos és a személyzet kijelentették, hogy a szekrénynek ehhez a részéhez nem szoktak nyulni, mert alulról nyitják az ajtókat, a nyom tehát a tettestől származhatik. Különbben is ez a leghátul álló szekrény a legdrágább s legritkábban használt ékszereket tartalmazta s emlékezetem szerint jó ideje annak, hogy hozzányúltak volna.

A szekrény ajtajának kinyitásával próbáltam tettem. A felső jobb-sarok nehezen mozdult s így ért-
betővé lett, hogy a tettes felnylt

lt a halavány, alig látható nyomot a szükséges preparátum segítségével előhívtuk s megnagyobbított formában lefotografáltuk.

Míg a nyomozás a legszélesebb körben megindult a csaknem félmillióra becsült ékszerek és a tettes után, odabent mi próbát tettünk, nem találjuk-e meg a nyomot a rendelkezésre álló anyagban. Megkaptván a talált nyom képletét, rövid idő alatt kézenfekvő dolog volt, hogy a tettes ujjnyoma nincs a gyűjteményben, tehát az ismert betörők között nem kereshető a Braunfogel ur tolvaja.

Néhány nap múlva azt a jelentést kaptam az egyik detektivesoportól, hogy az egyik zálogházban néhány ékszert találtak, melyek a Braunfogel-féle betörésből származók leírásához nagyon hasonlítanak. Egy brilliáns karkötő és egy pár értékes fülbevaló volt ez. Braunfogel urat nyomban elvitték a zálogházba s az ékszereket azonnal meg is ismerté.

Ki zálogosította el a drágaságokat? — most már ennek a megállapítása volt a legsürgösebb feladat. A zálogos leírása szerint szegényesen öltözött asszony vitte oda azon a reggelen, amikor a betörést észrevették.

A szegény asszony kinyomozása nem járt valami nagy ördögösséggel. Egy-két nap múlva előttem állott.

Tényleg szegény külvárosi papszámoló volt, aki házakhoz járt mosni, takarítani. Az ékszereket reggel korán, amikor munkába ment, az uttesten találta abban az utcában, ahol Braunfogel ur lakott.

Előadása teljesen őszintének

látszott, csak egy kicsit összekuszálta a nyomozás szálaát. A betörő elveszithette az ékszereket, hiszen félmillió ára volt nála, de miként vezette az útja épen arra, ahol Braunfogel lakott?

Ezt jó volna kitérni!

A furesa véletlen sokat motoszkált a fejemben, de nem mertem a gondolatnak formát adni. Vártam, majd tán meghozza az idő.

Egy napon Braunfogel ur fölkeresett. Még mindig siralmas állapotban volt, jajgatott s tördelte a kezét.

Nagy esuklások közepett előadta, hogy neki egy bizonyítványra van szüksége, amelyben igazoltatik, hogy nála a betörés megtörtént s hogy félmillió kárt jelentett be. Az is benne legyen, hogy a nyomozás eddig nem vezetett eredményre.

— Minek az a bizonyítvány, Braunfogel ur? — kérdém jámbor képpel.

— Hát kérem, a biztosító társaságnak van rá szüksége.

— A biztosító társaságnak? — kérdeztem ámulva.

— Igenis, kérem. A boltom biztosítva volt s most a társaság nem akar másként fizetni, csak ha azt az "ártatlansági bizonyítványt" mellékeltem.

— Jól van, Braunfogel ur, — szóltam megnyugodva. — Kiadom a bizonyítványt azonnal. Ha nem ahhoz egy kérvény is kell. Itt van egy iv fehér papíros, üljön le s írja meg.

Braunfogel ur átvette a papíros s a mutató- és hüvelykujja közé fogta. Jól megjegyeztem, hová esett a mutatóujja.

Akkor megfogtam a kezét s kivettem belőle a papíros.

— Pardon, adja csak vissza azt a papíros. Másikat fogok önnek adni... most vettem észre, hogy ez hivatalos papíros, belül a főkapitányság címe... ezen nem lehet privát-kérvényeket írni. Ha nem itt van egy másik iv.

Braunfogel ur kicsit esodálkozott, de azután átvette a kieserélt ívet s hamar megfirkantotta rajta a lediktált kérvényszöveget.

En az alatt óvatosan arra a helyre irányítottam a tekintetemet az elvett papírlapon, ahol a kárvaló mutatóujja érintette. Alkalmas pillanatban egy nagy kört firkantottam oda s siettem biztos helyre eltenni az ívet.

Egy-kettőt sóhajtott még a derék Braunfogel, azután nagy hállázkodva kiesesozgott a szobából.

Alig maradtam egyedül, kaptam az eltett papíros s rohantam, vele a laboratóriumba. A szép, fehér lapon nem látszott szabad szemmel semmi. De amikor a tan a porzószerű festéket ráöntöttem, egyszerre kivált a féhérségből egy pompás ujjnyom: a betörést szenvedett, koldussá tett derék Braunfogel Vilmos kövér mutatóujja.

Rövid idővel később már sokszorosan nagyított fényképe állott előttem a ravasz módon beszerzett ujjnyomnak.

Mellé tettem azt a másikat: a betörőt, amelyet ott hagyott nagy gondatlanul az ékszerszekrény üvegtáblájú ajtaján.

Csaknem felkiáltottam örömemben.

A két ujjnyom, még a laikus szemnek is, az első pillanatban hasonlónak, többnek: azonosnak látszott.

Folytatás a 14-ik oldalon.)

OLVASÓINK ÍRÁSAI

HAT DARAB TOJÁS TÖRTÉNETE.

KÖZLI HOLLÓS SANDOR, DETR OIT, MICH.

FURCSA eset történt Kótay Gyuszi jómódu földbirtokossal, ami történet nevezetesen szép magyar hazában, Debrecen városában.

Igaz, hogy régen volt s talán azóta még a jó debreceniek is elfelejtették, de amennyiben ilyen józni esetet feledésnek engedni vétek, azért fogom felmelegíteni. Kótay Gyuszinak dolga lévén a járásbírószágon, ahonnét csak délelőtt tizenegy órákor szabadulhattott. Amint kiért az utcára, teli tudóval szívta a májusi levegőt s boldog meglepéssel gondolt arra, hogy tíz perc után mily hatalmas villásreggeli fog elfogyasztani a Bundi János vendéglőjében. Meggyorsítá lépteit s alig tíz perc múlva célt ért.

Rettenetes éhes vagyok. Bundi bácsi! — kiáltott Kótay. — Kérek hat darab tojást, lágyan elkészítve.

Parancsára, nagyságos uram! — Őrzse lelkem! A nagyságos urnak gyorsan és lágyan hat tojást! — adta ki a parancsot a vén Bundi.

Közben helyet foglalt Kótay s egy pohár jó hegyaljai asszu bor mellett eléggé türelmesen várta a lágy tojás megérkezését. Nem kellett soká várnia, alig öt perc a kiadott parancs után s már ott párolgott Kótay asztalán a frissen, de lágyan elkészített tojás.

Kótay farkasétvágygyal evett s az utolsó falatnál teljesen kiderült arecal szolítá magához Bundi:

— Fizetek, öreg!

Igenis, nagyságos ur! — S esoszogó léptekkel indul az öreg Bundi, hogy a tojásért és az aszszuért átvegye az érte járó összeget.

Ezalatt Kótay földbirtokos, ur nadrágja hátsó zsebéhez nyúl s meglepődve veszi észre, hogy pénztárcája nincs a rendes helyén. Keresi Kótay az összes zsebeit, megnézi még ott is, ahol sohasem szokott pénztárcát tartani. Az öreg Bundi bácsi kimeresztett szemekkel bámolja Kótayt s kérdi:

— Mi baj, nagyságos ur??

— Elvesztett a pénztárcám s vele tizezer pengő!

Volt aztán rémüldözés. Az öreg Bundi még a saját nadrágja zsebében is kereste, de bezeg az nem volt ott sem. Nem volt mit tenni, mint adós maradni.

Remélem, Bundi bácsi, nem szalasztja rám a végrehajtót, ha erre járok, behozom.

Kótay kissé leverten távozott s folyton az járt az eszében, hová lehetett a pénztárcá?

Az uton is összekereste az összes zsebeit s végül is arra a tápszatalatra kellett jutnia, hogy hiába keresi, nincs és nincs.

Végre hazaért és a legnagyobb meglepetésére asztalán találja pénztárcáját. Felnyitja s hiánytalanul benn van az összeg.

Zsebrevégja Kótay az erszenyi s már el is feledte az egész dolgot.

Telt, mult az idő és Kótay földbirtokos ur teljesen megfelekedt.

zett a tartozásáról. A vén Bundi bizony sohasem juttatta eszébe.

Epen évfordulója volt annak, hogy Kótay a hat tojást megette. Kap egy idézést Kótay, melyben megidéztek a járásbírószághoz kihallgatásképen.

Meg volt lepve Kótay s nem tudta elgondolni, hogy tulajdonképpen miért van ő megidézve. — Gondolt szegény Kótay mindenre. Szerelmi kalandjai nem voltak, a mennyiben halálosan szerette fiatal s ritka szép nejét, senkit meg nem károsított, se kihágást nem követett el és mégis meg van idézve. Rettenetesen bántotta a bizonytalanság, ugyanmilyira, hogy már aludni sem tudott.

Végre elérkezett az a nap, mely megmenti a bizonytalanságtól és világosságot hoz a titokzatos ügyben. Az idézés pont nyolc órára szólt. Kótay földbirtokos ur pontosan lévén s dobogó szívvel s kipirult arccal várta, mikor szólítják nevét.

Kótay Gyula! — kiáltá a hivatalnok.

Na, végre, — sóhajtá Kótay s izgatottan belép a terembe.

— Ön Kótay Gyula földbirtokos?

— Igen, — felelé szerényen.

— Ön ellen keresettel él Bundi János koreszmáros.

Mint a villámcsapás, úgy találja Kótayt a Bundi János név s egyszerre eszébe jutott minden, még a tojás ára is.

Követelése ötezer forint! Kótayt a hideg kezdte rázni az összeg hallatára.

Elismeri ön, hogy ezen összeggel tartozik Bundi János koreszmárosnak?

Kótay Gyuszi kézzel-lábbal tiltakozott Bundi János jogtalan követelése ellen s mondá:

— Én elismerem azt, hogy Bundi János koreszmárosnál körülbelül egy évvel ezelőtt megettem hat tojást és az árával adós maradtam, de nem értem azt, hogy azért a hat tojásért mint követelhet ötezer forintot!

Bundi János ezzel indokolja követelése jogosságát: Ha ön azt a hat tojást meg nem eszi, ő kotlelő alá teszi. A hat tojásból hat csirke lesz, a csirkékből tyukok lettek volna. A tyukok tojtak volna nagyon sok tojást, mivel Bundi Jánosnak jó kakasa van.

A tojásból ismét csirke, a csirke ismét tojnak. A tojásból ismét csirke, a csirkék ismét tojnak. A tojásból csirke, a csirkékből tojás. Aztán megint csirke és megint tojás. Aztán csirke és tojás és megint csirke és tojás. Szóval igen sok csirke és igen sok tojás lett volna, ha ön azt meg nem eszi. Hát remélem, azt már csak érte?

— Engedelmet kérek, hogy őszinte legyek, én még most sem értem!

— Nagyon sajnálom!... A továbbiakat majd meg fogja tudni a tárgyaláson. Volt szerencsem!

Leverten ballagott Kótay hazafelé. Átkozta a hat tojást, amely őt így yeszedelembé sodorta, szidta Bundi, hogy ily háládatlanul vissza élt vele s hogy miért nem figyelmeztette őt adóssága megtérítésére. Mint így haladt, gondterhes fejjel, találkozik egy iskolapajtásával, aki Debrecen városában "abban az időben", a legkiválóbb ügyvéd volt.

Hová oly szomorúan pajtás! Kiáltá az ügyvéd.

Kótay fölemelé bánatos fejét s gyorsan elbeszélte barátjának a hat tojás történetét és egyben megbizta ügyének elintézését.

Légy nyugodt öregem, megteszek mindent.

Kissé megkönnyebbülten távozott Kótay Gyuszi, de egy percig sem tudta feledni a tojásos ügyet.

Egész nap szomorú s lehangolt volt. Ha tojást látott düh fogta el s megfogadta, hogy soha életében nem eszik tojást. Álmában is folyton a tojásról álmodott. Látta mint kelnek és lesznek a tojásból csirkék, amely csirkék hűségesen tojják a tojást, nem is egygyet, hanem párosával. Látta mint szaporodnak a csirkék, mivel a jó kakas jól működik. Már az egész udvart ellepik a csirkék, a padlás, pince tele tojással. Szóval még éjjel sem volt nyugta Kótay földbirtokosnak.

Végre elérkezett a tárgyalás napja. Kótay ügyvédje köröm szakadtáig védte barátját, de viszont Bundi ügyvéde is védte a tojást.

A nagy tojás harcából nyertesén Bundi került ki és a bíróság megítélte az ötezer forintot kártérítés fejében. Nagyon természetesen, hogy Kótay nem nyugodott bele

s a tojás ügy gurult egy fölsőbb fórumhoz, abban a jó reményben, hogy ott majd semmisenk mondják az első bíróságnak hozott határozatát.

Egész Debrecen egyébről sem beszélt akkor időben, mint Kótay hat tojásáról. Szegény Kótay már az utcára sem mert kimenni és a társaságot nagyon természetesen, kerülte. Magába zárkozott s mord volt mindenkivel az egykoru vig Kótay.

Amint így üldögélt szobájában Kótay, halk kopogtatást hall ajtaján.

— Szabad! volt a felelet és nyílt az ajtó s belép cigány vincellérje.

— Csukulum á kezsit nagyságos uram...

— Mit akarsz te móré. Hogy mersz háborgatni! — ordítá Kótay.

Hát csak ázsirt jöttem nagyságos uram, esukulum a kézsit, lábát, hogy segíteni szeretnék nagyságos urámon. Ázs én sivem nagyon nyékél, hogy ázs urám somoru, esukulum a kézsit.

Végig néz a mórén a reményvesztett Kótay s gondolá, meghallgatja a füstöst.

Hát oszt, hogy segíthetsz rajtam móré!!

Hát csak úgy, hogy én lesek ázs védü, esukulum á kézsit.

Nem lehetsz te füstös, Nem vagy te ügyvéd!...

Nem báj ázs, csak mondja á nagyságos urám, hogy van mig egy ember, áki ázs ügyhöz tartozsik!...

Jól van te cigány!

Amint elment a cigány, belép Kótay ügyvédje.

— Mi jót hozol pajtás.

— Semmi különöst, felelő az ügyvéd, csupán arról értesítetek, hogy holnap lesz a tárgyalás.

Nos, van reményed arra nézve, hogy nem leszek perveztes?

— Nem sok öregem. Felhoztam sok érveket, de nem tudtam meggyőzni a bíróságot.

Hallgas ide kezdé Kótay. — Ép most volt itt a cigány vincellérem, áki mint védőügyvédem akar szerepelni. Ha már el is veszem a pórt, tegyünk egy viccet.

Jelentsed be, hogy még egy ügyvéd védi azt a szerencsétlen tojást s halljuk s lássuk, mit csinál a cigány!

Tetszett a terv az ügyvédnek s bejelentette a cigányt. Megkezdődött a tárgyalás, de a a cigány megkésített.

Lélekszakadva rohan a cigány. A bíró megrökönyödve nézi a "cigány ügyvédet". Szórakozott lesz a bíró s kérdi:

— És hol méltóztatott, késmi ügyvéd ur?

Hát csak ázsirt késtem künyürgöm, mert kölest akartam elültetni, de soká tartut mig megfűztem.

Elneveit magát a bíró s felelé: — Hát nem is kel az soha ki te cigány!...

Hát bizs ázs igazs esukulum á kézsit. De á tojás sem kel ki, subá há meg van fűzve, künyürgöm.

— És az aktákat lezárták.

"ÉN EGYEDÜLI SZERELMEM".

Szeretni téged mily gyönyörűség, Arcod elméni, mily élvezet, De édes kis ajkad, mért néha oly néma? S mért a bánattól ragyog szép szemed.

Mit titkolsz előttem? Mi bántja jó szived? Érezd meg kis angyal, hogy ezáltal szenvedtél s

Oh bár csak kitárnád egy szóval is szived!

Igy hát szerel valakit, S viszonzatlanvá sajnos nincs, És én mily forró szereltek! Oh! Mily imádlak én!

Sir szivem! Sir lelkem! Hisz hü szivem előttem csak egy semmisség.

Felejteni téged tul nehéz S nélkülöd élni mily szenvedés.

Mulnak a napok és én csak szomorodom, Bár csak szived meghajolna már; De ah! Hisz te is szenvedell!

Szeretel egy valakit, kinek irántad nincs szive.

A. K. Cleveland, O.

A sárga kecske.

IRTA BERCIK ÁRPÁD.

Azt sem nézheti, hogy Estella elhervadjon... Meg, hogy a fejcséjét lógassa... Meg, hogy lesóványodjék... Meg, hogy álmatalanul hánykolódjék a hálóhelyén... Meg, hogy reggeltől estig fo-házkodjék. Még bele talál pusztulni... Akkor is elveszti!... Isten neki! Próbáljuk meg a házassággal. Ha rosszul megy, ott hagyatja vele az urát.

És alattomban az a hátsó gondolat lappangott a szíve valamelyik titkos redőjében, hogy hátha nem is teszi boldoggá Estellát. Annyi a haszontalan, cudar, kötni való férj, talán ad az Uristen neki is olyat, akit a felesége a házasság után megutál.

Milyen szerenese volna az rá nézvest. Akkor aztán a plébános se ellenezné a szétválást. És ő vissza vjheti az aranyos Estellát magához, ahol kényeztetné, becézgetné.

Sajnos, a következmények nem váltották be ezt a szép reményt. Pietróból mintaférj vált és Estella ragyogott a boldogságtól. Csókkal keltek föl, csókkal feküdtek le.

Szegény Lucia érezte, hogy ő kezd fölöslegessé válni ebben a házban. A szomszédasszonyok kiknek keserveit elpanaszolta, különféle tanácsokkal kedvetlenkedtek.

Egyik azt ajánlotta: nyugodjék bele! Ez a szülők — kivált az anyja sorsa. — Minden gyerek hálátlan. Hisz ő maga, (már mint Lucia) se volt különb... Ő is ott hagyta az édesanyját az uráért.

Mások mást javasoltak. Hagyja ott a lányát és menjen férjhez. Hiszen még szemrevaló! Mindössze harminchat éves. A kádár, az a jóra való derék Antonió, szívesen elvenné akármikor.

Lucia hallani sem akart mind ezokról. Neki a lánya kell — a lánya — Estella és senki más. Ezt szereti, ehhez joga van.

És megérlelődött benne az a gondolat, mely a későbbi válság-pak voltaképeni alapjává szolgált. Elhatározta, hogy a lánya és az ura közé dobja magát. Őt szeresse Estella, ne az urát.

Az a sok utálatos nyalakodás ugyanis idegessé tette. Mit eskölnének annyit! Illik az tisztességes keresztény asszonyhoz, hogy mindig az urát nyalja-falja vagy elviselje, hogy az ura nyalja meg falja? Vigyázz, Estella! Rád un az urad...

— Dio mio! Ilyet ne mondjon édesanyám.

— De csak mondom, hogy megintselek. Csak az az okos asszony, aki az urát meg tudja epezteni.

S ez az alamuszi tanács csakugyan fogott Estellán. Kezdtett tartózkodóbb lenni.

Pietrónak azonban ez se szegte kedvét. Csak rá járt a mézre!

A mi úgy felbosszantotta Lu-

ciát, hogy egyszer, — mikor Pietró megint meg akarta esókolni Estellát, — kénytelen volt a piszkával nekimenni és csak ilyen módon tudta megmenteni szegény menyecskét attól, hogy az ura meg ne esókolja.

Valamit mégis elért. A fiatalok mintegy közös megegyezéssel alább hagytak az édelgessel, leg-alább nappal... Amde éjjel... A kis kamrába mindent át lehetett hallani a hálószobából és Lucia vérgő szívvvel tapasztalhatta, hogy a fiatalok igen is szorgalmasan cuppangtatnak.

No várjatok csak! — gondolta Lucia magában, — majd megtanítlak böcsületre! Az éjszaka pihenésre való, nem cuppangásra. És egy igen remek tervet eszelt ki.

Azt ugyanis, hogy befekszik ő is a hálóba. Befekszik a lányához, a minek következtében a nő kénytelen lesz onnan kifeküdni. Vagy ha benn is marad a hálóban, remélhető, hogy ilyen anyai ellenőrzés alatt a cuppangatások végét fognak érni.

Mindhárman, úgy Pietro, mint Estella és Lucia is babonásak voltak. Ebbe kapaszkodott az anyós.

Egy éjjel, — épen a cuppangatások tetőpontján — kiugrott hangos kiabálással az ágyából és átrohant a hálóba. "A kecske... a kecske... a sárga kecske!"

— És remegve, vacogva eladogta, hogy az ördög sárga kecske alakjában megjelent és meg akarta esókolni. Ő már nem mer visszamenni a kamrába... soha többé... adjanak neki helyet a pamlagon vagy legokosabb lesz, ha az ágyát behozzák. Ezentúl majd ő itt fog hálni.

Ugy is lett... a fiatalok nem esekély megrökönyödésére.

Lucia győzött... Többé nem cuppangattak. A férj ugyan nem költözött ki — de Lucia igen éber álmu volt és a legkisebb neszre felébredt és olyankor mindig elfogta a köhögés.

Pietro kezdett rossz kedvű lenni.

Pietro homlokán felhők gyülekeztek.

Annál édesebben mosolygott a nap Lucia areulátán.

Mig végre Pietro is gondolt egyet és kihurekolt. A kamrába hurokolt. Ámbár, hogy babonás volt és félt az ördögtől, inkább szembe szállt vele, sem hogy tovább háljon az anyósával egy szobában.

S ez igen böles elhatározás volt tőle, mert örömmel jelenthette a feleségének, hogy dehogyan jár az ördög a kamrába, nincs ott ördögnek nyoma sem. Hadd maradjon hát Lucia — ha már ilyen félsős — a hálóban, Estella kövesse az urát a kamrába.

Hogy ebbe Lucia sehogysem egyezett — elképzelhető. Majd az ő egyetlen leányát kiszolgáltatta

a sátnának. Mert hogy a sárga kecske azonnal meg fog ott jelenni, anihelyt asszonyszemély jelenlétét érzi, az már bizonyos. Valahányszor tehát Estellának valami dolga akadt volna a kamrában, az édes anyja beleesimpázkodott a viganójába és fiem boesátotta. Mikor meg Pietro (ó! a rászasz!) nyoszörögni kezdett és Estella ijedtében, hogy az ura rosszul lett — átfutott, az édes anyja ott termelt vele együtt.

A mézes heteknek ilyenképen végők szakadt...

De bezzeg boldog lelt Lucia! Éjjel-nappal a lánya oldalán vagy nyomában volt és kaján mosolygásokkal kérdezgette reggelenként a vejétől, jól aludt-e, a sárga kecske nem alkalmatlankodott-e?

Pietro egy darabig oda se hederített neki. Egyszer azonban mégis csak felfortyant benne a jóféle ludmereg és odavetette:

— Engem békén hagy — de nem tudom — nem fanyalodik-e magára, édes jó anyósom!

— Rám! — kacagott Lucia. — Én már vén vagyok — az ördögnek se kellek...

Pietro csak azt dünyögte, hogy "ki tudja!"

S azontul többé szó sem esett a kecskéről... Pietro pedig megváltozott alaposan. Nyájás lett és barátságos és derült. Szinte udvarolni kezdett az anyósának. — Minden pillantását ellette.

Minden kívánságát megelejté.

— Ejnye! — beh kedves lett az én vöm uram! — kötekedett az anyós.

— Hja, édes mama, az csak azért van, mert a kecske rámparanesolt, legyek jó, különben elhódítja előlem, mert ő nagyon szereti ám, édes magát...

— Lám! Lám! Engem szeret?

— Szereti ám és én nem akarom, hogy megfosszon minket a mamától...

— Érted te ezt a bolond beszédet, Estella? — kérdezte Lucia esudálkozva.

— Rossz terfa, édes mama — felelt Estella, — de mintha más-kép értette volna.

Meg mintha az urával a pillantásaik cikkáztak volna.

Szeptember 18-án történt ez... Este felé... A nap éppen hogy a tengerbe merült. Az esteli hangszó éppen, hogy elhangzott. Lucia, Pietro meg Estella leültek a csapszék előtti levelesszimbévasorára... A polentájukat meglocsolták jóféle korzikai piros borrocskával, amitől jókedvük szotytyant.

Anyira vetemedtek, hogy még az ördöggel is kikötötték, aki kecske alakjában ott himbálózott fölöttük az esti szellőben...

Kivált Pietronak a kedve volt igen széles.

— Egészségedre, sárga kecske! — köszöntött fel a cégérnek.

Lucia — a legbabonásabb három közt — esitigatta.

— Nem jó az ördögöt a falra festeni!

Pietro be lehetett rugva, mert csöppet se fékezte magát.

— Mit nekem az ördög! Nincs ördög idefenn a földön kecske képében... Csak anyós képében van!

— Pietro, Pietro — esitította Estella. — Ne sértegesd az anyósokat. Mama még magára veszi! Eredj! Feküdjél le!

— Jókora van még! — szabadkozott Pietro.

De utoljára, kissé tántorgó léptekkel ugyan, mégis csak bement a koresmába. A küszöbön még megállott és kissé illetlenül röhögve, odaszólt az anyósának:

— Vigyázz, Estella, a mamára... Hátha a kecske beváltja a szavát és... és elviszi!

Lucia felngrott. No már ez sok a jóból! Ha valaki kaptos is, gondolja meg, mit loesog! — Szinte rám ijesztett!

Estella megvigasztalta.

— Ugyan mit félsz, anyukám... Nem halsz egyedül. Veled vagyok!

Aztán nevetve utána vetette: — Kettőnkkel egy kecske, még ha sárga is, csak nem bír!

És bevonultak a házba, mert zivatar volt felvonulóban. A mely csakugyan ki is tört. Esett, meg villámlott, meg dörgött egész éjjel, úgy, hogy Lucia egy hunyást se tett. Fel-felköltögette a lányát, hogy ne aludjék! Ő fél így magában... Az a bolond Pietro megijesztette... Mindig a sárga kecskét látja maga előtt.

— Gyere, Estella, feküdjél mellem, akkor nem fogok félni.

Estella nagyon álmos volt, nem állt kötélnek és csakhamar elaludt, akárhogy ropogott, zugott és villogott odakünn...

Lucia meg fölkelt és nesztele-nül kilopozott a konyhába, onnan behozta a konyhakést és maga mellé tette az ágyba. Ha az ördög meg talál jelenni, ne legyen védtelen.

Jól is tette, mert alig telt bele egy félóra — éjjelt ütött a toronyóra — mikor a hálószoba ajtaja megnyílik és villámfényben előtte áll a kecske — a sárga kecske.

Lucia elsikoltja magát:

— Estella! Estella!

De a menyecske olyan mélyen alszik, hogy ágyut lehetne mellette elsütni.

— Estella! Estella! Segítsé!

— sikoltoz az anyós.

Erre a kecske megszólal embe-

ri nyelven ugyan, de mekegve:

— Ne kiabálj, jó anyós! Ugyse fog a lányod felébredni, amíg én meg nem engedem! Különben is hiábavaló! Nem akadályozhatja meg, hogy el ne vigyelek!

(Folyt. a 12-ik oldalon.)

KONYHA

Borlevés.

Hozzávalók: 1 pint fehér bor, egy fél pint víz, pár darab kockacukor, kevés fehél, citromhéj, 6 tojássárgája. A bort keverjük el a vízzel, tegyünk bele cukrot ízlés szerint, hogy nagyon savanyu ne legyen, kevés fehél s citromot s fél órán át forraljuk. Ez alatt üssünk le 6 tojássárgáját, habverővel habarjuk habosra s a forró borlevest lassu kayarás közben töltjük rá; ha tetszik, beléhabarhatunk még egy diónyi nagy vaját is és pirított cukorral bevont zsemlyeszemekkel főláthatjuk.

Csirke-pörkölt tarhonyával.

A csirkéket szintén izekre vágod, vöröshagymát zsirban megpirítasz; ekkor tégy bele egy kanál rózsapaprikát, tedd bele a csirkét, sózd meg, keverd el jól, hagyj így pörkölni, néha néha eressz alá egy kis vizet, hogy ne égjen s mire a csirke megpuhult, egész zsirjára kell pörkölni hagyni. Ekkor készíts pörkölt tarhonyát. Tégy egy kanál zsírt egy lábasba, pörköld meg benne egy fél font tarhonyát, önts rá forró vizet, hogy ellepje; hagyj elfőni, sózd meg. Ha feltálad a csirkét, tedd a tarhonyát köréje.

Dió-krém torta.

Hozzávalók: Tészta, mandola lárta massa, töltelék, fél font dió, 16 kikerített szép nagy dióbél, ízlés szerint, kevés tej, 1 kvarti vastag tejszín.

A mandola torta tésztából 3 lepenyt sütnünk s egynek a közepét kiserjük, úgy hogy körökörül maradjon egyforma, vagy 2 ujnyi széles karimája.

Most fél font dióból kikeresünk 16 szép bét, a többit pedig mozsárban jól összetörjük s annyi tejet öntünk rá, a mennyi a jól eldörzsoléshez éppen elégséges; azután ízlés szerinti mennyiségű porcukrot hintünk rá, egy kevés vaniliát s egy kis tejjel higabá tesszük a masszát, ha az nagyon sűrű, 1 kvart edes tejszint kemény habbá verünk s azt is hozzá keverjük. Azután a kivágott tartalapot ráteszszük a másikra, beléöntjük a krémet s a harmadikkal ismét letakarjuk. Az egészet aztán valami mázzal bevonjuk s a kihagyott egész dióbeleteket cukorral kändirozzuk s a torta tetejét díszítjük vele.

Hab vagy szél-tészlatömeg, meleg.

Hozzávalók: 1 font porcukor, 9 tojásfehérje, vanília.

A cukrot a tojásfehérjével összevegyítve, enyhe tűz fölött habosra ütjük; utána belékeverjük a vaniliás cukorpórt, mert ez keményebbé teszi s ha előbb tesszük belé, nem ad kemény habot. Ebből a tömegeből igen finom süteményeket csinálhatunk, akár kanállal, akár dresszirozó zsákokkal; mint töltelékét vagy mint díszítést is használhatjuk. Izzel s esszenciákkal már más izt s szint is adhatunk neki. Egy iv fehér papíron tesszük a sütőpléhfé s megszikkasztjuk. Nem kell cukorral behintetünk.

Mogyoró fagylat.

Hozzávalók: Egynegyed font mogyoró, vízben egy keveset megfőzve, 1 pint tejszín, 11 ounce porcukor.

Forró vízben hámozzuk le a mogyorót, mossuk meg s egy kevés tejszínben törjük finomra. Verjük el egy lábasban a 6 tojásfehérjét, öntsünk hozzá 1 pint tejszint, keverjük belé a mogyorót, a cukrot, állítsuk tüzre s keverés között forraljuk, verjük ismét hidegre s öntsük a fagyasztóba.

A sárga kecske.

(Folytatás a 11-ik oldalról.)

Luciát majd kitoré a nyavalya. De rémületében egy szót sem ejthetett.

A kecske folytatta: — Mert elviszlek ám magammal, magamhoz anyósna. Igen, anyósna, — anyósok mintaképe — én szerelmes vagyok beléd! Nálodnál különb anyóst az ördög se kívánhat magának! Gyere hát, picikém, anyukám, anyukám! És egy szempillantás alatt a gyehenna trónusán fogsz uralkodni!

Azzal odament és meg akarta ölelni Luciát, aki kézzel-lábbal védekezett, miközben a konyhában is keze ügyébe esett.

A kecskét ez se riasztotta el. — Hiába védekezél! Az anyém vagy, mert mindig ilyen anyóst kívántam magamnak.

Pietro vallomásának e szavainál a bíróság, az esküdtek, az egész közönség harsány kacagásra fakadt. Nevetett mindenki a

tárgyalási teremben. A fogházőrök, a gyorsírók, a rendőrök, mind-mind úgy kacagott, hogy majdnem megpukkadtak.

Még a közbíró is úgy törülgette a könnyeit.

A védbeszéd szinte fölöslegessé vált. Az ügyvéd pár szóval beérte.

S az esküdtszék az ugysis eléggé megbűnhődött anyóst egyhangulag felmentette.

Estella az édes anyja nyakába borult:

— Mama!... Mama!...

De az elfordult tőle:

— Rossz gyerek vagy!... Nem kellesz többé... Férjhez megyek... Jöjjön Antonió... a felesége leszek...

És büszkén kivonult a teremből a kádár karján. De kivonulában a tárgyalási terem egész közönsége utána mekegett. (Vége.)

SZÉPSEGAPOLÁS

MINDENT A SZÉPSÉGÉRT!

A francia nőknek van egy közhíreségük: "A szépségért szenvedni kell!" és ezt kivétel nélkül, majdnem minden nő megszívleli, de a természet vad népei még fősbbe áldozatokat is hoznak a szépségért. John J. Harris angol misszionárius most kiadott könyvében erről érdekes adatokat közöl. Közép-Afrika északi részében a nők, szigoruan ragaszkodva a divathoz, plasztikus sebforradásokat viselnek testükön, ornamentális díszítéssel.

A Kongo Bangalla tartományában az előkelő nő arca olyan mint egy nagy ráspoly, amíg testének többi részét kagylószerű ornamentika díszíti. A kakastaréj, a melyet plasztikus domborulatban a homlokra viselnek, szintén az elterjedt divatok közé tartozik, továbbá gombok, gyöngysorok, halszálka-minták és egyes helyeken óriási plasztikus sebforradások az egész felső hátrészen. Harris azt is leírja, hogy a plasztikus sebforradásokat milyen módon idézik elő.

"A nő vagy a földön, vagy egy fatönkén ül, miközben a sebívógó olyan mély vágást tesz a husba, hogy annak nyomán jelentékeny seb támad. Ilyen módon a sebívógó 20—30 vágást is tesz egy fél óra alatt a testen. Egy alkalommal, — így mondja Harris — szemtanuja voltam, mikor egy nő, a vállperectől egészen az övig, csipkemintát vésefett a testére 200 vágással. Az egész művelet alatt a gunyhója előtt ült megörnyedve, hogy a bőrt megfeszíthesse. A sebívógó a mintát először mésszel megrajzolta, azután jobbkézbe vette a kést, balkeze- nek ujjaival ráncot domborított a néger nő hátán és úgy végezte azután a bevágásokat. Én a nő közvetlen közelében álltam és láttam, hogy a vágások fájdalma alatt az arca eltorzul, de azért kacagva, sőt néha szellemesen válaszolt kérdéseimre. Operáció tuán puha falevelekkel ledörzsolte patkzó vért."

Mi európaiak, alig tudjuk megérteni ezeket a fájdalmas áldozatokat, amelyeket a fekete bőrűek a szépségnek hoznak, de azonnal megértjük, ha meghallgatjuk azt a párbeszédet, amelynek Harris fültanuja volt, mikor egy európai nő egy afrikai néger nővel arról párbeszédet folytatott:

Az európai nő: Miért viseled azokat a gyűrűket, amelyek olyan nagy fájdalmat okoznak?
Az afrikai nő: A szépség fölér minden fájdalommal.

Az európai nő: Lehetséges, hogy a szépség kedvéért türod a fájdalmakat!

Az afrikai nő: Akkor hát mondd meg, te fehér asszony, miért türod te azt a fájdalmat, amit szorosra szorított öved és füzöd okoz, mintha az éhség minden kinját kellene átszenvedned!...

KÉKNEFELEJCS. Terka néni nagy figyelemmel olvasta el a levelét és sokáig tüprengett el azon, valjon mi lehet az oka annak, hogy egy fiatal lány, aki valószínűleg egészséges, életre való (hiszen nem ir arrol, hogy bármiféle testi, vagy lelki hibája volna), a szó szoros értelmében retteg a házasságtól. A természetes állapot ugyanis az volna, hogy minden életelője egy olyan házasság legyen, ami nyugalmas otthon, boldogságot ajándékozik önnek és alkalmas ad arra, hogy istentől való rendeltetésének éljen. Terka néni nem csinál abból titkot, hogy az erő, egészséges nő számára mindennél szentebb kötelességnek tartja azt, hogy férjhez menjen és anyává legyen. Azok, akik — abban a korban, amikor a természet törvényei szerint minden szívből vágyának kell ébredni az egyetlen igaz boldogság után, — meghazudolni igyekeznek hivatásukat és — hogy egészen egyszerűen beszéljek — apácák akarnak lenni, vagy más utómódon kívánják eltérni a kapesot, a mi őket a természetes élethez köti, — mondom, azok vagy betegek, vagy félrevezettek.

Az ön esetében se lehet ilyen korban ilyen szándék természetes vágyódás, amint hogy a házasságtól való félelem se lehet természetes. Ennek az oka vagy hibás nevelés, vagy pedig a sors, ami olyan körülmények közé dobhatta, amelyek között soha egyebet nem látott, mint rosszul sikerült házasságokat és boldogtalan családi életet. Máj pedig van másféle házasság is.

Terka néni mindezeknél fogva azt hiszi, hogy elhatározása tulságosan korai. Az ön szíve még nem mozduhatott meg soha, ha így tud beszélni, pedig majdnem bizonyos, hogy egyszer meg fog mozdulni és követelni fogja a jogait. Mit csinálna akkor, ha ez olyankor következne be, amikor minden elkészett?

Terka néni azt tanácsolja önnek, hogy várjon. Várjon addig, amíg valakiért megdobb a szíve... és akkor írjon újra tanácsért Terka nénihez.

AMERIKAI KATONA. Nagyon helyesen gondolkodik. Az olyan nő, a melyenről ön beszél, csakugyan inkább szánalmat érdemel, mint megvetést és pedig olyan szánalmat, ami- ben semmiféle elnézés sincs, mert erre nincsen semmi szükség. Az ilyen nő nem követhetett el bűnt és az ilyen nő nem lehet csak más bűnének az áldozata. Ne törődjön azzal, hogy ki mit szól hozzá. Kövesse a szíve tanácsát, ha korban, hajlamokban és gondolkodásukban nem esnek nagyon távol egymástól. Ön derék ember, soha se fogja megbánni, amit ér- zéseit után cselekszik.

T. JOBSZÁRNY. Terka néni képtelen arra, hogy megértse a levelét. A levél t. i. annyira összefüggéstelen, hogy gondolata menétét teljesen lehetetlen követni. Írja meg röviden, egyszerűen, hogy miről van szó. Akkor szívesen ad önnek is tanácsot Terka néni.

B. F.-NÉ. Nem irt jellegt, tehát nevének kezdőbetűi alatt kell üzenetemet elküldenem.

Leveléből nem tudtam megállapítani, hogy ön hol lakik. A levélben nem írta meg, a borítékban nagyon homályos volt a postabélyegző. Miután pedig föltétlen szükség van arra, hogy jó, megbízható orvoshoz utasítsam, akinek a tanácsait vakon követheti, — sziveskedjék lakhelyét közölni velem. Azt előre is jelzem, hogy orvos nélkül nem mehet semmire. Senkire ne bizza mára a sorsát. Levelét és illetve címét várja Terka néni.

S. KO. B. Legközelebb közlöm a receptet. Olvassa figyelemmel ezt a rovatot.

TÖBB LEVÉLRE a jövő héten válaszol Terka néni.

A valódi Sihaluzki-féle seplő, ráfolt, pattanások és mindenféle bőrtisztítás elleni kenőcs egyedül kapható ERDEKY KALMAN gyógyszerárában, 3964 2nd Ave., Pittsburgh, Pa. Egy nagy tégelyvel a hozzávaló szappannal és postal szállítással EGY DOLLAR.

Tudományos apróságok.

A RINOCÉRUSZFÉLÉK.

ÓRIÁSI esetlen állatok a rinocéruszok vagy orrszarvak, a melyek ma csak a forró égővi Afrikában és Ázsiában fordulnak elő, valamint Szumatra, Jáva és Borneo szigetén, valaha azonban előfordultak világszerte, Észak-Amerikában és Európában, a Himalájában pedig például 5000 méter magasságban is. Ásatag maradványaik megmaradtak ugyanis mind e helyeken a jégkorszak előtti időből.

Ma a forró égővi, buja növényzetű, nedves vidékeket szeretik, és esakis növényekből táplálkoznak.

A hatalmas állatok átlagosan negyedfélméter hosszúak és vállban másfélméter magasak. Az alakjuk rendkívül esetlen, a bőrük igen vastag és helyenként ritkás sertével borított. A nyakuk vastag és rövid. A lábaik izmosak és alacsonyak. Három ujjuk van kezek patával, melyek mind érik a földet.

Nagyfejük, megnyult pófájuk a disznó fejére emlékeztet. De ormányuk nincs, hanem e helyett a felső ajkuk erősen kifejtett, előrenyújtható és hajlékony s ezzel apróbb tárgyakat fel is tudnak emelni a földről. Apró, mélyen

fekvő szemük nagyon ostoba kifejezésű; és igen alacsony szellemi képességű az egész óriás állat, úgy hogy az ostoba emberre sokkal jobban ráillik, ha rinocérusznak eszfolják, mintha számárnak mondják, mert a számár makrancos és nyakas állat ugyan, de éppenséggel nem ostoba.

A rinocérusz alacsony szellemi képességének az oka, hogy az agyveleje testéhez és koponyájához képest igen kicsiny és fejletlen.

Fülei meglehetősen nagyok, tojásdadalakúak, felállók és hátul nőttek a koponyán. Farka rövid.

A rinocérusznak vagy egy vagy két szarva van. Ez testalkatának a legszembeötlőbb része, s a nevet is erről kapta. Ezek a szarvak mindig a koponya középső metaszóvonáiban vannak s egészen mások, mint a kérődzők szimmetrikusan elhelyezett szarvai. Ha csak egy szarva van a rinocérusznak, az az orrsontjából nő ki; ha második szarva is van, az a homlokesontján dudorodik ki.

A szarvak kupformájúak és hátrahajlók. Mikor a rinocérusz fegyverül használja a szarvát, lehorgasztja a fejét s azután ha-

Folytatás a 14-ik oldalon.)

Egy kék harisnya a XVI-ik században.

(Folytatás a 7-ik oldalról.)

Ó esinál hangulatot, ő esinál divatot s lesz idő, midőn e nagy tehetségét arra használja fel, hogy esinál minisztereket és esinál háborút. A nagy maitresseuralom, amelynek pazar fénye sugározza be a francia história néhány évszázadát, a legjobb bizonyossága ennek. A női kegy játszi fénye — az éltető sugár, abban rejlik a jövő, a carriére. És Anglia, — amely egy nagy nő- király jogára alatt megveti alapját mai világródmalmi nagyságának — természet rendje szerint lekötölezette a női nemnek s nem feledkezhetik meg arról, hogy a nő joga nem kisebb, mint a férfié, ha van benne erő.

A harmadik ok pedig abban rejlik, hogy a szellemi tudás megszünt a férfi privilegiuma lenni s a nevelés, a tanítás, nem különben az emberi tudomány eredményei a női nem áldásává is lettek. Wotton — a régi és a modern tudományosságról irt művében határozottan azt mondja, hogy a XVI-ik század nagy vívmányaiban nagy része volt a nőknek s a nő tudományos kiképzésének.

És tényleg, — a szépnem azon tudattal fordult a klasszikus nyelvészet tanulmánya felé, hogy azzal bájjainak új s erősebb esábeszközeit szerzi meg s hogy Plato és Aristoteles nyelve és eszméi a legszebb diszek, amelyekkel otthonukat ékíthetik. Ime — a flirt a középkorban.

A nagy Erasmus is bámulat ir már arról, mennyit emelkedik a női nem s helyesli, hogy akkor, — midőn a kolostorok celláiban csökken a tudomány-szomj, a szellemi munka-kezd, — akkor az előkelő női világ nyul a könyv után és nem engedí a nagy tudományu elődöknyujtotta oltár lángját kialudni.

Az angol Strype a nők szel-

lemi erősbödésének okául azt hozza fel, hogy VIII. Henrik leányai nevelésére a legnagyobb gondot fordította s oly tudósokká nevelte, a kikre osodálattal tekintett a tudós világ. Ugyanő a könyvnyomtatás felfedezésében s a könyvek nagy elszaporodásában s a női nem — kívánsí voltában is falál alapot az eredményre. Anglia különben már VIII. Henrik leányai születése előtt díeseke-dett nagy tudományu nőkkel. Morus Tamás ugyanis leányai-ból atyjukhoz méltó tudósokat nevelt, akik példája is vonzhatta Anglia tehetséges leányait a tudomány felé.

Ilyen nagyműveltségű angol leányok voltak VI. Eduard király nevelőjének, Sire Anthony Cooke leányai, akik hire oly nagy volt, hogy — tisztán tudós voltakért — Anglia legelső gavallérai jelentkeztek kérésük előttük.

E leányok között a legidősebb volt Mildred, 1526-ban született az Essex grófság Gukkyhall nevű helységében. Neveltetése minden tekintetben nagy gonddal történt. Szülei előtt nemesak az lebegett, hogy leányuk elméjét gazdagítsák, de az is, hogy szívét nemesíték s valóban amennyire szelleme a legkiválóbbat, ugy szíve is a legnemesebbet nyujtá. A latin és görög nyelvekben tökéletes volt. Kedvene olvasmányai voltak (amikről ma a legkevesebb férfi sem tud semmit): Basilius, Chrysostomus, Cyrillus és Gregorius, Chrysostomus munkáinak tökéletes angol fordítását adta s midőn azt a nagy polygott-bibliát a cambridge-i egyetemnek ajándékozta, amely maiglan egyik nagy kincse az egyetem könyvtárának — az adományozó levelet sajátkezűleg görögül írta.

Husz éves korában már hitvese lett William Cecill-nak,

aki később, mint lord Burleigh Anglia kincstárnoka, Erzsébet királynő első tanácsosa s a térdszalag-rend lovagja lett. Házasságukból, — amely 1546. december 21-én kötöttet — tizenkilenc gyermek származott, — de e szépszámu gyermekesregből csak két leány és egy fiu maradt életben: t. i. Anna, — aki tizenöt éves korában Oxford grófjának lett szerencsétlen felesége, és Erzsébet — s Robert Cecill, aki nem sokkal élte túl anyját.

Hosszu boldog házasság után 1589. április 4-én halt meg lady Burleigh — 63 éves korában. Hogy milyen nagy alakja volt ő Anglia közéletének, mutatja, hogy Erzsébet királynő — a westminsteri apátság templomában temettette el, ott, ahol Anglia legnagyobb államférfiai, hadvezérei, írói, művészei pihenik ki — örökké tartó álmukban földi fáradalmaikat. Sirja felett fényes emlék hirdeti nagyságát.

És nagyságát hirdeti özvegyen magára hagyott férjének felesége halálára irt meditatioja, amelyben elmondja hitvese nagy szívjóóságát. — A nem éppen hosszú feljegyzés így kezdődik:

„Ez a pár sor nem elmékedés lesz az emberi élet korlátoltságáról, nem akarom ezzel visszahozni a visszahozhatatlant, nem akarom, — mert nincs hatalmam arra, — hogy újra életre keltsem hitvesemet, kinek halandó teste — elszakadva attól, a mi benne halhatatlan volt — a földben porlik. Lelke felszállott az égbe és ott élvezi a kimondhatatlan gyönyört, amíg majd a feltámadás nagy pillanatában az Isten mindenható erejéből újra születik s egyesülend halhatatlan lelkével ama határtalan boldogságra, amelyről nincs

nyelv, mely itt e földön beszélni tudna, nincs szív, a mely azt érezni tudná.”

„Köszönöm a nagy szeretetet örök Istenének véghe-tetlen kegyelmét, melylyel megengedé nekem, hogy ennyi esztendőig Vele élhessek olyan boldog egyesülésben, amint éltem. És meg kell köszönnöm, hogy ugy megvilágít előtte az örök igazság Evangéliomát, hogy az volt vigasza — midőn leszámolt a földi élettel.”

„Mi sem vigasztalt engem annyira, mint az ő erkölcsös, istenes életére való emlékezés és emlékezés azokra a jótéteményekre, — amelyek az ő szívét dícsérik s amelyeket ugy escelekedett, — hogy azokról senki ne tudjon, csak az, aki a szívekbe lát és ítél a szívek szerint”.

Ezek után elősorolja azon jótéteményeket, amelyekkel a szegényeket elhalmozá, amelyekkel a megélhetéssel küzdő szegény diákokon segített, — amelyekkel a szegény sorsban élő, derék iparosok megélhetését könnyíté. Leírja, mennyit áldozott a cambridgei, oxfordi egyetemekre, a Westminster-Collegiumra, mennyi alapítványt tett, mennyit építkezett számukra, mennyi és mily be-eses könyvet adományozott azoknak s különösen kiemeli, hogy évente négyszer küldött London börtöneibe kenyeret, sajtot és italt azoknak a szerencsétleneknek, akikről nem hitte, hogy rosszak, csak azt, hogy bünye sodorta a vak sors.

A megható, szeretetteljes feljegyzést így fejezi be:

„Irtam Collyng-Lodge-ban, 1589-ik esztendő 19-én, szívem nagy keservében.

WILLIAM BURLEIGH”.

Ez volt akkor a ma oly félelmetes „kék harisnya”.

REJTVÉNYEK.

1. BETÖREJTVÉNY.

Beküldte: Somogyi Mihályné, New York, N. Y.

k
k

a
y

2. Versesrejtvény.

Beküldte: Gondol Károly, Flint, Mich.

Gyönyörü had vagyok
 Sok szüre festve,
 De csak nappal látok
 És soha se este.
 A madár csapatban
 Vándorol általam,
 Gyönyörködöm fenyves,
 Meleg sugarakban.

3. Tréfás rejtvény.

Beküldte: Zsembery Laci, E. Pitts-burgh, Pa.

A tanító kérdezi a gyereket:
 — Hányan vagytok otthon a szüleiden kívül?
 — Én, aki 11 éves vagyok, — mondja a fiú és

van nálunk egy kétéhes, aki háromszor akkora mint én.

Ki ez a kétéhes a házban?

A megfejtők között három rendkívül értékes könyvet sorsolunk ki, tehát minden héten három pályázó nyer egy-egy könyvet.

A megfejtések március hó 28-ig küldendők be a Szabadság heti mellékletének szerkesztőségébe. Aki legalább egy rejtvényt helyesen fejt meg, részt vesz a rejtvény-pályázaton.

Ha olvasóink saját maguk készítenek ilyen rejtvényeket, szívesen látjuk, ha jök.

A megfejtéseket kérjük lehetőleg levelező-lapon és mindig a Szabadság Melléklet Rejtvény-pályázatához címezve küldeni. Kérjük olvasóinkat, hogy ezzel kapcsolatban mást ne írjanak.

Március hó 9-én megjelent számunkban közölt rejtvények megfejtései: 1. Békák: 2. Talpra magyar: 3. Jókai Mór

Helyesen fejtették meg: Soos Lajos, Buffalo, N. Y. Hirsch L.-né, Cincinnati, O. Abraham József, Rogers, Mich. Molnár Gizella, Niles, O. Gallai József, Mc Donaldton, Pa. Farkas Sándorné, Cleveland, O. Zsembery Laci, E. Pittsburgh, Pa. Gönczi Lajos, Chicago, Ill. Nyerges Imre, Iselin, Pa. Gulás Julia, Saginaw, Mich. Oláh Irma, Youngstown, O. Kozmaa József, Cleveland, O. Ormós József, Cleveland, O. Molnár Péter, Dixon, Ill. Herk Antalné, Detroit, Mich. Kása Boriska, Cleveland, O. Sándor Jánosné, Cleveland, O. Márk Lajos, Youngstown, O. Gondol Károly, Flint, Mich. **Papp Tamás, Buffalo, N. Y. Kondria Fábán, Beatty, Pa. Kisch István, Palmerton, Pa. Koblák Istvánné, Chicago,**

Ill. Varga Rózsika, Cleveland, O. Tóth Péter, Hilt-sell, Pa. Becker Albertné, Fairmount, W. Va. Matusecsák Sándorné, Scranton, Pa. **Holub Mihály, Youngstown, O. József Ferenc, Akron, O. Benze Mihály, Indiana Harbor, Ind.** Bukta Lukács-Wharton, N. J. Galyás Ferenc, Racine, Wis. Gönczi Lajos, Chicago, Ill. Szabó Annuskai, Cleveland, O. Jeney Antal, eDroit, Mich. Illés István, Youngstown, O. Prikkel János, Dayton, O. Pot-raisevich Akos, Detroit, Mich. Udvardy József, Racine, Wis. Onko Antal, Racine, Wis.

A pályázaton kitűzött díjakat sorsolás útján **Papp Tamás, buffaloi, Koblák Istvánné, chicagói és Holub Mihály, youngstowni előfizetőink** nyerték. A díjakat postára adtuk.

Szerkesztői üzenetek.

Varga Rózsika. — A megfejtés kitünően sikerült, a beküldött rejtvény azonban még gyenge. Jobbat is kapunk még mi onnan, ahonnan ezt kaptuk.

Márk Lajos. — Igen jó. Köszölk.

Benedi Erzsike. — A verset "befesszük a nagy lap mellékletébe."

Zsembery Laci. — Ez már aztán jó. Mindjárt be is soroztuk őket.

Hizek L. — Alkalmadtán felhasználjuk.

Gallai József. — Nagyon régi vice. Ujabbakat kérünk.

Több érdeklődőnek. — Ugy van, Józsi bácsi ezt a rovatot tovább vezeti.

Az ujjnyom.

(Folyt. a 9-ik oldalról.)

Mikor azután a képzetét is ki-számítottam, teljes bizonyossággal kimondhattam a szenteneiát, hogy a betörő és Braunfogel Vilmos egy és ugyanaz a személy.

Most már a zálogházban megkerült ékszerék titka is meg volt fejtve. Hogy ezeket a szegény asszony éppen abban az utcában találta meg, amelyben Braunfogel ur lakik! Hát persze, hogy ott találta meg. Ott vesztette el a betörő, aki senki más, mint Braunfogel.

Még nem rukkoltam ki a farbával. Szerettem volna tisztába jönni azzal, hogy mi szüksége volt erre a veszélyes játékra a gazdag kúriben álló, tekintélyes ékszerész-

nek. Meg ki akartam várni, hogy a biztosítási díjat fölvegye... aztán nyomban vádlottat csinálhatok belőle.

Csöndben és titokban megállapítottuk, hogy a derék ékszerész a börtön játszott s az utóbbi időben óriási veszteségek érték. A teljes vagyoni tönk, a csőd fenyegette. Kieszte hát, hogy nagy hitelre vásárolt árukészlet biztosítani fogja s egy pompásan ki-ezelt betörést rendez.

A betörés sikerült is. Végre ki-üzentem Braunfogel urnak, hogy látogasson meg.

Nem volt már olyan kétségbe-esett, olyan törődött, mint a mult-koz. A siker meggyógyította, kü-

lönösen, hogy már a biztosítási díjat is a zsebében érezte.

— Braunfogel ur — mondam neki, megvan az ön betörője.

Fanyar arcot vágott, nem igen örült rajta.

— Meg! Igazán szép, örülök neki. El is fogták már!

— El ám — válaszoltam nyugodtan s megnyomtam a csengő-gombot.

Pár perc múlva egy rendőr jelentkezett s mereven szalptálva, várta a parancsot.

— Rendőr — fordultam hozzá.

— Vegye őrizet alá Braunfogel Vilmos ékszerészt, akit a saját üzletében elkövetett betöréssel és a biztosító társaság kárára elkö-

vetett esalással vádolo s ezennel előzetes letartóztatásba helyezek.

A rendőr villára tette a kezét. Ebben a pillanatban Braunfogel Vilmos ájultan esett le a székről.

Amikor később magához tért, töredelmesen bevallott mindent. Lakásán az összes ékszereket megtaláltuk.

Egy kíváncsiság gyötörte csak azután, hogy ki árulta el őt?!

Megmutattam a fehér papírlapot s megmagyaráztam neki, hogy mi az a daktiloszkópia.

Azt hiszem, jól megjegyezte ezt a furcsa szót s haláláig emlékezni fog rá.

A rinocérszfélek.

(Folytatás a 13-ik oldalról.)

talmal erővel felkapja és hátrántja, miközben szarva rendszerint felmetszi az ellenfél hasát. A szarvak tömpák ugyan, de az állat oly óriás erővel löki őket előre, hogy belehatolnak mindenbe, a mi nem kő vagy vas, sőt gyakran keresztül is nyomulnak rajta. Előfordul az is, hogy egy-egy rinocérsz esztelen dühében belevágja a szarvát valamelyik hatalmas óriásfa törzsébe az óserdőben s többé nem képes a szarvát kihúzni a fatörzsből, úgy hogy vadossággal felnyársalja magát a szarvánál fogva. Ilyenkor ott pusztul el az óriás állat nyomortúságosan. Verne Gyula érdekesen ír le egy ilyen esetet a "Falu a levegőben" című gyönyörű munkájában.

A jávai rinocérszúnál csak a him állatnak van egy alacsony, tompa szarva. Az indiai rinocérszúnak is csak egy szarva van, de ugy a himnek, mint a nősténynek, és ez a szarv körülbelül 30 centiméter hosszúra megnő. Szereti a rinocérsz szarvával a földet turni, úgy mint a szarvas az agancsa végével, s ilyenkor kószőrüli a szarvát.

A szumátrai rinocérszúnak, a mely a legkisebb fajta, két szarva van, egy nagyobb az orrsontján, egy egészen kicsi dudorodás a homlokosontján. Ezt a fajtát lát-hatjuk bemutatott képünkön.

Az afrikai orrszarvúnak két nagy szarva van, negyven-hatvan hüvelyknyi hosszú. A malájok és a kínaiak mindenféle babonás or-

vasi célra használják fel a rinocérsz szarvát, éppen ezért Afrikából Kinába szállítják a szarvakat. Serlegeket is szoktak belőlük esztergyályozni, s azt hiszik, hogy a sérlég harmatozni kezd kívülről, ha mérgezett italt töltenek beléje.

A rinocérszúnak, mint már em-lítettük, növényevő állatok. Az afrikai tompaorrú rinocérszúnak és az indiaiak csak fűvet, sást és rádat esznek, a szumátrai, jávai és a kétszarvú afrikai rinocérszúnak ellenben lombot és rügyeket fal.

A rinocérszún általában sokkal gyorsabb és mozgékonyabb állat,

mint esetlen testalkatáról fölte-hető volna.

Akár lassan jár, akár rohan, a fejét mindig a földre szegzi és jobbról-balra ingatja. Szeretnek folyóvizet partján tartózkodni és órák-hosszat is a vízben uszka-lnak, miközben csak orruk eleje látszik ki a vízből, hogy lélekzeni tudjanak. A vizet azért szeretik, mert ott szabadulnak a tropikus legyektől, a melyek roppant megkínózzák nagy, esetlen testüknek érzékenyebb helyeit.

Általában renyhe, békés állatok. Órák-hosszat is elállnak esen-desen egy helyben, mintha elme-

kednének. Az embert nem igen támadják meg. De az elefántot gyűlölik, és az elefánt esodálato-s-képpen fél is tőlük. Vadul meg-rohanják az elefántot, mihelyt megpillantják, s nem egyszer fel-vágják a hasát. Támadni nem szokták az embert, de azért ár-talmasabb az emberre nézve, mert a kávé- és borsültetvényekbe be-térnek és ott több növényt leta-posznak, mint a mennyit megesz-nek.

Az oroszlán és a tigris nem köt ki a rinocérszúnal, de számos apró elősí bátran befelészkel magát az óriás bőrnek a ráncai közé. Mikor pihen a rinocérszún, apró madarak, Afrikában a kis fehér kőcsagok, kiszedegetik a bő-réből az elősídeket, s ilyenkor nyugodtan ide-oda mászkálnak a hatalmas állaton, mint a harkály a mi erdőinkben a fatörzseken.

A nőstény tizenhét hónapig vemhes, és csak egy kisvit vet, a mely gyorsan fejlődik. Mindig az anyja előtt szalad s az anyja rá-teszi a szarvát hátulról a kicsi törzsére, valószínűleg azért, hogy így igazgassa, hogy merre for-duljon.

Sokszor együtt él egy egész család, a két öreg és két-három különböző koru fiatal. De általá-ban — a kegyetlen pusztítás kö-vetkeztében — a rinocérszún vi-lágszerte kiveszőben van.

Valaha egész csordákat is lát-tak együtt, a mint helyről-helyre vándoroltak, mert a fü, a mely-ből élnek, hamar elfogy. Manap-ság azonban két példányt is rit-kán látni együtt, az öreg himék pedig mindig egyedül élnek és sokkal vadabbak a többiek-nél.

A palik.

(Folytatás a 6-ik oldalról.)

— Kit várnak az urak? — kér-dezte a pineér tölük elmenőben.

Manezi kisasszonyt, — fe-lélt Lajos.

— Oh, a kisasszonyok már ré-gen elmentek. Legalább tíz perec.

— Akkor hát gyérünk mi is — mondtu Gyuri kedvetlenül és el-indultak. Koesis ajánlkozott.

— Nem kell. Megyünk gyalog. Rosszkedvűen, macskakeserves hangulatban vágat keresztül a Ligeten. Csak Lajos volt vidám és jókedvű.

— Ugy-e, pompásan mulattunk? No lássátok, ha velem vagytok... Akadozó nyelvvel beszélt fo-vább. A két fiu lehorgaszott fő-vel ment mellette.

Koesi kanyarodott be előttük s befeeskendezte ruhájukat a fris-sen öntözött utca sarával. Fel sem néztek s így észre sem vették,

hoggy Ligeti ur, az üzletvezetőült benne az ő Manczikájukkal. Sári-kát sem látták meg, a mint a ci-gányprimással hazafelé sietett, annyira elmélyedten hallgattak Lajos részegen okoskodó fejte-géseit.

— Mulatni csak így érdemes... Olesőn és jól... Minket nem néz-nek le, mi nem vagyunk palik...

Lassan döcögött el mellettük az omnibusz. Tetején szorosan egy-máshoz simulva a főpincér és An-nuska ültek. Közömbös hétköznapi dolgokról beszélgettek, de szerel-mesen szorongatták egymás kezét s izzó szenvedélyvel néztek egy-más szemébe. A nehézkes alkot-mány nagyot döccent. A leány ki-tekintett és észrevette a fiukat:

— Nézd, ott mennek a palik — mondtu ottontan s szerelmes vá-gyakozással esókolta meg a főpinc-ér beretválatlan arcát.

VOLT j...
 egy házi...
 meghalt a...
 nak fia vo...
 hátra egye...
 ró rizskása...
 dálni, hogy...
 rizkskának...
 tájt csak a...
 maguknak...
 Dehát, ez...
 den gazdag...
 Mit, tegy...
 hogy hátha...
 Amint, na...
 lál egy lőre...
 pos volt a...
 bizalmat ge...
 — Szép j...
 — Adjon...
 mi járatban...
 Gazi köszö...
 — Után...
 próbálok. V...
 esem, egy...
 szem, ezt...
 bolni tölem...
 Nevetett...
 biztatta:
 — No ve...
 neked, hogy...
 gyon. Elfőz...
 aztán nyere...
 Hát ugy...
 A Gazi...
 csak fölyta...
 Meg sem...
 melybe az...
 világosság...
 kopogtatot...
 — Jó est...
 — Néked...
 öreg asszon...
 — Szállá...
 nek anyám...
 — Mán...
 annyi hely...
 Mikor be...
 tette a zse...
 cset.
 — Anya...
 esakhogy...
 én kineseim...
 — Öreg...
 — Miféle...
 — Hát...
 nagy módos...
 ró szemet...
 Az öreg...
 hogy ez...
 venedg...
 — Aludj...
 majd gond...
 A Gazi...
 párkányára...
 Reggel...
 gara előtt...
 megvilágos...
 logó rizkska...
 Meglátta...
 és amint...
 ötlet. Hí...
 nyait, szep...
 laknak...
 — H...
 úgy, mint...
 Fölébred...
 keresi az...
 ja az assz...
 — Hü...
 egyetlen...
 üdvösségu...
 — Jaj...
 megijedt...
 lett!

Mese rizkásából.

VOLT valamikor Erdély földjének szép határain belül egy házikó, melyben egy napon meghalt az asszony. Az asszonynak fia volt, akinek nem hagyott hátra egyebet, mint egy szem apró rizkása szemet. Nem lehet csudálni, hogy olyan értéke volt a rizkásának, mert hiszen akkor-tájt csak a török seregek hozattak maguknak Arábiából a piláfhoz.

Dehát, ez a rizkása volt minden gazdagsága a fiúnak.

Mit tegyen vele, hát elindult, hogy hátha szerencsét talál vele.

Amint megy, mendegél, előtül egy öreg embert, akinek pupos volt a háta, de különben igen bizalmat gerjesztő ábrázata volt.

— Szép jó napot, öregapám!

— Adjon Isten, szép fiam, hát mi járatban erre? — kérdezte a Gazsi köszöntésére az öreg.

— Uton vagyok, szerencsét próbálok. Velem van minden kincsem, egy szem rizkása, azt hiszem, ezt csak nem fogják elrabolni tőlem!

Nevetett az öreg ur, de aztán biztatta:

— No öcsém, én azt mondom neked, hogy ne féltsd olyan nagyon. Elfogod úgy is veszíteni, de aztán nyersz általa igen sokat.

Hát úgy lett-e?

A Gazsi, — így hitták a fiut, csak folytatta az utját serényen. Meg sem állott egy faluskáig, a melybe az első ablakon, amelyen világosságot látott kiszűrődni, bekopogtatott.

— Jó estét, hozzon Isten.

— Néked is öcsém, — felelt egy öreg asszony.

— Szállást kérnék, ha kaphatnék anyámasszonyomnál.

— Mán csak kerülj beljebb, annyi helyem van még.

Mikor bévül került a Gazsi, kitette a zsebéből az egyetlen kincsét.

— Anyám, édes öreganyám, csakhogy vigyázzatok-e én itt az én kincseimre?

Az öreg asszony hüledezett:

— Miféle kincseidre?

— Hát erre ni! Azzal kivett nagy módosan a zsebéből egy apró szemet. A rizkása szemet.

Az öreg asszony úgy találta, hogy ez a fiu nagyon érdekes vendég.

— Aludj csak nyugodtan fiam, majd gondját viseljük.

A Gazsi a kása szemét az ablak parkányára tette el.

Reggel, amint a nap arany sugarára elért addig a házikóig is, megvilágosodott az a szépen esillogó rizkása szem.

Meglátta a kakas, a házi kakas és amint meglátta, megszerette őtet.

Hirtelen fölemelte a szárnyait, szépen neki röpült az ablaknak és lekoppintotta onnan úgy, mintha ott sem lett volna.

Fölebredt ám reggel a Gazsi, keresi az egyetlen kincsét. Mondja az asszonynak:

— Hüh, anyám, hová lett az egyetlen gazdagságom, mennybéli üdvösségem?

— Jajjajaj! — kiáltozta a megijedt asszony, — hát hová lett!

Epp akkor szálldosott el az ablak alul a kakas.

— Az ám, — mondja a legény, — kigyelmed megétette ezzel ni!

— De azt már nem tettem, — méltatlankodott az asszony. —

Ha nem hinnéd, hát a kakas nem légy, vidd magaddal ezt a kakast és vedd ki belőle.

Azt nem tette Gazsi, hanem

kocát ne mteheték a vendégházba, aztán reggelre, amikor Gazsi fölkel, már ott látja az udvaron fölnyársalva, agyonszurkálva a disznóját.

— Ejnye, hát e mi dolog? — kérdi haragosan a mi Gazsink.

— Nézzék, aki benn van, hát nem földöfte a tehén, bizony földöfte a tehén, vidd is magaddal,

totta a házat, a szénát, az istállót, hogy nem volt talán még nyoma is, hogy ott valaha mi lakozott.

Benn égett a tehén, a gazda jószágja, éppen csak az emberek maradtak életben, de az is csak úgy történt, hogy az ablakon ugrottak ki.

Hej, csak elbusul emiatt a Gazsi. Odalett már most, ebben a téhenben egy szem rizkásája, egy kakasa, egy kocája, és most ráadásul egy Riskája.

A leégett háznép meg jobban siránkozott.

Összekeresgéltek minden kis maradék holmijukat, aztán batyuba a zsákukba kötötték és azt mondták Gazsinak:

— Lelkem, fiam, már most nem segíthetünk, a jó Isten akarta. Hanem hát, mi nem maradunk itt, mert mi itten nem akarunk tovább élni. Megyünk a fölkeressük a rokonuskat, azoknál építünk tanyát, e te itt maradhatnál, magad vagy, kibuzhatnád tavaszig, fölmevelnéd a mi szép nagy földünket, ha okosan forgatod az eszedet, még kereshetsz is ezen a téhenkén.

Hát mit is tegyen a Gazsi?

Nem mozdult most már egy tapodtat sem, volt neki szép termőföldje, volt egy maradék mezei lakta, aztán elkezdett dolgozni a földjén, okoskodott és addig forgatta az eszét, hogy jövő tavaszra már gyönyörű galambducsos háza kalyibája, azt kitapasztotta, be-nevette ki az irigy szomszédokat.

REPÜL A SÁRKÁNY.

fogta a kakast és elvitte, hadd jöjjön az is világot látni.

Hát elérkezik estenden egy másik faluhoz, ahol megintelen az első hához száll.

Szívesen fogadják, hiszen derék székely nép ez, amelyik efrőlakik, lélekkel látja a vendéget.

Reggelre azonban hült helyét találják a kakasnak a pitvarban.

— Hol a kakas? — kérdi a legény.

— Ejnye, hát hm? — mondja rá a gazda.

— Ejnye, adta teremtetteje, hát nem megette a malacca?

— Biz az megette, látszik az orrán a tolla. Nahát, ha már így megkárosított, vidd magaddal, aztán járd szerencsével.

A kocsa utközben megnövekedett s elért vele egy udvarra a Gazsi, ahol a háznéptől megintelen szállást kért a kocájával.

Adták szívesen, hanem hát a

azt a rusnya állatot!

Hát mit is tehetett volna?

Elővett egy kis heveder-kötelet, abból kötőféket vagy köteléket csinált, rátette a tehén fejére és elkocogott vele szegény, Isten hírével.

De mit akart a jó Isten?

Beköti az istállóba az egyetlen gazdagságát a Gazsi, de még megkérdezi:

— Aztán mondja, édes néném, nem lesz-e bántódása ennek az én egyetlen kincsemnek?

— No már az én házamban nem leszen, csak aludj te nyugodtan.

Aztán mi történt?

Arra jár egy ostoba vándorló, fölgujtja az istállót, házat, mert neki kedve volt a tűzben.

Juj, szaladnak, futnak az emberek, hogy segítsenek, de hiába, rocska, hiába veder, hiába minden szép vasvillája a jó Istennek, a tűz olyan ákkurátosan elpusztít

A MÁSODIK TÖRTÉNELMI VIZSGA EREDMÉNYE.

A második történelmi vizsgát is megtartotta Józsi bácsi. A vizsga sikerült, de nem úgy, mint az első. Félannyi válasz se jött be, mint az első történelmi vizsgán.

— Na, — mondta Józsi bácsi — az én kis olvasóm is inkább sárkányt éresztgetnek már, mint tanulnak, de majd teszék róla, adta teremtette!...

A legközelebbi történelmi vizsgán mindenkinek meg huzom a fülét, aki nem lesz ott.

Hanem, akik levizgáltak, azok ugyancsak szépen feleltek.

A legszebb és legokosabb választ

Timár Gizella küldte be Youngstownból, O.

A válasz így hangzott: Honfoglaló magyarok.

A következő legjobb tíz feleletet azok küldték be, akiket itt felsorolok:

Bucsi Ilonka, Goldsboro, Md.
Borovich Pista, Coraopolis, Pa.
Smith Róza, Hamilton, O.
Tóth Pista, Rayland, O.
Kállay D. Péter, Benwood, W. Va.

Bauman Jozefin, Harvey, Ill.
Bozik Laci, Follansbee, W. Va.
Szabó Erzsike, Cleveland, O.
Kiseh Anna, Canton, O. és
Rácz Ilonka, New York, N. Y.
A pályadíj nyertesének, Timár Gizellának elküldte Józsi bácsi a szép mese-könyvet.

A SZABADSÁG ENGRAVING OSZTÁLYA

fotografiák és rajzok után, a legokosabb áron készít cutokat. Rendeléseket a szerkesztőség címén kérünk.

Humoros apróságok

Czigany Dezső, a kitűnő fiatal piktör mesélte ezt a históriát — erős a gyauu, hogy szerepelt is benne:

Két magyar festő élt Münchenben diáksorban; vagyis vidám szegénységben, kacagó koplalásban.

Egy este azonban — bohém-ség fide, bohém-ség oda, — busan nyelték odahaza az éhkoppot és képzeletük ott esatángolt valahol Eldorádóban, ahol pirosta sült malacok kellek magukat az utcán.

Már éppen sötét reménytelenséggel akartak lefeküdni, amikor a háziúr szobalánya topant be a szobába.

— A nagyságos ur azt üzeni, hogy fölötté boldog lenne, ha a művész urak megtisztelnék őt egy pohár pünesra.

A két művész összenézett. Hm, úgy látszik, egy szebb jövő hajnala kezd derengeni. Igaz, hogy csak egy pohár pünesről van szó, de az is jobb a semminél.

Fölmentek és a háziúr nagy tiszfelettel fogadta őket. Az asztalon a letarolt vacsora nyomai látszottak, a közepén pedig ott forrott, lángolt az illatos pünes. A háziasszony megkínálta őket egy-egy pohárral belőle. Az egyik piktört, amint orrát megcsapta a meleg illat, hirtelen megszállotta az evés vágya és a magaslatos pillanatban jó ötlete támadt. Elcsodálkozva mondta:

— Nini, hát önök így isszák a pünesot?

— Igen, önök talán másképp szokták?

— Oh, a magyar pünes egészen más! Ha tetszik, mindjárt be is mutathatom.

Az egész társaság kíváncsian állotta körül a piktört, aki gazdasszony módjára adta ki a rendeleteket:

— Kérek egy darab sonkát. Aztán kérek kenyeret... aztán egy darab kolbászt.

Mind e kedves holmit mesebeli gyorsasággal elébe rakták, ő pedig beleaprította a pünesba és jóízűen kezdte eszegetni. A derék müncheniek szájtátva bámulták és a piktör komolyan mondta:

— Így isszák ezt nálunk... a konyhókban és palotákban egyaránt!

De társa gyöngéd célzással tette hozzá:

— A felvidéken azonban sajnos szoktak beletenni...

Rákosi Viktort és Guthi Somát nagyon boszantani szokták azok a találgatások, hogy melyiküknek van több része a közös bohózatok megírásában. Folyton találgatják:

— Guthi csinálja a bonyodalmat, Rákosi a dialogizálást.

— Dehogy! Guthi csinálja a viceket és Sipulusz adja hozzá a pointot.

— Ez sem igaz! Guthi bonyolítja be a mesét és Rákosi bonyolítja ki.

Végre, hogy elintézzék a zavaros vitát, az egyik meginterjuvulta Guthit.

— Kérlek, légy szives és árulj el, hogy hogyan szokták irti a darabjaitokat.

Guthi elvörösödött és vérszomjasan mondta:

— Igen? Hát jó, elmondom, csak ülj le!

— Nos, halljuk

— Az egész nagyon egyszerű. Én elmegyek Sipuluszhoz, egymásra nézünk és elkezdünk kacagni.

— Eh, te tréfálsz! Én arra voltam kíváncsi, hogyan osztjátok meg a munkát egymás között.

— Vagy úgy? Nagyon egyszerűen. Mindenekelőtt is két

egyenlő részre osztjuk a darabot...

— Aztán? Aztán? — sürgette az interjúvóló.

— Aztán az első részében én írom a magánhangzókat és Sipulusz a mássalhangzókat. A második részben pedig én írom a mássalhangzókat és Sipulusz a magánhangzókat... Ugy-e, hogy egyszerű az egész?

Marci jelmezbálba megy.

— Itt van, Mr. Kabóca a jelmez...

— Nagyszerű, egészen úgy néz ki uraságod, mint egy valóságos majom...

— ???

— !!!

Kis történetek.

Színész-kávéházakban és művészkörösökben, ha a pusztuló bohémvilágot siratják, sohasem mulasztják el konstatálni, hogy az utolsó pesti bohém Nyárai Antal, az ismert nevű színész.

Ma már csak véle történnek igazi bohém-esetek és ezek közül való az alábbi is. A történet hősei: Nyárai és az orvosa. Ez a doktor már három éve kezeli a művészt, aki minden két hétben felkeresi, megvizsgáltatja véle a torkát, esetelheti, gondoztatja. A gégeorvos nagyon jó barátja Nyárainak és eddig még sohase került köztük szóba a honorárium kérdése. A minap aztán, három év után, egyszerre csak ezzel a felszólítással lepte meg Nyárai az orvosát:

— Kedves doktor ur, most már itt az ideje: beszéljünk a pénzről!

— Ugyan, hagyja kedves Nyárai — tiltakozott az orvos, — ne beszéljünk róla!

— De igen, — ismételte Nyárai, — csak beszéljünk a pénzről.

— Nézze, kedves barátom, — szakította félbe a doktor, — én ekezelem a maga torkát, maga még énekel nekem és ezzel rebben van a dolgot!

— Nem, nem! — erősködött Nyárai, — beszéljünk csak a pénzről!

A doktor nem akart erőszakoskodni.

— Hát jó, — hagyta helyben lemondó kézmozdulattal, — ha annyira akarja: hát beszéljünk a pénzről!

Nyárai erre felállott és a következő ünnepies hangú kijelentéssel lepte meg a barátját:

— Legyen olyan szives, kedves doktor ur, adjon nekem kölcsön száz koronát!

Guthi Soma egyszer orvosi műtét előtt állt: A szemét kellett megoperáltatnia és bár a műtét nem nagy jelentőségűnek látszott, az érzékeny bohózatíró magse akarta ébren átszenvedni. Az elaltatás kérdése körül azonban némi külön kíváncsóságai voltak, mert a szokásos altatószerektől, mint maga mondta, undorodik.

— Alkalmazunk talán éhert? — javasolta az orvos-tanár, Hüttl Hümér dr.

— A világejt se! Én azt nem bírom.

— Akkor talán kloroformot?

— Annak a szagától hetekig rosszul vagyok.

— Hát akkor mit csináljak? Hogyan altassam önt el?

— Tudja mit, professor ur,

— proponálta komolyan Guthi,

— én lefekszem a műtőasztalra,

asszisztense pedig szépen, hangsúlyozva felolvas nekem egy

fejezetet Kautz Gyula nemzetgazdaságtanából... Negyedóra

mulva operálhat... Alszom,

mint a tej...

A kis fuffangos.

Szól a kis fiu:

— Kérek tíz centért diót...

— Kaphatja keverten fiam,

— mondja a groceris. — Milyet szeret?

— Hát akármilyet, csak két-három kókuszdió is legyen közte...